

50d
I V L I I V I T A L I S
E P I T A P H I U M

C U M

Notis Criticis Explicationeq;

V. C.

H E N . D O D W E L L I

Commentario

G U I L . M U S G R A V E .

*Quibus accedit ILLIVS, ad Cl. GOETZIVM,
de PVTEOLANA & BAIANA Inscriptionibus,*

E P I S T O L A .

ΕΙ συγχεσσιζοιστο τοῖς Νεμεσῖς.

ISCAE DUNMONIORUM :

*Typis Farleyanis : Sumtibus Philippi Reo, Bib-
liopolae. Veneunt etiam Londinii, & in utra-
que Academia. MDCCXI.*

IV LII VLTALIS
E P T X P M M
THOMAS W BOTTLER
Notae Criticae
HEN. DODWELL
Quis autem est, quem non moveat clarissimis Monumentis testata, consignataque Antiquitas? Cicero.

7 B B e

V. V. M. M.

THOMAE WROTH, Baronetto,

GUIL: WYNDHAM, Baronetto,

GENTIUM

Antiquarum, Nobilium, Amplarum

PRINCIPIBUS;

BELGII *nostri* ORNAMENTIS;

COMITATUS Somerset, ad Parlamentum,

MILITIBUS;

Reipublicae consultissimis;

PATRIAE PATRIBUS;

IULIUS VITALIS, Belga,

Luci jam denuo restitutus,
Salutem, Annos, Felicitatem,
et Bonum in omnibus Eventum,

Vovet, et Precatur:

Ex Jussu

GUILH: MU SGRAVE.

John Hudson. Scrip^t.

V. V. M. M.

THEORETICAL
PRACTICAL
GEOGRAPHY

OF THE

ARTS AND
MANUFACTURES
OF THE

ROYAL SOCIETY
OF LONDON
AND THE

ROYAL SOCIETY
OF AGRICULTURE
AND NATURAL HISTORY
OF LONDON

AND THE
ROYAL SOCIETY
OF MEDICINE
OF LONDON

AND THE
ROYAL SOCIETY
OF ARTS
OF LONDON

AND THE
ROYAL SOCIETY
OF LETTERS
OF LONDON

PRAEFATIO

Editoris ad LECTOREM.

Minime dubitandum est, Britanniam Artes & Scientias, quae militares, quae civiles, a Roma veteri accepisse; sub Claudio, sub Nerone, sub Domitiano, sub Adriano, aliisque Imp. maximos Exercitus aluisse; Septimium Severum Imp. diu apud se moratum habuisse; eoque tempore, Mandata Imperatoria, per Romanum Orbem universum misisse; & in aliis rebus plerisque omnibus, tanquam ipsius Romae emulam, egisse: Ut declarentur Romanorum in Britanniiis Acta, & fide posteris tradantur, simulque Insulae nostrae praestetur Honos, nihil potius expectandum, quam a Nummis & Inscriptionibus; quoniam iis nihil lucem & auxilium, hac in re, facilius praebiturum.

(a)

In-

P R A E F A T I O.

Inscriptiones ad Chronologiam, ad Historiam, ad explicandam Antiquitatem propemodum omnem, adeo sunt perutiles; ut illarum non raro Verbi, atque adeo Literæ unius ope & beneficio, quam Bibliothecæ amplissimæ, Libris instructissimæ, harum difficultates melius & expeditius solvantur: ut illarum quicquid eruitur, summa utique diligentia custodiri; iterum atque iterum perpendi; cum ejusdem generis rebus aliis, ei vicinis, comparari; & ubi obscurum, explicari omnino mereatur.

Hac de causa factum est, quod Julii Vitalis Epitaphium, paucis abhinc annis ad Aquas Solis erutum, a Viris Literatis exscriptum, ubique spargeretur, avidissime legeretur, & non uno Commentario illustraretur. Duos hic in publicum misi; Sed ut Libelli institutum melius intellegatur, & in eo, quæ continentur, uno conspectu videantur, Lectorem in ipso limine prae-fari, paucis oportebit.

Primo, sistimus Epitaphium Julianum, concinnum utique venustum, & multos Antiquitatis apices brevi complexum: quod

P R A E F A T I O.

quod de Natione Belgica Britannica Monumentum, ut videtur, unicum, in aes Cyprium accurate, Tabula prima, insculptum est.

Deinde, Viri Doctissimi, Hen. Dodwelli, dudum in Celeberrima Oxoniensi Academia Professoris Camdeniani, ad hoc Epitaphium, Notas Criticas & illius Explicationem: (Pag. 1.) “Ubi
“ de Fabricensibus sub primis duntaxat
“ Imperatoribus; de aliis, qui sunt No-
“ titiarum, & utriusque Cod.; de Legi-
“ bus Comitum Sacrarum Largitionum
“ & Praefecto Praetorii, etiam post
“ Constantinum M. de Fabricensibus,
“ inscribi solitis; de Praefecto
“ Gallici Praetorii, Fabricae Britannicae
“ potestatem habente; de Carausio,
“ & Allecto, huic Fabricae per suorum
“ Praetoriorum Praefectos prospicientibus;
“ de Inscriptionis huius aetate;
“ de Legionis XX Fabricensium Collegio in Urbe Bathoniensi; quod
“ A. D. 211 antiquior haec Inscriptio:
“ Fabricensium hoc Collegium an du-

P O R T A E F A C T I O .

“plexus de Julio Belga Britanno, &
 “Honore ei hac Sepultura dato. Tum
 (pag. 31.) “de Memonii Callisti In-
 “scriptione, Puteolis inventa; ubi de Jove
 “Dolichenio: Tum de Rufini Inscripti-
 “one, Balis nuper reperta (p. 38.) ubi
 “de Epithero in ea abstracto; de Da-
 “malco & Apollonio MS. edendo, aliisque
 “Haec & Doctissimi Explicatione, re-
 “condita eruditione plena, quasi Libamina.
 “Deinde (p. 49.) nostrum, ad Epika-
 phium idem, protulimus Commenta-
 rium, eumq; perpetuum, in Sectiones di-
 visum, Figuris ornatum. “In quo, de
 “Armorum officinis in Oppidanis &
 “Legionariis dividendis; de Fabri-
 “censibus; de aevi Juliani, ab ea voce,
 “conjectura; de Leg. XX; plures isti-
 “us numeri fuisse Legiones; haec no-
 “stra quondam Antoniana; quibus
 “Nominibus appellata fuerit; quibus
 “in locis Stationem habuerit; quando,
 “& a quo in hanc Insulam missa fuerit:
 “De Gracina, prima Christianorum, uti
 “videtur, in Britannia. De Regina-
 rum

PRIAE FATA I O.

"tum in hac Insula Quaternione; qua
 "nulla Gens, nulla unquam Aetas repe-
 "rit Illustrationem; de Anno Devanae
 "U. C. de Gangorum Patria; quo
 "Anno, quo Duce victa; de Longino-
 "rum Altari, et Constantii Nob. C.
 "Nummo; de [V. V.] Lectione;
 "de Cifarum Arithmeticarum Ori-
 "gine; de Belgis; minime Gangis eos
 "etiam; Oram eos Hantonienſis Agri
 "maritimam incolere; de Vespasiani, in
 "hac ora, Castris Julium Civem fu-
 "iſſe Romanum; de Antonini (Ca-
 "racallae) Constitutione nobiliſſima;
 "qua Britanni, et Romana Civitate
 "ſunt donati; de Qu. [Utrum Vespasi-
 "anus ſubegit Dunmonios n] de Fa-
 "bricae Bathoniensis Auctore; de Fer-
 "raria Silurum; ejuſq; Fautore, Hadri-
 "ano; de Annamentarii, propter Rhe-
 "nii oſtium, Batavici Antiquitate; et cum
 "Fabrica noſtra Commercio; de Legio-
 "nis XX, et Fabricenſium Luxuria;
 "de Pavimento, ad Bathoniam, Mu-
 "ſivo; de Julii Honore, aliſq; ejus me-
 "ritis;

P R A E F A T I O.

" ritis ; de Siglis, & Punctis Veterum ;
 " de Cryptographia, ejusq; optimo In-
 " terprete, Clariss. Wallisio ; Vulgaris
 " ut detegatur, a Linguae, cujus est usus,
 " ignarissimo; proponitur Obscurissima; de
 " Phrasium aetate varia, quaeq; Latina-
 " rum in Cippis usitatissima ; de Vñs
 " in Britannia Militaribus, a Claudio
 " inchoatis ; de Quadriuo Bathoniensi,
 " ad quod Vitalis Sepulcretum, idq; prae-
 " clarum ; de Sepultura in Templo non
 " admittenda, & Templo in Aeldam-
 " ma minime vertendo ; de Vocalium ali-
 " quot figura, praecipue de U vocali ar-
 " cuata (contra Cellarium) minime no-
 " va, imo ipsa Latina Lingua antiqui-
 " ori ; de Inscriptionum dignitate, hujus
 " speciatim ; de earum defectu, a Lapi-
 " dibus aetate exesis, a Caelatorum in-
 " scitia, & transcribentium incuria ;
 " de modo repraesentandi earum optimo ;
 " de Cippi hujus Ornamentis, & Usu.
 De quorum aliis fustius uberiusque, de aliis
 brevius angustiusque sic, ut opus fuit, dis-
 seruimus.

Huic

P R A E F A T I O.

Huic Commentario praefixa est, Viro Spectabili Reverendog; Joh. Nicholas, S. T. P. & Collegii S. Mariae Winton: Custodi meritissimo, de hac Inscriptione, Epistola; (pag. 43.)

Subjicitur Index Auctorum, qui in hoc opusculo laudantur, emendantur, illustrantur, & Epitome Rerum.

Haec ea sunt, quae in hoc Libello, de nobili isthac Inscriptione, proferuntur. Qui de illa plura voluerit, adeat perlegatque Animadversa Viri Doctissimi Tho. Hearne; quae sub finem M. Alfredi Vitae (Anglice, ab eo, & perfectius quam antehac, in lucem editae) publicavit.

Quicquid ex iis seu Fructus, seu Voluptatis oriatur (utriusq; vero multum a Notis Criticis, & Explicatione oriturum arbitrandum est) Viro Reverendo, & non una ratione de Repub. Literaria bene merito, Archuro Charlet, S. T. P. Collegii Universitat. apud Oxoniam, Magistro plurimum colendo, qui ad promovendam Inscriptionis Editionem non parum contulit, Lector id acceptum magna ex parte referat, oportebit. Vale,

PRÆFATIO

Vale, Dector, et Juliano nostro, si id
merebitur, permittit, quod de ejus. Dignis
prædixit. Tacitus; Multos Veter-
rum, velut inglorios, & ignobiles,
oblivio obruet; (Agricola) posteritati
narratus, & traditus, superstes erit.

Hæc ea sunt, quæ in hoc libello de
Tacito, & Epitome Rerum

GULL. MUSGRAVE.

Qui de illa plura voluit, eadem perlegat.
Jussu Dunton.

Kal. Junii.
MDCCLX.

Antiquæ in lucem editæ, prædicantur.
Quædam ex his sunt, quæ non
sunt in editione (suntque) vero multum a
Notis Criticis, & Explicatione omni-
um antiquarum istius Viro Revertendo,
& non tam ratione de Rebus. Literaria
bene merito, Arthurio Charlet S. T. P.
Collegii Universitatis Oxoniensis, Ma-
gistro plurimum colendo, qui ad promo-
vendam Descriptionem Editionum non po-
tuit continere, Dector, id acceptum magis
Vale.

EPITOME.

Notae Criticae

Pag. i

EXPLICATIO

SECTIO I.

Legionum' singularum Fabricenses *sub*
primis *duntaxat* Imperatoribus. 3

II.

Alii Fabricenses *hi a* Fabricensibus Noti-
tiarum, & Codicis *utriusque, tam* The-
odosiani, *quam* Justiniani. 4

III.

Leges *de* Fabricensibus (*etiam post* Con-
stantinum M.) *non* Soli Officiorum
Magistro, *sed* Comiti *etiam* Sacrarum
Largitionum, & Praefecto Praetorii
inscribi solitae, usq; ad A. D. 474. 6

* a

IV.

EPITOME.

IV.

A temporibus Constantini, & initio Diocletiani, Britannia sub Praefecto Gallicani Praetorii; qui proinde Fabricae Militaris Britannicae potestatem habebat. 9

V.

Carausius & Allectus in Britannia Augusti Fabricae Britannicae prospiciebant per suorum Praetoriorum Praefectos, non Gallicanum. Inscriptio haec serior Ptolemaeo, antiquior tamen Dionis Consulatu, A. D. 229. 12

VI.

In ipsa Urbe Bathoniensi erat Fabricensium Legionis XX^a Collegium. 17

VII.

Legio 11^a Aug. nondum in Agro Monumethensi, A. D. 211. cum excederet Sept. Severus: Eoq; proinde anno antiquior erat haec, fortassis, Inscriptio. 20

VIII.

Fieri potest, ut Fabricas duplices, tam Armorum, quam Machinarum Bellicarum, complexum fuerit unicum hujus Inscriptionis Fabricae Collegium. 23

VIIII.

EPITOME

VIII.

Nationis *nomine* Patria *designatur* Julii Vitalis, *quae in* Belgarum *territorio fuerit,* non Gallicorum, *sed* Britannicorum. 25

X.

Ad honorem Julii Vitalis *faciunt, quae de eo in hoc monumento dicuntur.* 29

V. D. HEN. DODWELLI <i>ad Clariss.</i>	
GOETZIUM, <i>de Puteolana & Bajana</i>	
<i>Inscriptionibus, Epistola.</i>	31
<i>Inscriptio Puteolana</i>	32
Bajana	38

<i>Viro Spectabili Reverendoq;</i> Joh. Nicholas,	
S. T. P. <i>de Julii Vitalis Epitaphio, Epistola.</i>	43

GUILH. MUSGRAVE, <i>ad JULII VITALIS Epitaphium, Commentarius.</i>	
<i>Prooemium.</i>	

Cippus <i>ubi, & quando inventus :</i>	49
<i>Ejus Dimensiones,</i>	50
<i>Inscriptio.</i>	ibid.
<i>Epitaphii in Sectiones divisio.</i>	52

EPITOME.

SECTIO I.

JVLIVS . VITALIS.

<i>Quis sit Julius Vitalis, præterquam ex hoc Lapide, ignoratur :</i>	53
<i>Romanus ortu, an Julii forsan Nomen ab insigni quodam Romano accepit ?</i>	ib.
<i>Plures erant Cognomine Vitales.</i>	54

SECT. II.

FABRICIÆSIS.

<i>Nonnunquam interponitur I,</i>	55
<i>Et omittitur N.</i>	56
<i>Maxima Romanis cura Exercituum.</i>	57
<i>Armorum Officinae in Opidanæ & Legionarias dividuntur.</i>	58
<i>Legionis Fabri, & eorum Præfectus.</i>	ib.
<i>Castrenses Armorum Officinae, postea Fabricae, & in iis Operarii</i>	59
<i>Fabricenses appellati.</i>	60
<i>Vox ea legitur in Constitutionibus Impp.</i>	ib.
<i>Et in Ammiano Marcellino.</i>	62
<i>Ab ea Voce, de Vitalis ævo Conjectura.</i>	ib.

SECT.

EPITOME.

SECT. III.

LEG. XX.

Unde Legio.	63
Legionum ex Dilectu Ordo.	ib.
Legiones Antonianae continuato ordine, xxv :	ib.
Quarum e numero haec vicesima.	64
Ejus Insignia.	ib.
Plures erant Legiones vicesimae :	65
Quotae vero dabitum est.	ib.
Vicesima Valens Victrix.	66
Vicesima Hispanica	ib.
Plurium confirmatio.	67
Quibus haec nostra Vicesima Nominibus ap- pelletur.	ib.
Ab Augusto servata apud Rhenum agit.	68
Tumultuatur.	ib.
Ubiis hiemat.	ib.
Oratione Germanici placatur.	ib.
Romanum servat Exercitum.	69
Contra Arminium ducitur.	ib.
Postea, Claudii mandato, in Britanniam translata est,	ib.
A. D. 43.	70
Invasio Plautiana Britannis Epoche cele- branda.	71
Pomponia Graecina, Plautii Uxor, prima Christianorum in Britannia.	ib.
Expe-	

E P I T O M E.

<i>Expeditionis hujus Historia desideratur.</i>	ib.
<i>Proelio cum Boadicia novissimo interfuit</i>	
<i>haec Vicesima.</i>	72
<i>(Reginarum in hac Insula Quaternio illu-</i>	
<i>strissima)</i>	ib.
<i>Viri Clariss. de hac re alucinatio.</i>	73
<i>Legionis hujus Praefecti.</i>	ib.
<i>Tacito fidem ista conciliant.</i>	ib.
<i>Vespasianus II. Legioni praefuit.</i>	74
<i>Legionis xx^a statio ad Devae ostium:</i>	ib.
<i>Unde urbs Devana.</i>	ib.
<i>Quo primum tempore, ad Devam, illa Le-</i>	
<i>gio confedit;</i>	75
<i>E Tacito probatur.</i>	ib.
<i>Devanae U. C. A. D. 80.</i>	76
<i>Cangorum Patria.</i>	ib.
<i>Quo anno illi a Romanis,</i>	77
<i>Et quo Duce domiti.</i>	78
<i>E Britannis, in Italiam, Evocari Legionis</i>	
<i>xx^a Vexilla;</i>	ib.
<i>Legionem non item.</i>	79
<i>Sub Hadriano hic meruit; &</i>	ib.
<i>Sub Antonino Pio, ejus Vexillatio in Cale-</i>	
<i>donia.</i>	80
<i>De hac xx^a Ptolemaeus, & Antonini Itine-</i>	
<i>rarium.</i>	ib.
<i>Devae, sub Commodo, egit;</i>	ib.
<i>Et apud Brigantes.</i>	81
<i>(Moss, apud Anglos Septentrionanes, quid</i>	
<i>significet)</i>	ib.
<i>Diocle-</i>	

E P I T O M E.

Diocletiano Maximinianoq; <i>Impp. in Britannia fuit.</i>	82
<i>A Carausio stetit.</i>	83
<i>Numisma Carausianum, quo tempore percussum.</i>	ib.
<i>Longinorum Altare,</i>	84
<i>Quo Augustis illi se commendare conantur.</i>	85
<i>Constantii Nob. C. Nummus ei subjicitur; qui Historiae summam explicat.</i>	ib.
<i>Leg. xx^a pars aliqua Stationem habuit Aquis Calidis.</i>	86
<i>Mora Leg. xx^a in Britannia.</i>	ib.
<i>Notitia vicesimae Britannicae nusquam meminit.</i>	87
<i>Multum a Romanis,</i>	ib.
<i>Multum ab hac Legione commodi Britanniae.</i>	88
<i>Legionum, &c. Nomina Militum Cippis insculpi solita.</i>	ib.
<i>Quando incepit, quousque perduravit ille Mos.</i>	89

S E C T. IV.

V. V.

<i>T^g [V. V.] variantes sunt lectiones.</i>	89
<i>Literarum altera significat Victrix;</i>	ib.
<i>Magnum aliquod cum dulcedine sonans:</i>	90
<i>Altera,</i>	

E P I T O M E.

<i>Altera, non Valens:</i>	ib.
<i>(Quod aliqui volunt)</i>	91
<i>Non Valeria ;</i>	ib.
<i>Sed Valeriana ;</i>	ib.
<i>Dionis, & Taciti Auctoritate.</i>	92
<i>Legio gaudet Adjectivis desinentibus in</i>	
<i>anus ;</i>	93
<i>Minime τῶς Valeria.</i>	94
<i>Nulla unquam in Britannia Legio</i>	ib.
<i>Cognomine Valens.</i>	95
<i>Probantur ex Dione Vicesimae duae.</i>	ib.
<i>Quare hac Vicesima dicatur Valeriana.</i>	ib.
<i>Forsan a Valerio Flacco:</i>	96
<i>Hoc confirmatur.</i>	97
<i>Legio tertia Antoniana contra Vitellianos</i>	
<i>dimicavit.</i>	ib.
<i>Forsan a Valerio Messalla.</i>	98
<i>XX^a Legio post Augustum multiplicata.</i>	ib.
<i>Quare diceretur Victrix.</i>	99
<i>A xx^a Valente, omnino distinguenda.</i>	ib.
<i>Quot annorum hac Legio.</i>	ib.

S E C T I O V.

S T I P E N D I O R U M I X.

<i>Annua Militis Salaria pro Annis Mili-</i>	
<i>tiae.</i>	100
<i>Stipendiosus idem atque Veteranus.</i>	101

S E C T.

EPITOME.

SECT. VI.

AMOR. XXIX.

Literarum N N colligatarum Nota. 101

Ultima Notae linea paulo erectior. 102

Quo aetatis anno Militiae se dedit J. V. ib.

Hoc interdum, anno factum quinto supra decimum. ib.

Neoptolemus Exoniensis. 103

Cisrae Arithmeticae an origine Romanae?

104

SECT. VII.

'NATIONE.

Prima Vocalis interdum sine Linea trans-
versa. 105

Haec Inscriptio Severi aetate non vetu-
stior. ib.

Milites Nationibus apte distinguuntur. ib.

SECT. VIII.

BELGA.

Dicendi formula. 106

Belgae a Germanis orti, ib.

Primo Galliam invadunt; 107

* b

Deinde

E P I T O M E.

<i>Deinde Britanniam ;</i>	ib.
<i>Sub Diviatico Rege.</i>	ib.
<i>Clausenti sinu descendunt e Navibus ;</i>	108
<i>Ventam diripiunt ;</i>	ib.
<i>Eique Belgarum nomen impertiunt :</i>	109
<i>Ultra progrediuntur.</i>	ib.
<i>Wells a nonnullis Belgae appellata.</i>	ib.
<i>Non ita, recte Bristolia.</i>	ib.
<i>Cangi Cornaviis vicini ;</i>	110
<i>Minime vero Belgis :</i>	111
<i>Quod, ex Ptolemaeo, probatur.</i>	ib.
<i>Post Belgas, aetate Ptolemaei, Durotri-</i>	
<i>ges.</i>	112
<i>Belgae maritimi a Vespasiano domiti.</i>	113
<i>Vespasiani Castra.</i>	ib.
<i>Taciti, &</i>	114
<i>Suetonii locus illustratur.</i>	115
<i>Exercitus Vespasiani magnitudo.</i>	116
<i>Cogidunus his in Castris</i>	ib.
<i>Imperatori forte se dedit.</i>	117
<i>Belgarum reliquos subegere Romani :</i>	118
<i>Quod ex Romanorum Viis, & Numisma-</i>	
<i>tibus patet.</i>	ib.
<i>Vitalis Britanno-Belga,</i>	119
<i>Legionarius,</i>	ib.
<i>Civis Romanus.</i>	ib.
<i>Civis Romani significatio varia.</i>	ib.
<i>Nobilissima Antonini Constitutio,</i>	120
<i>ab Alciato restituta,</i>	ib.
<i>Caracellae vindicata.</i>	121
	Bri-

E P I T O M E.

<i>Britanniarum Incolae Romani aliquando dicti.</i>	ib.
<i>Militia Romana fit deniq; Provincialis;</i>	ib.
<i>qua eversum Imperium.</i>	122
<i>Utrum Vespasianus subegit Dunmonios?</i>	ib.
<i>Negatur, 1° ob distantiam.</i>	123
<i>Romani, quousq; patuit, Imperii Notae;</i>	124
<i>Dunmonio applicatae, tam Occidentali,</i>	ib.
<i>(quod olim ad fluvium Dert extensum)</i>	125
<i>quam Orientali.</i>	126
<i>2° ob defectum Monumentorum.</i>	ib.
<i>Isca Dunmoniorum</i>	ib.
<i>a Vespasiano minime expugnata.</i>	127
<i>Argumenti Conclusio.</i>	ib.

S E C T. VIII.

EX. COLECIO. FABRICE.

<i>O simplex in Colecio;</i>	127
<i>Unicum L;</i>	128
<i>Ex Latinae Linguae consuetudine fere perpetua.</i>	ib.
<i>C pro Ci creberrime</i>	129
<i>Arma quae militaria.</i>	ib.
<i>Fabricae sacrae diversorum generum.</i>	130

E P I T O M E.

<i>Lactantii locus explicatur.</i>	131
<i>Fabricae sacrae meminit Paternus; qui sub Antoninis vixit. Quis hujusmodi Fabricas primum erexit.</i>	ib.
<i>Fabricensium in Collegiis Oeconomia.</i>	132
<i>Fabricas illustrant Insignia Magistri Officiorum.</i>	133
<i>Fabrica in Britannia, non a Trajano, sed (uti videtur) ab Adriano constructa;</i>	134
<i>Quod probatur;</i>	135
<i>Variis hanc in rem adductis argumentis:</i>	136
<i>Et quidem A. D. circiter CXXI.</i>	137
<i>E pro A.</i>	138
<i>Collegium est Personarum.</i>	ib.
<i>Fabricae Bathoniensi, Carbones & Ferrum praebeuit vicinia; quod Inscriptione confirmatur;</i>	139
<i>cui Nummus opitulatur.</i>	140
<i>Ferrariae, apud Silures, fautor Adrianus.</i>	141
<i>Ferrum ad Fabricam ad portandi via.</i>	142
<i>Fabrica Bathoniensis aut Armorum erat omnium; aut cum Armamentario Batavico commercium habuit.</i>	143
<i>Contra hanc Fabricam Argumentum:</i>	ib.
<i>Quod diluitur.</i>	144
<i>Officina Romanorum Monetaria Londinensis.</i>	145
<i>Fabrica Bathoniensis e Sacrarum numero.</i>	146
<i>Arma</i>	

E P I T O M E.

<i>Arma Fabricata Primitivius ad exercitum,</i>	
<i>& Armamentarium misit.</i>	147
<i>Armorum in exercitu Custos.</i>	ib.
<i>Armamentarii, propter Rheni ostium, anti-</i>	
<i>quitas.</i>	ib.
<i>Corporum coalitio Romanis non inusitata.</i>	
	148
<i>Collegio Vitalem commendavit forsan Hu-</i>	
<i>manitas, Integritas, aut Urbanitas. Hu-</i>	
<i>manitatis vis,</i>	149
<i>Integritatis, Urbanitatis.</i>	150
<i>Leg. XX^{ac} & Fabricensium Luxuria.</i>	ib.
<i>Villa, prope Hasilburiam, Romana.</i>	151
<i>Pavimenti Musivi descriptio.</i>	ib.
<i>Ejus Dispensiones.</i>	152
<i>Fabricensium Luxuria.</i>	153
<i>Julii Dignitas.</i>	154

S E C T I O X.

E L A T U S.

<i>Elatus quid significet.</i>	155
<i>Collegium, pro Loco, parum Latine.</i>	157

S E C T. XI.

H S E

<i>Notarum origo.</i>	158
<i>Notæ hujus significatio.</i>	ib.
	Unde

EPITOME

Unde Singula, & Sigla, quae	ib.
a Justiniano vetita.	159
Nulla hic Puncta.	ib.
Usus eorum in hac Nota incertus,	ib.
alibique.	160
Cl. Wallisius Κροντογελος Interpres Cele-	
berimus.	161
Vulgaris	ib.
ut detegatur, a Linguae ignarissimo.	162
Scribendi ratio occultissima.	163
Phrasium atas varia;	164
Hujus longissima.	165
Via Publice Romanorum admiranda:	166
Quae & in Britanniis,	
Imperante Claudio inchoata:	167
(Quod Argumento non uno probabile)	ib.
Atq; adeo propter Aquas Solis.	168
Galgaci Oratio laudatissima.	169
Romani Exercitus in Britannia magnitudo.	170
Quadrivium ad Aquas Solis Romanum:	171
In quo Vitalis Sepultura, aliorumq;	172
Sepulcretum nobilissimum.	ib.
Plura desiderantur, extra urbes, sepulcreta;	173
Ut mortuis Honos habeatur;	ib.
Neq; Templum in Aceldama vertatur.	174
Romanis, &c. extra Urbem, in more Sepul-	
tura:	ib.
Ne	

EPITOME.

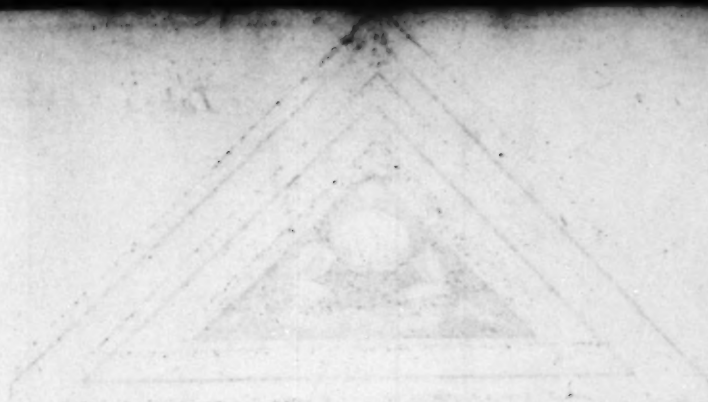
<i>Ne sit in Ecclesia, Legibus saepe, vetitum.</i>	175
<i>Episcopi Batho. Wellepsis Episcopus.</i>	ib.
<i>De Inscriptionis Orthographia, Dignitate,</i>	
<i>Ornamentis, Usu, &c.</i>	
<i>Inscriptiones optime docent Orthographi-</i>	
<i>am,</i>	176
<i>Et contra eam sapissime peccant.</i>	ib.
<i>Puncta, quem in finem adhibeantur :</i>	177
<i>Hic trilatera & aquilatera.</i>	ib.
<i>Primae vocalis forma, cadente Imperio.</i>	178
<i>Secundae admodum peculiaris.</i>	ib.
<i>V Consonantis Pronuntiatio.</i>	ib.
<i>Vocalis U Basis a veteribus arcuata.</i>	ib.
<i>Quod probatur,</i>	179
<i>e MSS pervetustis.</i>	ib.
<i>Arcuata U</i>	180
<i>Lingua Latina forsitan antiquior,</i>	181
<i>Utpote Runica.</i>	182
<i>Litterae minuscule majoribus interpositae.</i>	ib.
<i>E diversis Alphabetis Litterae miscellae.</i>	ib.
<i>Syllabarum in Lapidibus iniqua Divisio.</i>	183
<i>Notitia veterum optime Lapidibus servata ;</i>	ib.
<i>Unde Dignitas Inscriptionum ;</i>	184
<i>Hujus speciatim.</i>	ib.
<i>De-</i>	

EPI TOME

<i>Defectus Inscriptionum a Lapidibus atate</i>	ib.
<i>exesis;</i>	ib.
<i>a sculptorum Inscitia, & transcribentium</i>	ib.
<i>Incuria, quæ utiq; magna :</i>	185
<i>Sed in hujus editione non multam esse confido.</i>	186
<i>Cippi hujus Ornamenta,</i>	187
<i>Usus.</i>	188
<i>Inscriptionis summa.</i>	189
<i>Conclusio.</i>	190

*Antiquitates Rutupine. Authore Joanne Bat-
tely, S. T. P. Archidiacono Cantuariensi. Oxo-
niæ, e Theatro Sheldoniano. A.D. MDCCXI.*

F I N I S.

31-1-1974

*Tabulam hanc, quæ repræsentat
Julij Vitalis Epitaphium, ad
Bathoniam, A.D. MDCCIIIX
effossum, Antiquitatis studio
flagrantibus D.D. 2.*

a Richardus Musgrave,
Hafilburienfis.

[1]

V. D.

HENRICI DODWELL,

I N

JVLII VITALIS

Epitaphium,

*Notæ Criticæ, cum ejusdem
Explicatione.*

Notæ Criticæ.

LINEA 2. *Fabricesis* pro *Fabricensis*.
G & C alternant. Et N sæpe omit-
titur. Vid. *Reines. Ind. xix.* Suspiciatur D
Halleius legendum *Fabriciesis*. Ita litera
G sic concipienda fuerit, ut pars illius ad
literam I referenda intelligeretur. Vi-
B dendum

dendum ergo accuratius num ita se res habeat. Sed vix puto legi *Fabriciesis*. Nec enim a *Fabriciâ* venit, sed a *Fabricâ* vel *Fabrice*, ut in hac Inscriptione concipitur. Inde *Fabricefis*.

L. 3. V. V. *Valeria Victrix*. Dio L. iv. A. Urb. Cond. *Varr.* 758.

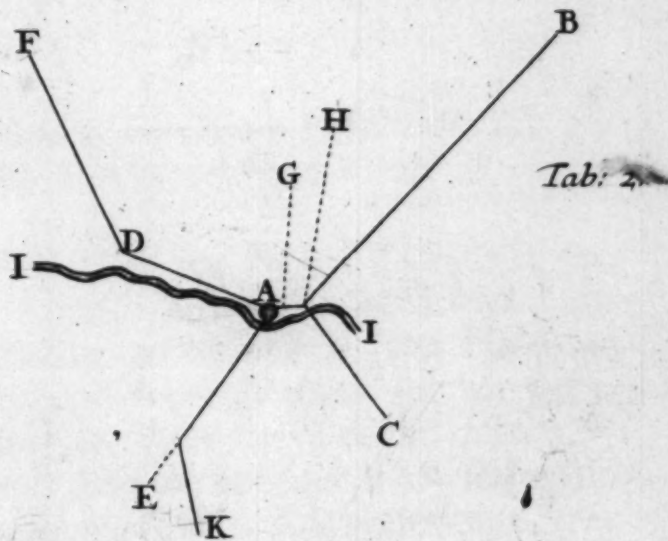
L. 7. *Collego*. Si quidem I desit, videndum, Annon & hic quoq; G incisum fuerit ab operario. Nec enim *omissæ Vocalis* exemplum occurrit in *Inscriptionibus*, quod quidem sciam. Fieri ergo potest ut Cl. vicem præstiterit litera illa quæ G putatur. Ut scilicet *Collecio* sculptum fuerit. G enim in C permutatio in *Inscriptionibus*, ut jam monui, frequentissima est.

L. 8. *Fabrice* pro *Fabricæ*. *Diphthongi* in *Vocalem* transeuntis exempla passim occurrunt in Ind. XIX.

L. 9. H, S E pro *hic situs est*. Vid. *Sertor. Ursat. de Not. Roman.*

Explicatio.

*Quadrivium, ad Aquas Solis;
Romanum:
quod ære Civitas incidi voluit.*

- A *Aquæ Solis, Bath.*
 B *Durocorinium, Cirencester.*
 C *Verlucio, Westbury.*
 D *Abone, Hanham.*
 E *Belgæ, Wells.*
 F *Trajectus, Oldbury.*
 G *Sepulcretum Julianum.*
 H *Durocorinio et Verlucione ad
Aguas Solis, Viarum concursus.*
 I *Abo Fluvius. The River Avon.*
 K *Ischalis, Ilchester.*

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten text in the lower half of the page, continuing the content from the top. The text is arranged in several lines and is largely illegible due to fading.

Explicatio.

SECT. I.

Legionum singularum Fabricenses sub primis duntaxat Imperatoribus.

JULIUS hic Vitalis Fabricensis erat Legionis XXæ. Valeria Victricis, quæ stativa habuit Devana ut docet Ptolemaeus. Nempe Cestria hodiernæ. Simile exemplum habet Reinesius, Class. viii. Inscript. 65. in quâ Legionis similiter XXæ. sed cognomento alio Gemina Fabrum legimus Ferrarium, generis tamen Libertini, non Ingeni, C. Ancharium, & L. Ancharium Fabrum Lignarium Machinarum Bellicarum; & Q. Ancharium Fabrum & Praefectum Fabrorum Legionis itidem XXæ. Hoc in eâ Inscriptione singulare est, quod unius tantummodo Legionis Fabros Fabrorumq; Praefectum in eâ legamus. Quod alibi, inquit Cl. Reinesius, annotatum non memini. Ita Lektionis, Memoriaeq; & Judicii summi Vir. Quo nomine nova hæc Inscriptio commendanda est, quod aliud nobis sup-

peditarit tam raræ Observationis exemplum *.

SECT. II.

Alii Fabricenses hi a Fabricensibus Notitiarum, & Codicis utriusq; tam Theodosiani quàm Justiniani.

ALII enim erant hi *Legionum Fabricenses a Fabricensibus* illis quorum memoria occurrit in Imperii utriusq; *Notitiâ*, & in utroq; *Codice*, tam *Theodosiano* quàm *Justiniano*. Spectant enim hi *juniorum Fabricenses* ad *Militiam Palatinam*, nostri autem ad *Castrensem*, quâ invicem internoscebantur hæ *Militiæ*, antea quàm *Imperium* ipsum in *quatuor Provincias* partiretur *Dioclesianus*, *Cæsareas duas*, *duas* autem *Augusteas*. Ab eo usq; *Dioclesiani*
ævo

* Aliud præterea habet *Fabrett. Inscr. c. x. 314. p. 710.* ubi *Præf. Fabrûm Leg. vi. Aug.* legimus. Et *Inscr. c. iii. 357,* ubi *Præf. Fabrûm Leg. iii. Parthic.* habetur. Iterum n. 378, *Præf. Fabrûm Leg. iii. Italica p. 181.* Et n. 30. *Præf. Fabr. L. xx. Præf. Fabrûm Leg. II. Aug. c. ix. p. 608.*

ævo quatuor erant in Romano Imperio Principum Pratoria, & quatuor adeo Pratoriorum illorum Præfecti. Inde multiplicati exercitus, & armorum Fabricæ. Lact. de mort. Persecutor. n. 7. Ut suos adeo singuli Principes habuerint Fabricenses sub Magistris Palatinis, quorum ne nomen quidem auditum dum constaret primæ Legionum disciplina. Nulli tum Legionum sub Principibus Magistri, sed Tribuni vel Legati Ordinis Senatorii. Qui quidem Legati, proximi ipsis Imperatoribus, medium alium nullum, cui obsequi tenerentur, habebant. Ignota tum & Ducum nomina, & Comitum a Principum Comitatu ita appellatorum, cum Comitatus nomen nondum induissent perpetui Principum satellites; sed Præterianorum. Sed nec ulli sub primis Imperatoribus Adjutores, vel subadjuva. Et sane antiquior erat Notitiis & Codicibus hæc Inscriptio. Britanniam Romanis prædiis exinanivit Maximus Gratiani interfector. Redierunt quidem semel iterumque Britannis imbellibus suppetias laturo Romani. Sic tamen ut Castra, qualia hic habemus, stativa & fixa nunquam deinceps habuerint in Britannia. Novam certè, quæ tunc recepta est, dispositionem, exinde suspicio est, quod Constitutionem

tionem Principis, quæ *Fabricensium Militarium Palatinorum* meminerit, nullam antiquiorem A. D. 374. retulerit *Codex antiquior Theodosianus*, quæ tamen ipsa *Constitutis* deest in *Iustiniano*. Ea a *Valente* edita est, de *Urbibus Orientis* primariis: *Antiochiâ*, quæ *Prateria* fuerat *Maximini*, quem *Cæsarem* fecerat *Maximianus Galerius*; & *Constantinopoli*, in quâ *Negiam* habebat ipse *Valens*. Erat autem illa quoq; *Constitutio Antiquior* discessu *Romanorum e Britannia*. Ne dubitemus quin illo quoq; tempore *Legionibus* singulis *Jus Fabricensium* ademerint *Augusti*.

SECT. III.

Leges de Fabricensibus (etiam post Constantinum M.) non soli Officiorum Magistro, sed Comiti etiam Sacrarum Largitionum, & Præfecto Prætorii inscribi solita usq; ad A. D. 474.

QUOD verò creditur, *Magistro Officiorum* obnoxios fuisse *Fabricenses*, etiam *Militares*, serò tandem *Lege* sancitum est, *Leone juniore & Anthemio Imperantibus*.

Imperantibus A. D. 474. Cod. *Justinian.*
L. xi. Tit. ix. *Antea*, pro arbitrio suo
Princeps aliis aliisque, *Leges de Fabricensibus* inscribebat. *Primam Codicis Theodosiani* Legem, *omissam a Triboniano*, *Tatiano Comiti Sacrarum Largitionum* inscripsit
Imperator A. D. 374. Qui scilicet triplicis Metalli, *Aëris, Argenti & Auri* olim *Tribunorum Monetarium* Jus habebat. Spectabat *Lex* illa ad *Cassides Bucculasque*, ex *Aëre* fabricari solitas *Auro* autem & *Argento* condecorari a *Barbaricariis*. *Secunda* ejusdem *Codicis Theodosiani* *Lex* eidem *Tatiano* data est, non jam amplius *Sacrarum Largitionum Comiti*, sed *Prefecto Praetorii* A. D. 388. Ea omnibus *Fabricis* (sic enim *Fabricensium Collegia* appellari solebant) præcipiebat, & de *Ferro* etiam fancivit, cum tamen *Fabros Ferrarios* olim in *Legionum Fabricis* locum habuisse nostra doceat *Inscriptio*. *Tertia Rufino* dirigitur, tum *Officiorum Magistro*, A. D. 398. In eâ de *notis* agitur *Fabricensium brachiis* inscribendis, ad *imitationem tyronum Militarium*. Ut proinde *militare* censerentur illi quoque *Fabricenses*. Plane, ut in *nostrâ* hac *Inscriptione*, in quâ *ix^m* *stipendium* meruisse dicitur *JULIUS VITALIS*, ipse quoque *Fabricensis*. *Quinta Anthemio* dicatur

catur, *Officiorum Magistro*, A. D. 404. Ubi *Ædificiorum fabricatores* præcipuè intelligi videntur, quorum *solorum* usus erat in *Prædiis*. *Sexta* deniq; *Lex Anthemio* edicitur, non *Officiorum Magistro*, sed *Præfecto Prætorio*. Agitq; de *Fabricensibus*, quorum usus erat in *Bellis*, ut e *Theodosii junioris Novellâ* xii colligitur. Nec ad *Ædificia* tantummodo *Palatiorum* spectâsse illas *Fabricas*, sed ad arma etiam, *Machinasq;* (quales in hac *Inscriptione* reperimus) *Bellicas*, *scutorum*, *gladiatorum*, *armorum*, *Balistarum*, &c. docent *singularum Fabricarum* tituli in *Legibus* & *Notitiis* memorati. Non tamen certè ad *Magistrum Officiorum* pertinere potuit hoc *Fabricensium* officium, dum nullus esset adhuc *Officiorum Palatinorum omnium Magister*, qui quarto, ut videtur, *Sæculo* institutus est. Nam in *Historiæ Augustæ* *Scriptoribus* *Constantino Magno* antiquioribus singulos legimus *singulorum Officiorum Magistros* sive *Principes*; non unum aliquem *omnium Officiorum communemq;* *Magistrum*.

SECT. IV.

A Temporibus Constantini, & initio Diocletiani, Britannia sub Præfecto Gallicani Prætorii, qui proinde Fabricæ Militaris Britannicæ potestatem habebat.

VIDEMUS ergo, *his quoq; temporibus, Leges de Fabricensibus omnibus, tam Civilibus quàm Militaribus, Præfectis Prætoriorum fuisse inscriptas, utpote supremis omnium, post ipsos Principes, coryphæis. Et quidem tunc ereptum singulis Legionibus singularem Fabricensium fuis* fuisse verisimile est, cum in unum singulæ Legiones contribuerentur exercitum, uni communiq; Prætorio subji-
endæ in perpetuum, ut fieri ante solitum erat cum in hostico versarentur, & in rerum gerendarum procinctu. Et Constantino Magno horum institutionem tribuit Zosimus L. II. Ut scilicet quatuor Prætoriorum Præfecti Legionum omnium, quacunq; versarentur, Potestatem haberent. Et quidem Præfecto Prætorio Galliarum Britanniam nostram concessam fuisse manifestum est. Et Legiones proinde, quæ

C

Britan-

Britanniarum præsidio fuissent constitutæ. Inde consentaneum erat ut *Fabricarum Militarium* curæ singulis *Legionum Præfectis* ereptæ communi exercitûs universi Imperatori attribuerentur. Quod etiam factum indicant illorum temporum *Historiæ*. Ait quidem *Victor* Epitomator, *Officia Publica & Palatina*, nec non *Militum*, in eam formam statuissse *Hadrianum*, quæ paucis (inquit) per *Constantinum* immutatis, hodie perseverat. Hoc si verum, a *Constantino* caperit hæc dispositio, quâ in unum Exercitum coaluerint *Provinciales Exercitus*. Sed novam *Diocletiani* dispositionem agnoscit *Lactantius* de mort. *Persecutorum*. Et plane talem quæ quatuor *Prætoriis*, *Prætoriorumq; Præfectis*, occasionem dederit. Nam a *Castrensi* disciplinâ ortum quatuor *Præfecturarum Prætorianarum* traxerunt *Officia*. In *Castris* medium tenebat locum *Imperatoris Prætorium*, summis Exercituum *Ducibus proprium*, qui his *Monarchiæ Romanæ* quasi postliminium restitutæ temporibus, non alii erant quàm *Principes*, vel *Augusti*, vel *Cæsares*. Et *ditiones*, tam *Cæsareas*, quàm *Augusteas*, his ipsis limitibus coercuerat *Diocletianus*, quibus coercebantur *Prætorianarum Præfecturarum* limites a *Constantino Magno*.
Et

Et *Augustorum Caesarumq;* numero *Dialecti*
tiani quaternario respondebant juniorum
Pratoria, Pratoriorumq; Praefecti. Subla-
tis autem *Augustis Caesaribusq;*, supremi
omnium, post illos, erant *Pratoriorum*
Praefecti, qui *proximi* erant post *Principes*,
tam *Augusteos*, quam *Cesareos*, etiam dum
Principes earundem *ditianum* potirentur.
Nec verò dubium est, quin *par* fuerit sal-
tem *Principum*, intra eosdem *limites*, po-
testas, quae fuerit postea *Pratoriorum Prae-*
fectis; Nec adeo *Legionum* singularum
Fabricas tum quoq; locum habuisse; sed
penes eum fuisse, qui *Provincialis Exer-*
citus potestatem habebat, non *Praefecto*
tantummodo *Pratoriano*, verumetiam illi-
us *Vicario* obnoxius. Et quidem talem
Vicarii Praefecti Pratoriani agnoscit in *Brit-*
tannia *Notitia Occidentalis Imperii*, & *Du-*
cem, non jam amplius *Legatum*, *Legionis*
sextae in lineâ Valli; & *Comites* duos: al-
terum *Britanniarum*, alterum *litoris Sax-*
onici per Britannias. Ignota plane nomi-
na, dum vigeret *primæva* *Legionum* *Disci-*
plina, *seorsim* spectatarum. Sed ut *legati*
Cesarum erant *Provinciarum Praesides*; ita
Praefectorum Pratorianorum Vicarii, qui
eorum *vices* gerebant, dum ipsi in *Princi-*
pum Comitatu, seu *castris* adestent am-
bulatorio.

bulatorio. Ita Vicariorum Comites censebantur qui Vicariis aderant, quories usus postulabat. Plane ut Præsidum Consularium Prætoriorumve Legati olim appellabantur qui Præsidum vices in absentibus Legionibus supplebant. Sic tamen ut Ducibus parerent, tanquam Comitibus Vicarii primariis, dum unum eundemq; exercitum complerent.

SECT. V.

Carausius & Allectus in Britannia Augusti Fabricæ Britannicæ prospiciebant per suorum Prætoriorum Præfectos, non Gallicanum. Inscriptio hæc senior Ptolemæo, antiquior tamen Dionis consulatui, A. D. 229.

SIC ergo nullæ erant singulis Legionibus Fabricæ, dum hunc in modum Provinciæ administrarentur, & Præfecto Prætorii Gallicani nostræ Britannicæ parerent. Nec ullius plane Fabricæ in Britannia nostrâ meminit Notitia Imperii Occidentalis. Et quæ in aliis Imperii Occidentalis locis memorantur, nusquam tamen Legionibus impu-

imputantur, sed locis constituuntur idoneis, unde per *Provincia*, vel *Dioceſeos* exercitus distribui poſſent. Hac ergo *Diocletiani* novâ diſpoſitione antiquior fuerit hæc Inſcriptio. Erant, fateor, eo Imperante, duo, in hac noſtrâ Inſulâ, *Auguſted* dignitate, Tyranni: *Carauſius* & *Allectus*, per decennium. *Carauſius*, per aliquot annos, ſuffragante etiam *Diocletiano*. Tum nullus eſſe potuit, in *Britannia* *Praefecti* *Prætoriani*, ſeu *Gallici*, ſeu etiam *Italici*, *Vicarius*, cum adeſſet *ſummâ*, etiam *Auguſted*, dignitate præditus Imperator. Inde factum, ut *Prætorii* mentio occurrerit in eâ *Itinerarii Antoniniani* parte quæ ſpectat ad *Britanniam*. Quale tamen nullum occurrit in ejuſdem *Itinerarii* *Provinciis*, quæ nec *Cæſareæ* fuiſſent, nec *Auguſteæ*. Et tamen, ante *Carauſii* defectionem, *Maximiani Herculii* *Prætorio* obnoxia fuerat *Britannia*, quod ſatis erat ad adimendas ſingularum *Legionum* *Fabricas*. Et, dum proprios ſibi *Britannia* fortiretur *Anguſtos*, minor erat ratio, cur ſuis ſeorſim *Diſciplinis* permitterentur *Legiones*, quàm cum longius invicem diſtarent. Non eſt ergo cur Comitum vel Legatorum *Legionariorum* Potestatem proinde auctam ſuſpicemur. Imo eandem in duobus ejuſdem

Prin-

Principis in eodem Prætorio agentis Præfectis Potestatem agnoscit Zosimus; quæ postea erat in quatuor dispartita Prætoriis. Hoc tamen discrimine, quod unam haberint ditionem duo, cum varias invicemq; diversas, ditiones habuerint postea singuli quatuor Prætoriorum Præfecti. Duos illos Præfectos intelligit; Urbanum, qui Legioni præfuit, cui Urbis custodia mandabatur; & Prætorianum, qui Legioni præfuit Prætorie, quæ Principis salutem tuebatur. Hos solos Præfectorum nomine dignatur Dio. Et quidem his inscriptæ Leges a Constantino incipiunt, quod sedes Dioceseon Prætorianas, sub Diocletiano occuparint Principes, vel Cæsares, vel Augusti. Par tamen illa in his Præfectis Potestas, vel major potius, in Provinciarum Legiones, quam ea, quam postea consecuti sunt singulorum Prætoriorum Præfecti. Legionum singulorum Jura in suas cujusq; Fabricas abrogatura erat ab eo usq; tempore quo Præfecti armorum Fabricarumq; communem curam administraverunt. Sed satis probant hæ ipsæ a nobis prolatae Inscriptiones, Jus illud in Præfecturis non fuisse perpetuum. Nec notam tamen aliquam temporis, quo Præfectis illud concesserint Augusti Principes, dedit Zosimus. Eruamus ergo. Do-
quit

cuit *Vopiscus* sub *Tacito* concessas *Praefecto*
Urbis, etiam per *Provincias*, *Appellationes*.
 Auctumq; est hoc *Senatus* (cujus cogendi
 Jus ab ipsis quoq; *Regum* temporibus ha-
 bebat *Praefectus Urbis*) Jus a *Probo*. Pro-
 inde ne tum quidem propriarum *Fabrica-*
rum Jus habebant singula *Legiones*, si ab
 hoc utriusq; *Praefecti* Jure communi defierit
 Jus idem in *Legionibus*. *Praefectum Prae-*
torii ex *Senatus Auctoritate* sibi *Alexander*
 constituit; *Praefectum Urbis* a *Senatu* ac-
 cepit. Ita *Lamprid. Alexandr. c. 19.* Idem
 laticlavium *Praefecto Praetoriano* addidit.
 c. 21. Inde paria utriusq; *Praefecti* & com-
 munia Jura. *Praefectus Praetorio* Impera-
 tori *ἡ δὲ τὰ ἐκείνου ἀρχή* *Zosimo L. 11.*
Secundus Imperii, Lamprid. Diadum. c. 7.
ἡ δὲ τὰ ἐκείνου ἀρχή *ἡ δὲ τὰ ἐκείνου ἀρχή*
Macrino apud *Herodian. L. v. βασιλεὺς ὑπο-*
κυβερνήτης, *Ennap. in Proæresio, ἡ κορυφαία ἡ δὲ ἀ-*
ρχή, *Euagr. 4. E. L. 3.* Quòd scilicet *Prae-*
fectus Praetorio *Provinciarum* omnium ex-
 ercitus sibi obnoxios habebat. In eo ta-
 men *Praefecto Urbis* inferior erat, quòd
 locum in *Senatu* nullum, pro *Officii* sui
 ratione, vendicare posset. Hunc tamen
 defectum supplevit *Alexander Severus*, E-
 dicto prædicto de laticlavio illi mittendo.
 Vice autem versa, *Praefectus Urbi*, dum
Legionem

Legionem duntaxat Urbanam in obsequio teneret, Prætorio Præfecto hoc ipso erat inferior, quod Appellationes, in causis tantummodò Urbanis, judicaret. Tacito autem Imperante, Appellationum e Provinciis Jure auctus, tum demum parem cum Præfecto Prætorio Potestatem consecutus est. Imo cum Prætorio communem, cum in Imperio Universo eandem Potestatem uterq; exerceret. Proinde tum quoq; Fabricas sibi proprias non habebant singulae Legiones. Cæterum Valeriæ in hac Legionem nostrâ Britannicâ xxæ. cognomen ab eâ repudiatum, cum ipse scriberet, testatur Dio. Nempe ante Consulatum suum, quem communem habuit cum iiiio. Alexandri Severi, A. D. 229. Verba ejus in hanc sententiam perspicua sunt: Μὴδ' ὅς ἀπένταρ, μὴτ' ΝΤΝ ΕΤΙ τῇ περὶ σφέλα ταύτη χρεώνται. Proinde Alexandri Imperio antiquior erat hæc Inscriptio. Sed Victricis cognomine solo eandem Legionem insignivit Ptolomæus, non item Valeriæ. Si quidem rectè, nondum Ptolemai tempore Valeriam appellatam fuisse fortasse colligetur. Ita Ptolemaeo serior hæc fuerit Inscriptio. Medio ergo inter illum Dionemq; intervallo posita fuerit, si quidem rectè nostra hæc procedat Argumentatio.

SECT. VI.

In ipsâ Urbe Bathoniensi erat Fabricensium Legionis xxæ Collegium.

DICITUR porro *Julius* ille *Vitalis*,
 e suorum *Fabricensium*, seu (quod
 eodem redit) *e Fabrica Collegio* elatus. In-
 de credibile est, *Collegium* ipsum *Fabri-*
censium prædictorum in hac Urbe fuisse
Bathoniensi, intra cujus fines sepultus esse
 dicitur hic *Julius*. *Fabrica* nomine om-
 nium Collegarum *Fabricensium Corpus* in-
 telligimus; *Collegii* item, *Ædificium* &
Officinam ab *Operariis* habitatam, collegis
 universis communem. Atqui *Devana*, sive
Cestria hodiernæ, fuisse *Legionem xxam*.
Victricem testantur, non *Ptolemaus* modò,
 verumetiam *Antonino* attributum *Itinera-*
rium, & quæ hodieq; ibi effodiuntur *In-*
scriptiones. Et τῇ αὐτῇ Βερλάρια statuit *Dio*.
 Magno fane intervallo ab Urbe *Bathoni-*
ensi. Nec tamen *Castra mutata* hujus fu-
 isse *Legionis*, exinde Argumentum est,
 quòd in eâdem sede eam reperiamus in
Itinerario Antonini, quâ fuerat scribente
 D Ptolemæo.

Ptolemaeo. In eâdem certè *Provincia* *Legionis* *xxæ*. *Collegium Fabricense* cum ipsâ *Legione* *xxa*. fuisse verisimillimum est. Quod quidem satis commodè contingit pro distributione *Septimii Severi*, qui prius *Britanniam* in duas *Provincias* partitus est, *Inferiorem* alteram, alteram *Superiorem*, mox a debellato, ut videtur, *Albino*, A.D. 198. *Situm* harum *Provinciarum* aliquatenus e *Legionum* *Præsidialium* situ discimus. *Legionem Britannicam* viam εν Βρεττανία τῇ κατω statuit *Dio*. Quam quidem *Legionem Vallo* proximam fuisse multæ ostendunt illis in locis repertæ *Inscriptiones*. *Eboraco* assignant *Ptolemaeus* & *Itinerarium* quod sub nomine fertur *Antonini*. Hoc tamen discrimine, quodd *Legionis* numerum non servârit *Antoninus*, cum nihilominus *Victricis* cognomen, *Ptolemaeo* suffragante, in *Legione*, quæ *stativa* habuerit *Eboraci*, idem agnoscat *Antoninus*, quam viam fuisse docuit *Ptolemaeus*. Contrâ, *Legiones* *iiam* quæ etiam *Augusta* appellata fuerit, & *Legionem* *xxam* (de quâ agimus) *Valeriam* *Victricem* τῇ ἀνω Βρεττανία imputet *Dio*. *Legionem* autem *iiam* quæ & *Augusta* fuerit, *Isca* constituit *Itinerarium*. Quam quidem *Isca*, *Caerlbecnem* fuisse in agro *Monumethensi* ex *Inscriptionibus* ibi repertis docuit

docuit Patronus meus Cl. Camdenus. Et
 xxam *Cestria* constitutam fuisse omnium
 consensu jam ostendimus. E quibus con-
 stat partem Insulæ nostræ *Meridionalem Su-*
*perio*rem censi; *Inferiorem* autem *Septen-*
trionalem, quæ & *Vallo* proxima erat, &
Prætorio, quod 2^a. ab *Eboraco* mansione
 statuebat *Antoninus*. Sic etiam *Germani-*
am Inferiorem appellabant *Romani* *Mari* &
Septentrioni propiorem. *Prætorium* verò,
 (cujus meminit *Antoninus*) *Carausii* erat,
 ni fallor, & *Allecti*, litori *Saxonico* obje-
 ctum, unde tam *Britanniarum Comiti*, quàm
oræ Insulæ Maritimæ commodè prospici
 posset. Nec enim alibi *Prætoria* agnos-
 cunt *Notitiæ* præterquam in *Provinciis*, quæ
 olim fuerant vel *Cæsareæ* vel *Augusteæ*. Nec
 plures unâ, in hac parte, *Provincias* fuisse
 olim, verisimile est, ut unus erat duntax-
 at in *Insula continente*, *Comes*. *Provincias*
 in frustra concisas *Diocletiano* exprobrat
Lactantius. Nempe post devictum *Alle-*
ctum. Nam a *Flavio Constantio* nomen
 traxisse videtur *Flavia Cæsarensis*, uti
 etiam *Maxima Cæsarensis* ab eodem eti-
 amnum *Cæsare*. Sic fiet ut in eâdem *Brit-*
annia Provinciâ locum habuerint *Legio*
 ipsa xx^a. *Victrix*, & *Legionis* ejusdem *Fa-*
brice, quantumvis invicem distent *Cestria*

& *Batbonia*. Constabant illæ *Legionum Fabricæ* e *Fabris*, ut vidimus, *Ferrariis*, & *Fabris Machinarum Bellicarum*, quos *Lignarios* & *Tignarios* appellant *Inscripti-ones*. Fieri ergo potest, ut, propter *Metalli*, vel *Sylvarum*, commoditatem, *Fabricam* suam *Batboniæ* constituerit *Legio* quæ *Cestriæ* ipsa *stativa* habuerit.

SECT. VII.

Legio *IIA*. Aug. *nondum in agro Monumethensi*, *A. D. 211. cum excederet Sept. Severus*. *Eoq; proinde anno antiquior erat hæc, fortassis, Inscriptio*.

PROPIOR autem erat *Batbonia Legionis IIA*. *Stativis* modò designatis. Et proinde *Legionis IIA*. *Fabricæ* recipiendæ magis idonea. Erat profectò, siqua fuisset, illis quoq; temporibus, in agro *Monumethensi* *Legio alia* præter *XXam*. Id tamen itane se habuerit, me valde dubitare fateor. *Aliarum* certè, præter *VIam*. & *XXam*. *Legionum* in *Britanniâ* *Stativa* ignoravit *Ptolemæus*, qui *Provinciarum bipertitam* a *Septimio Severo* factam divisionem

nem similiter ignoravit. Nec alium habemus Dione antiquiorem Auctorem, qui *Legionis* *II^a*. *Augustæ* in ipsa quoq; *Britannia* sedem agnoverit, qui nec ipse tamen eam in *Superiori* statuit *Britannia*, nempe *meridionali*. Fuisse autem hanc eandem *Legionem* & in *Septentrionali* aliquando *Britannia* docent ibi repertæ *Inscriptiones*, quarum una sub *Hadriano* exculpta est. Imo, *Antonino Pio* Imperante, alia in iisdem partibus *Septentrionalibus* reperta eandem *Legionem* memorat *Inscriptio*. Erat quidem, eodem *Antonino* Imperante, in *Britannia* *Septentrionali* *Legio* nostra *xxa*. *V. V.* & *Valli* ulterioris partem condidit, ut ex alia discimus *Inscriptione*. Sed *Stativa* ejusdem *fixa*, cum res cum hoste non gereretur, docet, sub eodem Principe, Auctor certissimus *Ptolemæus*. Et quidem inter *Antiquissimas* fuisse, earum quæ *Britanniam* tenebant, docet *Tacitus* *Hist.* *III.* *44.* Meruerat enim sub *Vespasiano*, Imperante tamen *Claudio*, sub quo *Britannia* in *Romanorum* fidem venit. Et *Stativa* hæc *Septentrionalia* illius *Legionis antiquissima* fuisse, ea, quam sub *Hadriano* fuisse diximus, ostendit *Inscriptio*. *Recentiora* enim sunt quæ in agro *Monumethensi* eam statuunt

unt Testimonia: *Dionis* primum, deinde *Itinerarii*, & ipso *Dione* antiquior *Inscriptio* in hoc eodem agro *Monumethensi* eruta, in quâ *Augg.* legimus, *duos utiq;*, *Antoninum*, ut videtur, cum fratre *Getâ*. Eodem proinde anno quo *Septimius Severus* eorum pater *Eboraci* decessit, *Christi* nimirum 211. Sic anno hoc antiquior hæc erit *Inscriptio*, si quidem propterea *Batboniæ Fabricam* suam constituerit *Legio* *xxa*. quod *Legio* alia nulla propinquiora haberit *Batboniæ* stativa. Nec forsitan absurdè *Severo* ipsi hanc stativorum *mutationem* assignabimus, qui primus erat Auctor *divisæ* in plures *Provincias Britanniæ*. Nempe *debellato*, uti diximus, *Albino*, A. D. 198. Diu certè illas *Legionum Fabricas* non perstitisse, exinde suspicio est, quod earum tam *pauca* monumenta habeamus.

SECT.

SECT. VIII.

*Fieri potest, ut Fabricas duplices, tam Ar-
morum, quàm Machinarum Bellicarum,
complexum fuerit unicum hujus Inscrip-
tionis Fabricæ Collegium.*

UNICÆ præterea Fabricæ, & unici
Fabricæ Collegii mentio in hac habetur
Inscriptione, e quo *Julius noster Vitalis*
elatus fuerit. Nec tamen inde facile
est colligere, an *universam Legionis Fa-
bricam* complecteretur *unicum illud Fabricæ*
Collegium. In Inscriptione *Reinesianâ* du-
plices vidimus Fabros; *Ferrarios* alios, a-
lios *Machinarum Bellicarum* quæ e *lignis*
conficiebantur. Alibi tamen *seorsim* legi-
mus Fabros *Ferrarios*, *Lignarios*, *Tigna-
rios*, *Tignuarios*, *Balistarios*, eorumq; di-
versa invicem Collegia: Collegium *Fabro-
rum* apud eundem *Reinesium* *Class. I. 273.*
Collegium Fabrorum Dendrophororum, *Class.*
II. 17. *Collegium Fabrum Tignariorum Ro-
manensium*, *Cl. x. 13.* Et *Balistariorum*
passim in *Textu Juris Civilis*. Est tamen
vicissim ubi invicem *conjunguntur*, ac si in
unicum

unicum idemq; *Collegium* coalescerent. Ita *Collegium Balistariorum* exhibet *Reinesius* Cl. x. 6. Fieri ergo potest ut *duplex* illud Inscriptionis *Reinesiana Collegium* in unico nostri *Collegio* locum habuerit, e quo *Julius Vitalis* est elatus. Si quidem ita, ex utraq; *Fabricâ*, tam *Armorum*, quam *Machinarum Bellicarum* constare potuit illa *Fabrice*, e cujus *Collegio* noster *Julius* elatus est. Sin minus, satis fuisset alterutrius *materiae* commoditas, seu *Metallica*, seu *Solius Lignaria*, ad *Collegium* unius simplicisq; *Fabricae*, *Batboniae*, potius quam alibi, constituendum. Et quidem hic *Fabrice* simpliciter memoratur, non *unius* certiq; generis *Fabrorum*. Et in *Inscriptione Reinesiana* Cl. viii. 65. postquam *singularum Fabricarum* mentio praecessisset; *Fabrûm* tamen *Legionis xxx. Geminae Praefectus* dicitur *Q. Ancharius Nicostratus*, ac si *Fabris* praedictis omnibus praefuisset, non uni tantummodo *Fabrorum Speciei*.

SECT. IX.

Nationis nomine Patria designatur Julii Vitalis, quæ in Belgarum territorio fuerit, non Gallicorum, sed Britannicorum.

DICITUR etiam *Julius* noster *Natione Belga*. Formâ in *Inscriptionibus* satis receptâ, quâ non tam *stirpem*, quàm *locum* potius *Natalem*, fortasse designârit. *Nomen* enim *Romanum*, & *stipendia* in *Militiâ Legionariâ*, non inter *Auxilia* (quæ *alias* quoq; *gentes*, pro *Romane Militiæ* disciplinâ, complectebantur) *ortum* e *civibus Romanis*, si minùs *Originalibus*, saltem *adscititiis*, indicare videntur. *Belgarum* ergo, non *Gallicorum*, sed *Britannicorum*, *regionem natalem* habuerit, nec adeo *longe* ab ipsâ *Bathoniâ* in *lucem* editus. *Nationis* autem, pariter ac *Gentis*, vox *Tertulliani* ævo recepta est, *arctiori* tamen quàm *Gentis* significatione. Complectebatur enim *Gens* una *Gallorum*, *Germanorum*, &c. et proinde *Britannorum*, multas sub se *Nationes*. Ut proinde, dum *Belgam* se profitetur, *Natione*, *Julius Vitalis*,

lis, ab aliis se *Britannia*, quæ plures erant, *Nationibus* secernat, & certam quandam *Britannia regionem*, in quâ agebant *Belgæ*, *Patriam* vendicet. Sic Tacitus *Nationis* nomen, non *Gentis*, evaluisse scribit. de morib. Germ. c. 2. Intelligit de illis *Populis Transrhenanis*, a quibus pulsi sunt ex avitis sedibus *Eburones Galli*. Hos nempe dicit, non a suis, sed a *Gallis*, quos expulerint, vocatos esse *Germanos*. Inde autem factum esse paulatim, ut, non illi soli, sed *Populi Transrhenani* omnes *Germani* a *Galliis* appellarentur, a quibus *Gallis* nomen *Germanorum* didicerint *Romani*. Colonia ergo *Germanorum* in agro *Tungrensi* primo *Germana* appellata *Natio* erat, unde nomen *Germanorum* ad *Gentem Transrhenanam universam* emanavit, ut rectè locum *Taciti* difficillimum explicavit summus *Geographiæ Germanicæ Veteris* felicissimusq; restaurator *Philippus Cluverius*, Germ. Antiq. L. II. c. 20. Eadem est & *Civitatis* significatio, apud *has* præsertim gentes, quæ singule multis istiusmodi *Nationibus*, *Populis*, & *Civitatibus*, conitabant, non *menium* ambitu, sed *agrorum territoriiis* invicem secretis. Sic enim se fere res habebat apud *Gallos*, *Germanos*, nostrosque

que etiam *Britannos*, ut *Corpori* potius hominum intra suos cujusq; *limites* agenti, *Nationis Populique*, tam *Nomina*, quàm *Jura* competerent quàm *habitaculorum* contiguorum invicem, junctorumq;, infra communia omnibus *septa*, seu *propugnacula*. *Urbes* enim vel nullas plane, vel *raras* admodum, habebant *Gentes* hæ antea quàm *Romanis* innotescerent. *Fixas* nimirum, vel *Jure* aliquo munitas, ne pro arbitrio *Cives* invicem *discederent*, dum *finis* *Nationi* communes minime egrederentur. Nec enim *Chartis* *Jura*, aut *Principum diplomatibus*, debebant, quæ incolarum infra certa *mænia* vel *propugnacula* propria essent, nec ab aliis *Nationis ejusdem Civibus* vendicari possent: sed *stirpi* potius omnium communi, quamcunq; *Regionis Nationi assignatæ* partem incolerent. *Eundem* morem etiam apud *Athenienses* nondum *excultos* receptum fuisse testantur *Historici*, ut. per *δῆμος* seorsim olim habitârint, antea quàm illos in unam *Urbem Atheniensem* colligeret *Theseus*. Inde factum postea ut omnes *Urbium πολῖται* & *Suburbani* communibus cum *Urbe* primariâ *Juribus* fruerentur. *Iidem* scilicet cum in *Urbes* congregarentur, ac fuissent cum per *Pagos*

& villas pro arbitrio solvendas habitarent; nec adeo *Furibus avitis*, propterea quod postea *arctius* coaluerint, spoliandi. Tantundem ergo valebat in hac nostrâ Insulâ (cum hoc monumentum conderetur) *Natio* natalis ac *Urbs* Natalis postea in moribus earundem *gentium excultioribus*. Invaluit autem hæc eadem loquendi forma aliquantisper sub cultu quem a *Romanis* acceperunt, dum *recens* esset *pristinæ barbariei & dissolutæ* Disciplinæ memoria. Successit postea in *hujus formæ* locum *domûs* Natalis designatique etiam cum *Urbem* Natalitiam designare vellent. Cum scilicet *locum* potius quàm *stirpem* unde ortum duxissent, Posterorum memoriæ commendare vellent. Irrepente scilicet *Urbium celebritate*.

SECT. X.

Ad honorem Julii Vitalis faciunt, quæ de eo in hoc monumento dicuntur.

AD honorem autem Julii Vitalis illa spectant omnia. Imprimis, quod *Miles* esset, cum multa essent *Militum Jura* in *Jure Civili* passim occurrentia; nec alii in *Milites* legerentur quàm qui *honestis* fuissent *Natalibus*, nullâ graviore, quæ obstaret, ingruente *necessitate*. Tum, quod in *Militiâ Legionariâ*, non *Auxiliariâ*, *stipendia* meruisset; & quod *Juvenili Etate* meruisset *stipendia*. Quod etiam non *Officio Heredum*, sed *Collegarum* benevolentia monumentum consecutus esset. Hoc enim *honoris* causâ factum, quoties a *Corporum* gratitudine profisceretur, multa passim produnt *monumenta*. Quod etiam e *Collegio* elatus fuisse dicitur, hoc etiam ejusdem *honori* datum est. Innuit enim amplâ *Collegarum frequentia* elatum esse. Quod sane ad *funeris honorem* magis faciebat quàm *stirpis decora* quantumvis *magnifica*. Inde
in

in *Appendice nostrâ Praelectionum Camdenianarum* edita a nobis *Acta Urbana* hoc in *Marcia* funere perstringunt, quod *Majore pompâ Imaginum, quàm frequentia hominum* fuerit celebratum. Aliumq; *Magnâ frequentia elatum* legimus apud *Reinesium*, Cl. XVII. 30. Innuere praeterea poterat, in *Sepulcro Collegarum* fuisse conditum qui e *Collegio, & Collegis comitantibus*, fuisset elatus. Vid. *Reines. Class. x. 4.* Et *Militum* quoq; *Sepulcra* communia fuisse docet *Inscriptio Reinesiana* Cl. VIII. 53. Ut proinde utroq; hoc, tam *Collegii*, quàm *Militiae Jure* hæc *Collegarum* Officia demereri potuerit noster *Julius Vitalis*. Denique, & illud quoq; indicari potest, ex *arca Collegii, & communibus Collegii universi sumtibus*, funus esse procuratum: Et *Collegio* adeo universo *charissimum* fuisse, quod certe *meriti testimonium locupletissimum* fuisset.

V. D.

HENRICI DODWELLI

A D

Clariss. GOETZIVM,

De *Puteolana* & *Bajana*
Inscriptionibus,

EPISTOLA.

ACCEPI, Cl. Goetzi, utrasque
tuas literas, tam illas quas ad *meip-
sum* dederas, quam & alias illas quas
ad Amicum meum excultissimum dede-
ras Dominum *Cherrium*, mecum commu-
nicandas. Complectebantur *Cherriana*
Inscriptionem *Puteolis* repertam, de quâ
me consulendum existimasti. Ea ita se
habet.

IVSSV

IVSSV
 IOVIS OPTIMI MAXIMI
 DAMASCENI
 SACERDOTES
 M. MEMONIO. M. F. PAL.
 EYTYCHIANO
 SACERDOTI HONORATO
 EQVO PVBLICO AB
 IMP. ANTONINO AVG.
 PIO P.P.
 ADLECTO IN ORDINEM
 DECVRION. PVTEOLANORVM
 AEDILI
 M. MEMONIVS CALLISTVS P.
 SACERDOS REMISSA
 COLLATIONE.

Ita a Domino Goetzio, in latere Arae,
 Puteolis repert.

Sic

Sic ergo paucis accipe. *Jupiter* ille *Damascenus* Patronus erat *coloniae Romanae* in *Damascum* deductae. *Jovis* enim nomen *Orientalibus*, imo *Græcis*, prorsus incognitum, proinde incolis *Damasci*, tam indigenis *Syris*, quàm *Syrorum* *Dominis* *Madonibus* alienum erat. *Romanorum* commune nomen *Jupiter* erat *Capitolinus*; cum *Latinis* autem majoribus commune, *Jupiter Latiaris*. Similis huic nostro *Jupiter* alius est *Dolichenus*, non autem (ut volebat *Stephanus*) *Δολιχῆν*. Perpetuò enim *Dolichenum* appellant *Veterum Græca*, pariter ac *Latina*, monumenta. Erat hic *Affyria Commagena*, vel *Romana* potius, in *Commagena*, *coloniae*, *Damascum* certè vestram *coloniam* agnoscunt numi *Philippi Augusti*, & *Otacilia Augustæ Philippi uxoris*, & *Volusiani*, & *Æmiliani*. Et *cohortem* legimus *Damascenam* apud *Gruterum*, p. 396. 8. Sed profecto *colonia* illa *Damascena* multò fuerit, oportet, antiquior *Philippo*. Nam, cum *Caracalla* cives *Orbis Romani* universos in *Civitatem Romanam* admisisset, plane non intelligo quis deinceps *usus* esse potuerit novarum *coloniarum*. Inscriptio tua *Antonini Pij* meminit. Non tamen ita facile erit colligere quis ille fuerit *Antoninus*,

F

cum,

cum, præter *Titum*, & (ni fallor) *Mar-*
cum, etiam *Caracalla*, atq; *Elagabalus*,
hoc eodem *Pii* titulo in *coavis* monumen-
tis appellentur, atq; Eruditis imponant.
Ego profecto tuam *Damascenorum* civium
Inscriptionem ad *Caracallam* potius retu-
lerim, qui his locis Bellum moliebatur
Parthicum; vel ad *Elagabalum* qui fuit
ortu ipse *Syrus*. ADLECT. IN ORDINEM
DECURION. passim occurrit de *alienigenâ*,
de eo scilicet qui præter ordinem receptum
in *Curiam* admissus esset, non præviis *De-*
curionatui honoribus gestis, sed aliunde,
& per saltum. Et adlectum *Ædilem* legi-
mus in Inscriptione *Gruterianâ*, p. 318. 7.
Et quidem ex *Decreto Decurionum*. Erat
enim inter *munia Decurionatûs* *Ædilitas*,
ut fuit in *Curia* Senatûs *Romani* *Ædilitas*
Curulis. Sed excusabat ab *Ædilitate* *Sa-*
cerdotium. Proinde admodum laude dig-
nus habetur in Inscriptione *Gruterianâ*
p. 484. 6. qui, cum *Sacerdos* esset, *Æ-*
dilitatem gesserit. Hæc causa esse potuit,
cur tuus ille *Sacerdos* non aliter in ordi-
nem *Decurionum Puteolanorum* adlegere-
tur, quàm adlectione in *Ædilem*, ne *Ædi-*
litem recusaret, si antea adlectus fuisset
in *Ordinem Decurionum*. Cum autem *Or-*
dinem Decurionatûs ipsa conferret *Ædili-*
tas,

tas, non licuit *Decurionatus* Ordinem ambi-
 enti *Ædilitatem* refutare. *Jussu* autem
Jovis ipsius dicuntur hoc monumentum
 decrevisse *Sacerdotes*. Inde quoq; factum
 ne *Sacerdoti* licuerit honorem in se colla-
 tum *refutare*. Formæ illæ: Ex JVSSV, &
 VISV, occurrunt in istiusmodi monumen-
 tis satis frequentes. Maxime, ubi *Reli-*
gionis causa agebatur. In eâ nihil facien-
 dum erat *injussu Numinis*, ut ex *Apuleio*
 constat, cum esset ipse in *Sacerdotia* co-
 optandus. Proinde non est (ut id obiter
 observem) cur miremur S. *Cyprianum* sua
 omnia *Acta Ecclesiastica* ad *Christum* reta-
 lisse, ut ostendimus in *Disertationibus*
Cyprianicis. Imo pro *absurdo* habet, si quis
 aliter sensisset. Sic enim fore arbitra-
 tur, ut *Christianorum Deus* minus *presens*
 apud suos haberetur, quam *Gentilium nu-*
mina apud suos ibidem cultores. Posuit ta-
 men hoc monumentum M. *Memonius Cal-*
listus, (de familiâ, ut videtur, superioris
Memonii) *Sacerdos* etiam ipse, sed *remissâ*
collatione. Suis nimirum, ut videtur, im-
 pensis. Non autem ex *arcâ Synhodi sacer-*
dotalis, ad quam ipse quidem *virilem* suam
 collaturus fuerit, reliqua e *collegarum col-*
lationibus accepturus. Erat enim apud
Veteres receptum, ut, si qui bene de Re-
 publicâ

publicâ mereri vellent, sumtus a se in Opera Publica expensos non repeterent ab *Ærario*. Ita *Pericles*. Ita *Demosthenes*. Ita alii quamplurimi, quorum mentio occurrit in *Inscriptionibus*. Tantundem ergo hoc in loco valet remissa collatio, ac remissa quadragesima, remissa vehiculatio, & siqua alia istiusmodi occurrunt in *Numis* aliisq; istiusmodi Veterum monumentis. Decreta ergo hæc *Inscriptio* est a *Sacerdotibus Jovis Optimi Maximi Damasceni, Damasci*, ut videtur, agentibus. Nempe a *communi* illorum *Synbodo*: Curata verò ab alio *Memonio* prioris cognato, qui fuerit etiam ipse e *Collegio Sacerdotali Damasceno*. Suis autem *expensis*, non *Collegii*. *Puteolis* verò, propter *Decurionatum* sacerdotis, in cuius honorem dedicabatur, *Puteolanum*. Priorem autem præcipuumq; *Memonium ingenuum* fuisse discimus e *Tribu* ejus *Palatinâ*. Exinde etiam fortasse, quòd *Ordine Equestri* illum insignierit, quicumq; demum is fuerit, *Antoninus Pius*. De *posteriori* autem *Memonio*, an pares habuerit *Natales*, est sane cur dubitemus. *Tribum* illius nullam legimus. Et ne quidem *Patroni Parentisve* nomen, cuius fuerit, seu *Libertus*, seu *Filius*. *Callisti* ergo nomen *seruo* fuisse potuit,

potuit, qui cum, manumissus, in *heri*
gentem fuisset admissus, inde *M. Memo-*
nium Callistus fuerit appellatus. Suntq;
 profecto *Libertorum* in *Patronorum* me-
 moriam Inscriptiones frequentissimæ. Et
Gratitudinis in *Libertos*, per *Leges Ro-*
manorum, concedebantur *Patronis Actio-*
nes. *Grati* autem animi specimen erat,
 si id *suis* præstarent *impensis*, quod li-
 cuit ex *arcâ sacerdotali*.

Inscriptio

Inscriptio *Bajana.*

M. ANTONIVS RUF|NVS
 MILES EX V VICTORIA SIBI
 ET. L. IVLIO APOLLINARI FRARI^T
 MILITI EX. III. DIANA. VIXIT
 ANNIS. XXXVIII. MIL. ANN. XIIIX
 ET LIBERTIS. LIBERTABVS. POSTE
 RISQVE EORVM.

Ita a Domino *Goetzio*: Baijs reperta.
 Utraq; ab Amico Neapolitano. E li-
 teris Cl. *Goetzij* ad Dom. *Cherrium*,
 iv. Kal. April. Styl. nov.

SECUNDA tua Inscriptio hæc est. In quâ difficile est, quo tandem spectent numeri in eâ recensiti, V & III. An scilicet de *Legione* potius, an de *Ala*, an de *Cohorte*, fuerint intelligendi? Id quoq; raram, in cuiusvis harum Appellationibus occurrere Epitheta *abstracta*. *Victrices* passim quidem legimus, non item *Victorias*, seu *Alas*, seu *Cohortes*, seu etiam *Legiones*. Et a *Dijs* denominatas legimus, *Apollinares*, *Joviales*, *Martiales*, *Venerias*, &c. Aegre, ut existimo, *Apollines*, aut *Joves*, aut *Martes*, aut *Veneres*. Unde ergo, hoc in loco, *Diana*? Forte, quoddam maiorem *Emphasin* habere crederetur vox *abstracta*, quàm *concreta*. Sic L. Antonius Consul, Marci Triumviri frater, dum *Pietatem* in fratrem Bello *Perusino* concitando vendicaret, testatamque facere vellet; non *Pium* se, sed *Pietatem*, cognominari volebat. Exempli autem tam rari non sunt, quos hic vides, *Accentus*. Multa dedit horum exempla Cl. *Fabrettus*.

Neminem scio qui de *Damascio* vel *Agxōv* edendo cogitat. Lustravi ipse magnam partem *Apographi* quod habemus in *Bodleianâ*. *Autographum* est, ni fallor, in Bibliothecâ Collegij *Corporis Christi Oxoniensis*.

Oxonienfis. Implet Apographum crassum volumen in *Folio*. Quid faciet cum versione *Latina*? Utinam susciperet *Galeus*. Vir sane *Lectio*nis multæ, *Judicii* subtilissimi, *acuminis* perspicacissimi, & qui paucos habeat in *Græca Lingua* peritiâ pares. Sed multum dubito, reperturusne esset, in hac tantâ *charta* caritate, qui sumtus suppeditaret, *Bibliopolam*. Prodesse quidem Auctor ille *Philosophia Platonica* studiosis, præsertim *recentioris*; *Hæresiumq;* *Christianarum* inde oriundarum. Sed qui *litteras illas* calleant, aut curent, *pauciores* esse vereor, quàm ut sufficiant *Operis* *πολυτάτου* Editioni distrahendæ. Catalogum thesaurorum tuorum avidè expectamus, magis tamen ut cum *Orbe Literario* universo communicentur. *Gruteri* novam Editionem emendatiorem auctioremq; meditatur *Maximus Graevius*. Fac, quæso, ut cum illo communicentur novæ quæcunq;, quas habes, vel ab Amicis *Italis* deinceps accepturus es, *Inscriptiones*. Idem complexurus est *Inscriptionum* etiam *Interpretes*. Utinam *Inscriptionem* videre liceret, quæ *Alcmanis* Poetæ esse dicitur. Maxime verò ad rem meam faceret *Inscriptio* illa, de quâ me monuisti, quæ *Duces Græcos* complestebatur

tur in diversis Bellis *occisos*, si notas complecteretur *Chronologicas*. Excidit *possessor*, & fortassis *enarrator*. Refrica memoriam meam; &, num adhuc publicam *lucem viderit* edoceas. Quid velles de loco *Chronici Eusebiani* non satis capiebam. Dedi tamen lectionem Codicis *Mertonensis* optimi *antiquissimiq;* cum *Editionibus* plerisq; accuratè consentientem. Studia tua felicitet Deus, faxitq; ut *Paci Catholica Pietatq;* inserviant. Me certè pergas, ut solebas, amare

Tuì, ut mereris, studiosissimum

Henricum Dodwellum.

*Shottesbrohia, in
agro Bercheriensi
VII. Id. Sept. Styl.
vet MDCC.*

G

V I R O

Me est pergas, in locis, et
in Paei Catholice, in
tem. Sicut in Paei Catholice,
Editionis, et in Paei Catholice,
Microscopis, et in Paei Catholice,
dicham. Paei Catholice, et in Paei Catholice,
he loco Catholice, et in Paei Catholice,
cum loco Catholice, et in Paei Catholice,
mortam meam; et in Paei Catholice,
for, et in Paei Catholice, et in Paei Catholice,
placet in Paei Catholice, et in Paei Catholice,
tur in diversis Bellis, et in Paei Catholice,

The following information was obtained from the records of the Department of the Interior:

Henricus Doderlein.

2000

V I R O

Spectabili Reverendoque

Johanni Nicholas,
S. T. P.

Collegii S. Mariae Wintoniensis Custodi vigilantissimo,

Guil. Musgrave, S.P.D.

EA, Reverende Vir! Romanis animi
Magnitudo, & tanquam ipsum Hu-
manaë Naturae Culmen & Fastigi-
um attingentibus, in omni Virtute fuit
excellencia; ut serae Posteritatis habeant

G 2

admi.

admirationem; & eorum, quae supersunt hodie Reliquiae, Magnates & Eruditi captent undique, osculentur, & quasi sacras pene venerentur.

Harum pars magna [Inscriptiones] loco non sunt infimo habendae: quippe Romanorum Mores, Imperium, Victorias, Scripta, ceteraque gloriosissimi illius Populi quamplurima, quae exponant, atque adeo magnopere quae illustrent. Unde Panvinij, Gruteri, Smetij, Velferi, Reynesii, Patini, Sponii, & e nostris hominibus Camdeni, Seldeni, Plotti, Guidoti, Fleetwoodi, Galei, Listeri, aliorumque, qui in iis aut edendis, aut explicandis, operam navarunt, Orbi literato sunt quam acceptissimi Labores.

His Ego praeclaris Nominibus, in re non minus jucunda, quam laudabili stimulus, quum in Julii Vitalis Inscriptionem (Nationis, quantum video, Britanno-Belgicae, quae restat, unicam) jam tum effossam, & MS. forte fortuna inciderem, otiosus & plane ludens calamo, quid in ea possem exponenda, Commentario tentare coepi.

Pens

Pensi vero, quod in animo habui, vix dimidium absolveram, cum excusa prodit ejusdem Inscriptionis una atque altera Impressio: una, cum Observationibus, a viro Literato, Tho. Hearne, A. M. ad finem magni Alfredi Vitae publicata: altera, cum Venerabilis & Doctissimi Tho. Gale, ad Antonini Iter Britanniarum, Commentariis, ab ejus Filio in lucem missa.

In perlegendis Observationibus Hearnianis, equidem multum delectabar: Doctae enim sunt, lectuque perjucundae. Sed cum Autoris Scopum a nostro, & utramque Editionem ab eo, quod nactus essem MS. non parum differre deprehenderim; id mihi curae fuit, ut in Discrepantias inquirerem, & de iis certior factus, in Opere suscepto, sed ad tempus interciso, qua liceret alias saepe occupato mihi, progresser.

Interea calcar addidit, quod a Doctissimo Clarissimoque Dodwello Literis sub hoc tempus accepi; nempe Eum perhumaniter, rogatu nostro, quam sub manibus habuit, de hac Inscriptione, Dissertationem, una cum nostra Typis imprimi, & in publicum edi, non dedignaturum.

Habes

Habes, (Vir Reverende !) cum earum Origine, utramq; Dissertationem; sed alteram, Eruditione & Doctrina plenam, Autorisq; Celeberrimi Nomine prae-cellentem; alteram, Illius Societate fortunatam.

Si Belgas, Orae aliquanda vestrae maritimae partem incolere, (quae, a Clariss. Camdeno, Ptolemaei Πόντος attributa fuit) asserere non dubitaverim; Si Cangos, e vicinia Belgarum, ad Cornavios, extrudere: Si Fabricam in Britanniiis sacram confirmare: Si τὸ [LEG. XX.V.V.] Lectionem maxime probabilem vendicare fuerim conatus; aliaque hujuscemodi nonnulla, contra, quam a viris aliquibus doctis statuta sunt, in hac Dissertatione lucubraverim; quando isthaec ita esse, amica Veritas omnino suadeat, vitio mihi, uti spero, non vertetur.

Aspicite, Belgarum Manes! Gaudete, Vos eorum Posteris; propter recuperatos Agros, propter redditum Vitalem.

Ventam ille, Belgarum Metropolim, nunc denuo; non, ut olim, Cespitiam, aut LaTEAM; sed Domo Regia, sed Aede

Aede Cathedrali; nulla vero alia re
magis quam Wiccami Collegio, Te (Vir
Dignissime!) illius Custode, florentissimo,
beatam adit; & quidem, excusso Pul-
vere, vultuque non una manu composito,
adit, Tui meo nomine salutandi ergo; Ti-
bique hoc munusculum, grati erga Te animi
mei testimonium, adferendi. Conterraneo
tuo, imo (Cangis jam amotis) nostro,
favere ne graveris. Vale, Pietatis &
Literarum Custos!

Dabam Iscae Dunmoniorum,
ex S. S. Trin. Capella.
Calend. Martiis. MDCCX.

GUIL.

GUIL. MUSGRAVE,

BELGÆ,

AD

JULII VITALIS

Epitaphium,

Commentarius.

Prooemium.

QUUM A.D. MDCCVIII. Mense
 Octobri, in Via quadam publica
 sternenda reficiendaque, prope
Bathoniam, a Viocuris occuparentur Agri-
 colae; qui, hanc ob causam, in Terrae vi-
 scera fodiendo penetrarunt; forte fortuna
 in *Cippum* inciderunt, aliaque ad *Romano-*

*Cippus
 ubi, &
 quando
 inven-*
tus:

H

rum

rum rem funeream spectantia. De Cippo, illius *Inscriptione*, & quae ad eam spectant (dum Nives sunt, & Gelu, iisque Rus obsessum, & Deus nobis haec otia fecit) hodie scripturus sum; de reliquis forsitan olim.

Ejus Dimensiones,

CIPPUS, ad Coenobii Bathoniae, Praetoris Urbani cura, conspiciendus, in longitudine Pedes septem, Uncias duas; in latitudine Pedes tres, excepta Uncia, patet; Epitaphium habens, quod aere incisum, & Tab. 1^a. impressum, productis vocibus, ita legi mereatur.

Inscriptio.

Julius Vitalis, Fabricensis Legionis Viceesimae Valerianae Victricis, Stipendiorum novem, ~~Amorum viginti novem~~, Natione Belga, ex Collegio Fabricensium elatus, hic situs est.

A prima Statione dimotum, et disiectum hunc fuisse Lapidem, vel eo patet; quod, sive tempore, (quo everterentur omnia,) sive casu, sive consilio, prout jam in Verticem, ejus Basis supina inveniretur. Eversum eum diu sub terra conditum latuisse, ex ductu Literarum manifesto, & Lapidis ad effodiendi usque tempus integritate, licet colligere,

Commentarius

ligere. Alii Cippo adiacere, sed nullo ordine Lapidés, quinque, sex; iique magni, rudes: Fuerint, uti consilio in *Supplicium* coagmentati; cuius, in medio, foramini Cippus immissus, beneficio crenae, quae est in altero imi *L*obus angulo. (Tab. 1a.) erectus sustentabatur.

b & c, in eadem Tabula, cum linea interposita Cippi fracturam, eruendo, commissam denotant.

Epitaphium in Articulis, sive Sectionibus, ita potest dividi.

ppo,
pe-
que
rit)
or-

iae,
in
as;
cia,
in-
tis

Vi-
rum
one
tus,

et
vel
quo
on-
afis
diu
Li-
di-
col-
ere,

12
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

H. 2. E

§1 IVLIVS VITALIS

§2 FABRIGESIS

§3 LEG XX

§4 VV

§5 STIPENDIORVM IX

§6 ANOR XX IX

§7 NATIONE

§8 BELGA

§9 EX COLECIO FABRICE

§10 ELATVS

§11 H S E

SECT. I.

IVLIVS. VITALIS.

QUIS ille, qualisve fuerit, praeter-
 quam ex *Lapide Sepulchrali*, mihi Julius
 non patet: quandoquidem nullo alio, Vitalis,
 quod sciam, Monumento facta est illius
 mentio. Quum autem moris esset, qui
 cum Libertate Civitatem adepti fuissent,
 i eos Patroni Nomina, per quem erant
 liberati, esse affecutos, & ad suos illa Roma-
 Nomina transferre; probabile mihi vide-
 tur, *Julium* hunc, Natione *Belgam*, aut
Julii Agricola, aut *Julii Severi*, qui sub
Hadriano 2 meruit in *Britanniis*, & sub
Antonina Pio, cum *Rufino Sabinian. Cos.*
 fuit, aut alius alicujus *Romani* (sex vero
 praecellentes erant, in hac Insula, praec-
 nomine *Julii*) fuisse Libertum; vel po-

Quis sit
 Julius
 Vitalis,
 praeter-
 quam ex
 Lapide,
 ignora-
 tur:
 Roma-
 nus ortu,
 an
 Julii for-
 san no-
 men ab
 insigni
 quodam
 Romano
 accepit?

(1) Sigonius *De antiqua jure Civium Rom.*
 L. II. Cap. XIV.

(2) *Hist. Rom. lib. 69. Xiphilin.*

tius hujusmodi Liberto natum; itaque a *Julio* quodam Romano, nomen accepisse; vel *Romano* fuisse ortu.

Plures
erant
Cognomine Vi-
tales.

PLURES certe *Vitales* erant, ut ex 3 *Scheffero*, 4 *Gutherio*, 5 *Reynesio*, aliisque constat: De *Papirio Vitali*, arte *Pictoria*, verba facit 6 *Inscriptio Romana*: De *Vario Vitali*, *Inscriptio Britannica*, quae a *Clariss. Galeo* editur. *Varius* hic *Vitalis*, ut ex *Lapide* manifestum est, Deo, qui *Vias & Semitas* commentus est, *Aram Sacram* restituit. Hic, inquit *Doctissimus 7 Galeus*, *observare non abs re erit, quod Via, quae ducit a Londino ad Carleolum, [Herminstreet] dicebatur, nomenque id a Mercurio, sive Hermete, Deo, qui Vias commentus est, usque praesidet, sortita fuisse videatur.*

(3) *Thesauri Antiquitatum Romanarum*, a *Clariss. Grævio* publicati, Vol. 12. pag. 1216.

(4) *Iterumque*, pag. 1224; ubi de *Vitalium Sepulchro*.

(5) *Syntagmate Inscript. Antiq.*

(6) *Inscriptionum antiquarum Sylloge*, a *Viro Clariss. Guil. Fleetwood* (nunc *Episcopo Elwensi*) in lucem edita. pag. 273.

(7) *Antonini Iter Britanniarum*, ejus *Commentariis illustratum*, pag. 14.

Facta

Facta est haec *Inscriptio*, se testante,
APRONIANO & BRADVA COS.
 Vixit ergo *Varius Vitalis*, & in *Britanniis*
 egit, A. D. secundum *Helvicum* 191. se-
 cundum *Fastos Saviianos* 192. Imo qui-
 dem hodieque in *Italia*, hujus Nominis
 aliquos, eosque numero & dignitate cla-
 ros, superesse audio. *Jani Vitalis*, Si-
 culi Poetae, recentis, elegantis, & extat
 in *Romae Vices Carmen* non injucundum.

(8) *In Deliciis Poetarum Italorum.*

SECT. II.

FABRICIENSIS.

PRO *Fabricensis*: C & E, interponi- Nonnun-
 tur I brevis; ex Vulgi, uti licet quam in-
 opinari, pronunciatione; quae non tam terponi-
 Orthographiae, quam Euphoniae accom- tur I.
 modata est. Sic *Cartaginensis*, & (Ἰζαουλ-

(1) *Dausquii Orthographicorum Vol. altero,*
voce Cartaginiensis.

Ἰζαουλ)

ad hoc) Carthaginensis habent antiqua Marmora. Sic Armilustrum apud Varro-
nem; at Plutarchus in Romulo Aquinseus,
eadem prorsus utrobique significatione.
Sic Liberitas pro Libertas, in Claudii
Gothici nummo; Uberitas pro Ubertas,
in Volusiani & Quintilli, legitur: ut ab
Excellentissimo Ezech. 3 Spanhemio sum
edoctus. Ita nostri homines, ex Parla-
mento, sibi fecerunt Parliament.

Eandem ob causam, nempe Euphoniā,
in eodem vocabulo [Fabriciesis] omitti
Literam N; Clarissimus & Doctissimus
censet Halleus: cui utique opinioni asti-
pulatur illud, in Domo Carpenſi, 4 CO-
IVGI; & Romae illud, in aedibus Atilii
Delphini, 4 COIUX. Similiter ad D:
Gregorii, Romae, legitur 4 Inscriptio, quae
MATAVRESIUM habet: at in alia 5 In-
scriptione E & S interponitur N, & legi-

(2) De L. L. Libro 4to, & ad eum locum
Turnebi notam 37.

(3) Dissertatione nona de Praestantia & usu
Nannismatum.

(4) Aldi Manutii Scholia in Iulii Caesaris
Commentarios. Edit. Plantin. 1574.

(5) Vol. x. Thes. Antiq. Roman. a Clariss.
Graevio Edit.

tur MATAVRENSIUM. Sic a Columna, Latini Columella; a Monstrum, Mostellaria; a Lingua, Ligula; ab Effingo, Effigies; sic antiqui a, Papiriano teste, prafus, tofus, tufus, plerunque scribebant. Sequenda est, ait Velius Longus, nonnunquam Elegancia Eruditorum, quod quasdam literas levitatis causa omiserunt, sicut Cicero, qui Forefia, & Hortesia, sine N litera libenter dicebat. His confirmatur illa & Sereni Sammonici lectio,

Multaq; praeterea verborum mostra filebo.

Certe in Lapide Bathoniensi nullus hoc loco hiatus, nullum restat hujus Literae vestigium, aut Lineolae supraductae & eam denotantis; ut ab initio nullum N fuisse, credibile sit.

HÆC, inquit Vegetius, cura [Romanorum] erat praecipua, ut quicquid exercitui necessarium videbatur, nunquam deesset in castris. Ideoque Civitatis initio Fabrum aliquot Centurias instituit (te-
I stante

Maxima Ro-
manis
Cura Ex-
ercituum

a Grammaticae Latin. Auctores antiqui, per Putschium, MDCV. p. 2237. β P. 2291.

γ Rob. Keuchenii Notas ad Sammonicum, p. 274.

δ Lib. 2. Cap. xi.

*Armorum
Officinae
in Opida-
nas & Le-
gionarias
dividun-
tur.*

stante 6 *Dionysio Halicarn.*) *Tullius Rex*, quibus datum munus, ut Arma & Machinas in bello facerent. Horum *Officinae* (sic a 7 *Caesare*, 8 *Cornelio Nepote*, 9 *Hirtio*, & 10 *Tacito* dicuntur) quibus, omnia *Armorum* genera formabantur, in *Opidis* & *Legionibus* fuere; sed non ubique, vel semper ejusdem modi. Nam in *Opidanis*, certo alicui loco fixis, diuturnitate temporum (quum jam augeretur res *Romana*, cum civili, militaris) Arma fabricabantur propter excellentiam *militaria* dici solita: (de quibus *Articulo ix.*) At, qui in *Exercitu*, & qui in *Legionibus* operam navabant, earum necessitatibus ut adessent; ut scil. Arma, ut Vehicula, ceteraque genera *Tormentorum* vel nova facerent, vel quassata repararent; cum *Exercitu*, & *Legionibus* egere; cum illis itinera, moras, stationes habuere.

*Legionis
Fabri, &
eorum
Praefec-
tus.*

FABRI diu sunt appellati, quique illis seu *Ferrariis*, seu *Tignariis*, seu *Carpentariis* praepositus fuit, *Praefectus Fabrum* sive

(6) *Antiq. Roman. Lib. iv. Liv. Lib. 1.*

(7) *De Bello Civili Lib. 1.* (8) *In Agesitao.*

(9) *De Bello Alexandrino & de Africano.*

(10) *Lib. 11. Hist. Cap. 82.*

sive *Fabrorum*. Ita passim Inscriptiones, & ut
unam e multis allegem ¹¹ *Camaloduni* illa

AVRELIVS. BASSVS. PROC. AVG.
PRAEF. FABR.

A ¹² *Plutarcho* dicitur *Επαρχος τῆς λεγιῶνος*.

LEGIONIS esse *unius* Fabros, suos
illi proprios, eorumque Praefectum, ex
sequenti apparet ¹³ Inscriptione, Agro *Fir-*
mano Romae eruta, quae inter alia habet

PRAEF. FABRVM. LEG. X.

& Fabros, eorumque Praefectum, in omni
fuisse Legione non est improbabile:
Sed & ¹⁴ *Vegetius* hoc asserere videtur.

ARMORUM Officinae *Ferrariae*, postea *Castra-*
Fabricae dicebantur. *Fabricam Ferream*, ses Armo-
ait ¹⁵ *Plinius*, *invenere Cyclopes*. Quod & rum Offi-
de *Castrensibus* Officinis locum obtinere co- cinae, po-
gitandum est. Nam, ut in *Castrametati-* stea Fa-
bricae, &
in iis
Operariis

I 2

onibus

(11) *Camdeni Britannia*. (12) *In Bruto*.

(13) *Cl. Graevii Praefationem ad Antiquita-*
tum Roman. Vol. x: ut & Cl. Dodwelli Explica-
tionem hujus Epitaphii; supra pag. 3, 4.

(14) *De Re Militari Lib. 11. Cap. xi.*

(15) *Nat. Hist. Lib. 7. Cap. 56.*

onibus *Romanis Fabricae Castransis* (a *Sacra*, siue magna longe diversae, seduloque distinguendae) ratio habebatur, ab 16 *Hygino* Gromatico juxta ponuntur in iisdem Castris, Valetudinarium, Veterinarium, & *Fabrica*. 16 *Schelius*, qui ex praescripto *Hygini* formam Castrorum, tres Legiones cum supplementis comprehendentium, delineavit, & in aes incidi curavit, Nationibus dedit primum Strigam integram, deinde partem alteram Strigae, in qua Valetudinarium, Veterinarium, & *Fabricam*.

A Vocabulo *Fabrica*, qui in ea cudebant Arma, &c. *Fabricenses* (Etymologia si non accurata, tamen admittenda) nominabantur; uti etiam Graecitate infima Fabri- si non accurata, tamen admittenda) nominabantur; uti etiam Graecitate infima
censes
appellati. 17 *Φάβρις*, *Φάβρις*, *Φάβρις*, *Φάβρις*, *Φάβρις*, *Φάβρις*, *Φάβρις*, *Φάβρις*.

Vox ea legitur in Constitutionibus Imp. E Libris prelo Typographico impressis, primum mihi inter legendum occurrit vox *Fabricensis*, in Imp. *Constantii & Constantis* A. A. 18 *Lege*, *Leontio & Sallustio* Coss. (id est, secundum *Fastos Saviianos*,
A. D.

(16) *Antiq. Roman. a Graevio Ed. Vol. x.*

(17) *Joh. Meursii Glossarium Graeco-Barbarum.* (18) *Cod. Theod. Lib. xiii. Tit. 1. L. 37.*

A. D. 344.) lata, & Codice Theodosiano memorata. Ibi cautum est, " Ut quicumque
" que orti ex Decurionibus sese ad militiam contulissent, in quibuscunque stipendiis deprehensi, nulla absolvi praerogativa temporis possint, sed ordinibus quos reliquerant traderentur. Hoc & in Collicariensibus, & Fabricensibus, & Argentariis observetur, ut quicumque obnoxii officiis vel muneribus civilibus exsupradictis Fabricis fuerint, Curiae restituti, nec impetrato Rescripto liberentur. Deinde Imppp. Gratiani, Valentiniiani, & Theodosii A. A. A. 19 Lege, Gratiano v. & Theodos. A. A. Coss. (id est, A. D. 380.) & Impp. Arcadii & Honorii A. A. 20 Lege, Honorio A. iv, & Eutychiano Coss. (id est, 598.) Ofio Magistro officiorum inscripta; aliisque posthaec Legibus, Annis (21) CCCC, (22) CCCCIV, (23) CCCCXII, (24) CCCCXXXIX, ut & (25) Lege Impp. Leonis & Anthemii, A. A. & Imp. Anastasii A. Lege.

PRAETER

(19) Leg. 81. (20) Lib. x. Tit. xxii. Leg. iv. Cod. Justinian. Lib. xi. Tit. ix. Leg. 3.

(21) Cod. Theod. Lib. vii. Tit. viii. Leg. viii.

(22) ——— Lib. x. Tit. xxii. Leg. v.

(23) Cod. Justin. Lib. xi. Tit. ix. Leg. iv.

(24) Leg. v. Cod. Theod. Novell. Lib. 1. Tit. xiii. (25) Cod. Just. L. xi. Tit. ix. Leg. 6, 7.

Et Am-
miano
Marcel-
lino.

PRAETER hasce Constitutiones Imperatorum, *Ammiani Marcellini*, qui circa annum 380 scripsit, Lib. 31. & una hac nostra Inscriptione, quantum ego perspicio, reperitur: At in *Vegetii*, qui fuit *Ammiano* συνχρονος, Libro de Re Militari, non inepte scripto, ne semel quidem occurrit. An quod ille *Catonis*, *Celsi* nostri, *Trajani*, *Hadriani*, & *Frontini* ex Commentariis, sua conscribens, in iis hanc vocem minime repererit, in medio relinquam.

Ab ea Vo-
ce, de Vi-
talis aevo
conjectu-
ra.

IN Vocis hujus Origine & usu exponendo, longior idcirco fui, quoniam ex eo, de *Vitalis* aevo, re nimis obscura, (tantumquam accenso lumine) lux aliqua videtur exoriri. Nam cum Voces certam habeant aetatem, ortus & occasus certos; & τὸ [*Fabricensis*] cum in *Caesare*, *Livio*, *Tacito*, *Dione*, aliisque, qui de Romanorum Armis & Militia luculenter multa tradidere; cum, inquam, in monumentis fide dignis nullum A. D. 344. vetustius exstet, & palam agnoscatur, (certe nullum exstare novi,) non multum ante quarti seculi medium, & altero forsan illius dimidio, *Vitalem* obiisse pene inducor opinari.

VIDE infra, quae ad τὸ (*FABRICE*) articulo nono, adnotantur.

SECT.

SECT. III.

LEG. XX.

LEGIO ab eligendo appellata est: Ita ^{Unde} Varro, Legio, quod leguntur milites in dilectu. Legio.

UT ^{Legio-} ratio explicetur, adnotandum ex Dione, Legiones appellari ^{num ex dilectu ordo.} Primam, Secundam, Tertiam, & sic deinceps, ex dilectuum ordine; sic enim 2 ille οὕτω δὲ τὰ πολίσινὰ στρατόπεδα πρὸς τὴν αὐτὴν κατάλογον τάξιν ἀνομάζειτο· ὅθεν περ καὶ νῦν ὁμοίως τὰ νῦν ὄντα τάς ἐπικλήσεις ἔχει.

ETSI Legionum, quae dicuntur Antonii, numerus sit incertus; (3 alius enim ^{Legiones Antonianae continuato ordine, xxv:} XXIII, (4) alius XXV, (5) alius XXVIII, (6) alius XXXV recenset;) certissimum tamen

(1) Lib. 4. de L. L. (2) Lib. 38.

(3) Plutarchus in Antonio. (4) Dio, L. 55.

(5) Appian. Bellorum Civilium Lib. 5.

(6) Epistola Galbae ad Ciceronem, Lib. x. Epist. xxx. Edit. Graev.

Quarum
e numero
haec Vi-
cesima.

men est, ex argenteis, quos 7 *Fulvius Ursinus* vidit Denarios, eas ad XXV continuato usque numero assurgere; eodemque interrupto, ad XXXIII: & non improbabile, imo quidem maxime verisimile est, ex iis XXV unam, ut ab ejus Signis arguere licet, fuisse hanc nostram.

Ejus
Insignia.

LEGIONIS Vicesimae Signa, firmissimum hujus rei argumentum, tum quia Signorum majestate nihil militibus sanctius, nihil venerabilius sit, ex 8 *Ursino*, hic apponi fecimus: (Tab. 2. Fig. 1.) Ubi *Antonii* Nummus altera facie Navim ejus Praetoriam (de hujus Classe 9 *Plutarchus*;) altera *Legionis vicesimae* Aquilam, & alia duo Signa exhibet. In unaquaque Legione decem erant Cohortes, quarum prima (quae & numero, & dignitate Militum excelluit,) Aquilam gestabat, sculptam, auro argentove incrustatam: quod erat praecipuum, ut & totius *Legionis Insigne*. Reliquis novem Cohortibus Signa erant, singulae singulum; quorum hic duo exprimuntur. Ea similiter aureo vel argenteo colore, aliove quovis eleganter intincta;

&

TAB. II. FIG. J.

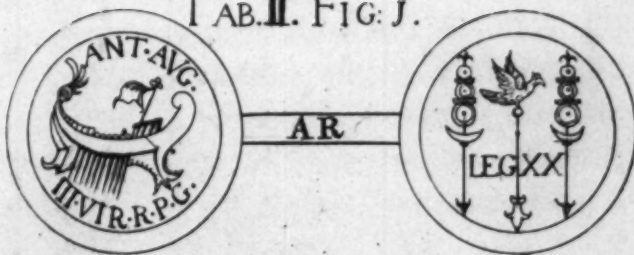

FIG. 2.

Post Pag: 64.

&
ex
m

tu
m
m
re
ex
re
P
cu
qu
fu
al
me
to

pr
n
d

A
V

& Circulis ornata, Hastis sunt imposita, extremitate altera peracutis, ut in terram melius defigi possent.

DE hoc Articulo [LEG. XX.] notatu dignum est, quod, ut *Romanum Marmor* ostendit plures cenferi *Legiones Primas*, plures *Secundas*, plures *Tertias*, plures *Quartas*, plures *Septimas*, (uti patet ex ejus *Inscriptione*, *Legionum Nomina* recensente, a 10 *Rosino*, 11 *Schedio*, 12 *Pancirolo*, 13 *Lippio*, aliisq; passim excusa;) ita quidem *Lapidum et Nummi*, de quibus illico, fide constat, *plures etiam* Plures erant Legiones Vicesimæ: *fuisse Legiones Vicesimas*: Quod a viris aliquibus doctis, & eruditione clavis Quotae vero, dubium est. *ὑποπόμψον*, gravissima illis errandi causa, & *πρότοϋ* *ἔκδοξ* exstitisse visum est.

QUOTAE vero fuerint *Vicesimæ*, propter & numerum, & nomina *Legionum* incerta, saepiusque mutata, dictu perdifficile est. *Lazius* quinque vult, *Vicesimam*

(10) *Antiq. Rom. Lib. x. Cap. iv.*

(11) *De Diis Germanis, Cap. 1.*

(12) *In Notis ad Notitiam.*

(13) *Ad Taciti Lib. 11. Histor. Notis; ut & Analectis ad Militiam Romanam, p. 423. Edit. Vesalia.*

simam Italicam, Pannonicam, Britannicam, Hispanicam Geminam. Tot autem esse Legiones revera distinctas, nullus ausim affirmare. *Ursatus*, autoritate Monumentorum, *Legionem vicesimam Britannicam, & Legionem Vicesimam Geminam Provinciae Hispanicae citerioris*, esse contendit: et ex *Lapide Parmensi*, uti etiam *Inscriptione a Grutero memorata*, quae habent utraque

*Vicesima
Valens
Victrix.*

LEG. XX. VALEN. VICTR.

omnino constat, *Vicesimam* fuisse dictam *Valentem Victricem*: quae forte *Lazii Pannonica* fuit; nam ex *Pannonia* Legiones in praelio, non procul a *Parma, Bedriaco*, ad *Cremonam*, *Othoni* adfuisse, testatur ¹⁴ *Dio*. Nummum, quem dixi, e *Thesauro Croyiaco* profert ¹⁵ *Gevartius*. Habet altera illius facies (ut in *Tab. 2. Fig. 2.*)

*Vicesima
Hispanica.*

LEG. XX. HISPANICÆ.

cum *Aquila & duobus Signis*.

ADEO quidem manifeste patet, Nummi hujus, illius *Lapidis*, & *Dionis* ¹⁶ testimonio, *plures* (ita verum, quod initio dixi) fuisse *Legiones Vicesimas*.

PORRO

(14) *Lib. 64.* (15) *Ed. Antwerp. A. 1654. Tab. viii.* (16) *Lib. 55.*

PORRO certissimum est, ex pluribus his *Vicesimis*, unam tantum in *Britanniis* unquam meruisse; nimirum hanc nostram, Literis [V.V.] notatam: Ut & summe probabile est, (quod brevi elucebit) eam in *Hispania*, ceu *Pannonia*, nunquam hiberna posuisse; proindeque a *Vicesimis Hispanica*, & *Pannonica*, (ut de *Italica* in praesenti nequid dicam) distinguere prorsus oportere.

Plurimam confirmationem.

PLURIBUS ea nominibus insignita fuit: nunc enim *Legio Vicesima*, absolute; (ut a 17 *Tacito*, & in 18 *Laterculo* veteri, & *Ursini* Numismate jam nunc laudato:) nunc, a Statione, *Britannica*; (ut ex eodem 17 *Historico*, & 19 *Ursato* liquet:) nunc *Δεξιῶν ἡ Νικηφόρος*, (ut ex 20 *Ptolemaeo*;) & Latine *Victrix*; (ut ex *Marmore* 21 *Romano*, & 22 *Antonini*, quod dici solet, *Itinerario*;) nunc *Ουαλερίαις ἡ Νικήτορες*, (ut ex 23 *Dione*) id est, *Valeriana*

Quibus haec nota Vice-sima Nominibus appellatur.

K 2

&

(17) *Annalium Lib. 1. § 31, & 37. Histor. Lib. 3. § 22.*

(18) *Camden. in Comitatu Flintshire.*

(19) *De Notis Roman. 1672.*

(20) *Ptolemaei Geogr. Lib. 1. Cap. 3.*

(21) *Supra citato, numeris 10, 11, 12, 13.*

(22) *Itinere 11. pag. 29. Ed. Galean.*

(23) *Lib. 55.*

& *Vindex*; quod, ut ostendam illico, Nota [V. V.] significatur; (ut *Inscriptione* tum nostra *Bathoniensi* constat, tum aliis ei consimilibus alibi repertis,) fuit appellata.

Ab Augusto servata apud Rhenum agit.

HAEC illa *Legio*, quae, cum *Antonii Lepidique* arma cesserant in *Augustum*, & ille militiam ordinaverat, ab eo ²³ servata est; & cum septem aliis *Legionibus*, praefectum accipiens *Germanicum*, *Drusi* filium, adversus *Germanos*, (abolendae ergo infamiae, propter amissum cum *Quintilio Varo* Exercitum) ²⁴ apud *Rhenum* egit.

Tumultuatur.

SUB *Augusti* mortem, orto ab aliis *Legionibus* initio, cum *Prima*, apud *Rheni* ripam, in seditionem tracta ²⁵ est haec *Vicesima*, & tumultuosius se gessit.

Ubiis biemat.

[²⁶ *A Caecina Legato in Civitatem Ubi-
orum est reducta,*] ubi [²⁷ *Hiemavit.*]

Oratione Germanici placatur.

CUM *Prima* *Legione* iterum insanientis, oratione *Germanici*, certe facunda, (referente ²⁸ *Tacito*) sedata est; & a commilitonibus seditiosi, in suggestu primum ostensi, ab iisque condemnati, tum praecipies dati, nece puniuntur.

POST-

(24) *Taciti Annal. Lib. 1. initio.*

(25) *Cap. 31.* (26) *Cap. 31.* (27) *Cap. 39.*

(28) *Cap. 42, 43.*

POSTHAEC Exercitui, per sal-
tus Germanicos iter facienti, *Bructerorum*,
aliorumque insidias evadenti fuit 29 prae-
sidio: [*Sinistrum latus Unetvicesimani*,
dextrum Quintani clausere. Vicesima Le-
gio terga firmavit.] Et turbatis a Germa-
norum catervis Cohortibus Romanis, Cae-
sar adveſtus eſt ad 30 *Vicesimanos*; eoque
hortante, [*Uno impetu perreptum hoſtem re-
digunt in aperta, 30 caeduntque.*] Roma-
nis hinc quietum iter, & *Vicesimanis* honos.

Roma-
num ſer-
vat Exer-
citur.

CONTRA Arminium [*diliguntur*
Legiones, *Quinta* dextro lateri, *Unetvi-
cesima* in laevum; *Primani* ducendum ad
agmen; *Vicesimanus* 31 *adverſum ſecutu-
ros.*]

Contra
Armini-
um duci-
tur.

POST HAEC, in *Belgio*, ſeu vici-
nis illi locis, quum ejus hiberna eſſent, ve-
riſimile videtur, eam illinc in *Britanniam*,
prima ſub *Claudio* expeditione, quae fue-
rat A. D. 43, una cum exercitu, *Aulo*
Plautio Duce, transferri. *Translationis* id
fuiſſe tempus, eo colligimus, quod altera
Claudii in hanc Inſulam Expedition; qua
nimirum Imp. ipſe una cum *Scribonio* no-
ſtro, & *Elephantis* huc appulſus eſt, non ut
Doctiſſ.

Postea,
Claudii
mandato,
in Britan-
niam
translato
eſt,

(29) Cap. 51. (30) Ibid. (31) Taciti An-
nal. Lib. 1. Cap. 64.

Doctiff. Sam. Pitiscus in Notis 32 ad Suetonii Claudium eruditissimis, C. Crispo. II. T. Statilio Coff. fuscepta est: Jis Consulatum agentibus, Romam equidem Britannia 33 reversus est; sed anno praecedenti ille, suo nempe III, cum Vitellii II Consulatu, rerum urbanarum militariumque cura Collegae suo mandata (quod a Dione traditum) iter 34 inchoavit. Cui illud consonum, quod a Doctissimo Thoma Lydyat, Emendatore Temporum insigni, 35 scriptum [A. 16 Evangelii praedicati Imp. Claudius Britanniam subjugavit.] Evangelii vero praedicati Annus, secundum illum, viginti octo annis, quam A. D. posterior est: at $16 + 28 = 44$.

A. D.
43.

HOC autem de altera Claudii Expeditione dato positoque, non difficile erit primae, sive illius, quam dixi, Translationis annum statuere: Quum enim earum Expeditionum res adeo graves & diuturnae essent, ut una eademque aestate, ne dicam anno, minime praestari possent, restat ad Annum proxime superiorem, nempe 43, ut Invasio Plautiana referatur.

QUAE

(32) Cap. 17. Sect. 7.

(33) Dio Lib. lx. p. 680. (34) Lib. lx. p. 679. Edit. Wecheliara, Hanoviae, in Fol. (35) Emendatio Temporum, Compendio facta, Lond. 1609.

QUAE quidem *Invasio*, tanquam mag-
 ni momenti *Epoehe*, *Britannis* certe studio-
 se investiganda, summopere celebranda ;
 quando illius beneficio, Scientiarum, Vir-
 tutum omnium moralium doctrinas, mag-
 na ex parte ; eas autem, quae Revelatae
 sunt, universas, a *Romanis* post paulo do-
 miti, καὶ ὅλως debeamus. In iis, quae sunt
Christianae Fidei, propagandis in *Britan-*
nia, non parum contulisse visa est insignis
Faemina, *Pomponia Graecina*, *Plautio* jun-
 cta matrimonio ; quae (tradente 36 *Tacito*)
Superstitionis externae rea, id est, *Christia-*
nam Fidem, quae a *Romanis* ipsoque 37
Tacito dicta est *Superstitio*, professa, pri-
 ma omnium in *Britannia Christianorum*
 non immerito existimetur.

Invasio
Plauti-
ana Bri-
tannis E-
poehe ce-
lebranda.

Graeci-
na, Plau-
tii Uxor,
prima
Christia-
norum in
Britan-
nia.

HAEC *Exeditio* plenius a *Tacito*,
 qui de rebus *Britannicis* accurate, narrari
 censetur ; & cum quatuor illius, post pri-
 mos *Annalium* sex *Libros*, intercidiſſe :
 Siquando illi, denuo restituti, in lucem
 venerint, summa proculdubio cum volup-
 tate perlegenda.

Expedi-
tions bu-
jus Histo-
ria deſide-
ratur.

PRIMA

(36) *Annalium Lib. xiii. Cap. 32. Et Lipsii*
ad hunc locum Notam. (37) Lib. 15. Cap. 44.

*Praelio
cum Boadicia no-
vissimo
interfuit
haec xxx.*

*Regina-
rum in
hac Insu-
la Qua-
ternio il-
lustrissi-
ma.*

PRIMA Legionis hujus, in *Britannia* militantis, quae hodie exstat, ab eodem Historico facta est mentio. 38 *Suetonio* Propraetori, paulo ante ultimam cum *Boadicia* pugnam, alicubi in *Britannia* tunc agenti, adfuisse dicitur [*Quartadecima Legio, cum Vexillariis Vicesimariis*;] neque Vexillarios ab ipsa Legione procul abesse cogitandum est: Namque Praelio isti, quod *Boadiciae* (uni e *Reginarum* illa *Quaternione, Elisabetham, Mariam, Dominam*que nostram *ANNAM Augustam Opt. Max.* comprehendente, qua nulla unquam Aetas, nulla Gens, quam *Britannia* nostra, peperit illustriorem) fatale erat, interfuit *Legio Vicesima*; quamque strenue, quaque fortitudine se gesserit, ex *Victoriae* magnitudine potest inferri. *Posthumius* alienae gloriae impatiens, sibi manus inferre dictus est; [39 *Posthumius* cognitis *quartadecimanorum Vicesimanorumque* prosperis rebus, quia pari gloria Legionem suam fraudaverat, abnueratque contra ritum militiae iussa Ducis, seipsum gladio transegit.]

PRAECLARAM hanc victoriam adepti sunt *Romani, C. Caesorio Poeto, C. Petro*

Petro Sabino Turpiliano Coss. id est, A. U. DCCCXIII, secundum Pighium; at secundum Fastos Regum & Episcoporum Angliae Savilianos, A. U. DCCCXIV. id est, Imperii Neroniani septimo, vel octavo; ut demirari liceat non neminem asseruisse
40 [Legionem Vicesimam, Galba Imperatore iterum, & T. Vinnio Coss. (id est, anno post devictam Boadiciam octavo) in Britanniam transmitti.] Nisi quis probaverit, dudum evocatam ex Britannia Legionem in eam his Coss. iterum transmitti.

Viri Clar.
de hac re
alucinatio.

POSTEA [Roscius Caelius 41 Legatus Vicesimae Legionis] dictus est.

Legionis
hujus
Praefecti.

VESPASIANO Imperante, Domitianus [missum ad dilectus agendos Agricola, integreque ac strenue versatum, xx^a Legioni tarde ad sacramentum transgressa praeposuit. a]

HAE Taciti Sententiae Cippo hoc nostro (aliisque hujusmodi monumentis) confirmantur, Autorique fidem conciliant, vel eorum opinione, qui raro ullis e Veteribus Scriptis, nisi Lapidum, Nummorum, aliove aliquo incorrupto certissimoque testimonio confirmatis, fidem adhibeant.

Tacito
fidem ista
conciliant.

L

LEGA

(40) Camdeni Cestria.

(41) Taciti Hist. Lib. 1. Sect. lx.

(a) Julii Agricolae Vita, Sect. vii.

Vespasianus II.
Legioni
præfuit.

LEGATUM *Legionis* *xx^e* sub *Claudio* fuisse *Vespasianum*, asserit *Doctiss.* *42* *Camdenus*; rectene vero, mihi dubium: *Secundae* enim *Legioni*, quae similiter in *Britannia* fuit, a *Claudio* praepositum, affirmat *43 Tacitus*.

Legionis
xx^e *Statio*
ad
Devæ
ostium:

LEGIONIS hujus statio in *Britanniis* praecipua fuit ad *Devæ* ostium, & in *Regionibus* ei propinquis. Ab ea stationem ibi agente, primo fit *Municipium*, & deinde *44 Colonia*; quod *Getæ* *44 Nummus*, & *44 Latercula* testantur, ad *Devam* eruta. *Nummi* illius apud *Goltzium* hæc esse traditur *Episcopus*,

COL. DIVANA. LEG. XX. VICTRIX.

Unde
vrbs *Devana*.

His ex initiis *Civitas*, hodie dicta *West-Chester*; ut & illius *Vocabula*: nimirum *Chester*, a *Castrum*; & Latine *Deva*, Graece *Δήνα*, a *Δω*; quod est *Britannice* nomen *Fluvii*, eo loci in *Hibernicum* mare se exonerantis.

QUO vero tempore, primum ad *Devam* illa *Legio* confedit, ambigitur. Rei summam,

(42) *Comitatu* *Wiltshire*. (43) *Hist. L. 3. C. 44*.

(44) *Camdenus* in *Comitatibus* *Cheshire*, & *Flintshire*.

summam, quam possim, luculenter exponam. Certissimum est, autoritate 45 *Taciti*, *Fulium Agricolaem Ordovices*, (qui *A-*
lam prope universam paulo ante obtriverant) ut & *Monam* Insulam invasisse: utque dicatur illos subegisse; sic credatur etiam *Cangos*, aliasque Nationes illis vicinas, eodem tempore perterruisse. Fuerant *Ordovices* olim ab *Ostorio* victi, ab eoque ductus in *Cangos* exercitus: *Monam* *Suetonius* subegerat. Sed quum omnes hae Nationes sese denuo extulerint, fidemque mutaverint, ad eas coercendas, intraque fidem retinendas, opus erat *Agricolae* praesidiis, & militum statione. Hinc, ut ego quidem arbitror, *Legioni XXe*, ad *Devae* ostium, quod omnibus hisce nationibus in propinquo, hiberna.

Quo primum tempore ad Devam illa Legio confedit;

CUI quidem opinioni maximopere favent ea, quae a *Tacito* narrantur. Post Civitatis *Ordovicum* & *Monae* Insulae reductionem, praedicatis summi viri, *Soceri*que sui, *Agricolae*, tum moderatione tum prudentia, [Quibus 45, inquit, rebus multae Civitates, quae in illum diem ex aequo egerant, datis obsidibus iram posuere, & Praesidiis Castellisque circumdatae, tanta ratio-

E Tacito probatur.

L 2

ne

(45) In Vita Agricolae.

ne curaue, ut nulla ante Britanniae novae pars illacessita transierit.]

Devanae adiit, secundum 46 Savilium, anno Flavian
U. C. ani Imperii penultimo, & quidem media,
A. D. 80. secundum Tacitum, aestate; id est, A.D. 79.
Ordovices, & Monam Insulam, confestim
aggressus, subjugavit. Anno Julianarum
Expeditionum altero, Praesidium ad De-
vae ostium poni, Castellum erigi videtur:
Ut qui A. D. 80, mortis Vespasiani Imp.
& (verbo late sumpto) Devanae U. C. An-
nus existimari possit.

DUM in his sumus, antequam Can-
gos e vicinia Belgarum agam, ut vagis,
ut extorribus, ut incerti laris homini-
bus, ne parum humanus esse videar, nisi
terram, quam incolerent, aliquam statu-
erim, iis (ut id obiter dicam) assignan-
da mihi videtur ex antiquorum mente illa,
quæ fluvio Deva ad orientem, Ordovicibus
ab austro, & qua ad mare pertinet, Hiber-
nico includitur. Ibi enim, quod de Cangorum
Patria narratur, [Ventum a haud procul ma-
ri quod Hiberniam Insulam aspeclat:] Ibi
Καζκαρών ἀκρον, id est, Cangorum Promonto-
rium:

(46) Fastos Savilianos.

(a) Taciti Annal. Lib. xii.

rium β: Ibi Laminæ, de quibus † infra,
plumbæ, Cangos sub jugum, & quidem
eo loci, missos ostendentes, in litore ef-
fossæ: Illinc itum facile in Brigantes, in
Silures, in Ordovices; quod ab Agricola
γ factum: Ut totius orbis una sit hæc
terrae portio, cui isthaec omnia tam belle
conveniant. Hos Agricola, redactis Ordo-
vicibus & Mona Insula perterritos, [quinto γ
Expeditionum anno, (cum jam in Hiberni-
am iter animo intenderet) crebris simul ac
prosperis præliis domuit, eamque partem Bri-
tanniae, quae Hiberniam aspicit, copiis in-
struxit, in spem magis quam in formidinem.]
Hunc Taciti locum, de Cangis hoc anno
superatis intellègi debere, vel eo liquet,
quod ista Laminarum Inscriptio cum loco
Taciti jam dicto, tanquam Tessera, con-
cordet. Laminæ enim ostendunt, impe-
rante Domitiano domitos fuisse Cangos:
Locus ille Taciti declarat ab Agricola prae-
clare acta, quinto Expeditionum anno;
haec autem anno Domitiani Imp. primo
acta sint necesse est, quum ab eodem Hi-
storico tradatur, in Caledoniam anno se-
quenti duce Agricola penetrasse exercitum,
ibique

Quo
anno illa
Roma-
nis;

(β) Ptolemæi Geograph. Lib. 1. Cap. 3.

(†) Sect. viii. (γ) In ejus Vita.

Et quo
Duce do-
miti.

ibique per reliquam ejus administrationem
tempus exegisse. Utque isthaec *ejusdem*
esse anni, sic & *ejusdem Viri*, atque adeo
eadem facta sine dubio videntur. Hinc
elicitur, ubi Patria *Cangorum*, & a Roma-
nis illi quando, (nempe primo *Domitiani*
Imp. anno) & quo Duce (nimirum *Agri-*
cola) subigerentur: sed ad *Julii* nostri
Legionem redeo.

MORA hujus Legionis in *Britanniis*
an perpetua, merito disquiri potest: In
Bellis civilibus *Othonis*, *Vitellii*, *Vespasia-*
*ni*que, quibus, ut tangam hujuscemodi Bel-
la commovendi fructum, a *Filio Pater* (at-
tendite, seditiosi, nisi

—Ora Pallor albus inficit,
Mentesque percussae stupent;

E Bri-
tanniis, in
Italiam,
evocari
Leg. xx.e
Vexilla;

& audite, novarum rerum appetentes,) a
Filio, inquam, *Pater est occisus*; in iis uti-
que Bellis, quum de 47 *Britannico exercitu*
Vitellianis adjuncto legerim, ita esse posse
judicavi, ut eo tempore haec vicesima in
Italiam evocaretur. De *Legione Quarta-*
decima

decima res in 48 propatulo est, eam nimirum motibus his interfuisse, & in trucidandis civibus strenue se gessisse: sed de *Legione XX^a* res in dubio, imo quidem alia videtur. Narrat 49 *Tacitus*, *Vexillarios trium Britannicarum Legionum* (e quibus una, haec *Vicesima* censenda est) a *Vitellio*, sub *Caecina* stare; ut & *Vexilla Vicesimae* una cum aliis, mediam aciem, contra *Vespasianum*, ad *Cremonam*, ut aliqui 50 tradiderant, complere: constat ergo *Legionis Vicesimae Britannicae Vexilla*, minime vero constat, *Legionem e Britannis* hoc tempore evocari. *Vexillationes* enim a *Legionibus* diversas esse, probat e *Vegetio Stewechius*. a

Legionem non idem.

NUMMUS exstare dicitur 51, cujus altera facies habet [*Hadrianus Aug. Consul III, Pater Patriae:*] altera [*Exercitus Romanus*] cum tribus *Militibus*; qui ut tres *Legiones*, & in iis hanc *Vicesimam* repraesentare, sic eam *Hadriani* tempore in *Britannia* fuisse, censentur arguere.

Sub Hadriano hic meruit. &

ANTO-

(48) *Lib. II.* (49) *Ibi; sub finem.*

(50) *Lib. III. Cap. 22.*

(a) *Com. ad. Vegetii Lib. II. Cap. I.*

(51) *Speed's History of Great-Britain, inter Numismata.*

Sub An-
tonino
Pio, ejus
Vexillatio
in Cale-
donia. **ANTONINUS** Pius Britannos per *Lollium Urbicum* vicit, alio, ab *Hadriani* muro caespiticio, submotis Barbaris, ducto. Murus ille *Glottam* inter & *Bodotriam* est, (*between Dunbritton Frith, and Edinborough Frith*) perque mille passuum tres, a Vexillatione Legionis XX. VAL. VIC. factus; quod Inscriptione veteri apud *Camdenum* 52 patet.

De hac
vicefima
Ptolemaei
us & An-
tonini I-
tinerari-
um. **DE** hac Legione, & Urbe *Devana Ptolemaeus* 53, *Εν οἷς (l. e. Κορναύτοις) πόλεις Διόυνα- va, & Λεγίων νικηφόροι; Ουισκόνιον.* Quidam (affirmante Doctiss. Galeo) *Ptolemaei* Codices habent *Δίνα*. *Antonini* Iter II

DEVA. LEG. XX. VICT.

Unde palam est *Ptolemaei*, & *Antonini* illius tempore, cujus exstat Itinerarium, *Devae* Legionem hanc egisse.

Devæ,
sub Com-
modo,
egit. **DEVAE** A. D. 1653, effossum est Altare, quod *Jovi O. M. Tanaro T. Elupius Galerius*, Praefens *Gunta*, (id est, interpretante Doctiss. Prideoco 54, Praefes *Gunnethae*,

(52) *Clariff. Camdeni Sterling-shire. Julii Capitolini Antoninum Pium, & in eum Casauboni notas. Pausaniae Lib. 8.*

(53) *Geograph. Lib. 1. Cap. 3.*

(54) *Vide Notas ejus in Marmora Oxoniensia.*

nethae, North-Wales) Principibus Leg:
XX. V. V. consecravit, *Commodo & Late-*
rano Coss. id est, intra annos 179 & 194,
primum & ultimum *Commodi* Consulatus:
Nam de Collega *Laterano* nihil invenio.
Intra hosce annos, ibi hanc vicesimam hi-
berna tenuisse, probat hoc Altare.

CERTISSIMA Legionis hujus Ve-
stigia, apud *Brigantes*,⁵⁵ hodie visuntur, ad
Crawdundale-Waith. Inscriptio Rupis In-
cisa, sub *Varronio Praefecto* LEG. XX.
V. V. a Statione *Devana* (ad tuendos Li-
mites, uti nonnullis; ad Lapides e La-
tomiis eo loci effodiendos, uti aliis visum
fuit) evocari monstrat.

Et apud
Brigan-
tes.

HOC terræ tractu, (si de meis aliquid
interponere licebit) in eo similiter regen-
do occupati, a *Saxonum* temporibus ad
hunc usque diem, sexcentos annos & eo am-
plius, sedem (hoc praefiscini dicam) habu-
ere⁵⁶ *Mosgravii*; id est, *Limitum incul-*
torum Praefecti, ab Officio Nomen accipi-
entes. *Mos* enim, *Anglorum* septentrio-
nalianum Idiomate, significat *Regionem in-*
cultam, Mosco obductam; quales erant Re-

(*Mols, a-*
pud An-
glos se-
ptentrio-
nales, quid
signif.?
est.)

M

gnorum

(55) *Cl. Camdeni Britannia.*

(56) *Vide Doctiss. Thomae Machell, ad Cl.*
Camdeni Westmorelandiam, Addicamenta.

ghorum *Angliae Scotiaeque* Limites: (Unde trans *Itunam* fluvium, ad ejus Aestuari-um, *Salom-Moss*; & qui tractus hosce prae-dones infestant, *Moss-Troopers*, in publicis *Angliae* Statutis 57 appellantur:) Sed

— *Vix ea nostra voco.*

EX *Dione* constat, *Alexandri Severi* tempore Legionem hanc in *Britannia* fuisse: Hoc enim ab Historico † discrete dictum.

Diocle-
tiano Ma-
ximinia-
noque
Impp. in
Britan-
nia fuit.

ALTARE Patris & Filii *Longinorum*, qui sub *Constantio* meruerunt in *Britannia*, cum Numismate ei subiecto, (de quibus Autor Additamentorum ad *Camdeni Cestriam*, & secundum illum *Clariss. 58 Leigh-* *Imp. in us*) luculenter ostendit, hanc Legionem, imperantibus *Diocletiano* & *Maximiniano*, in *Britannia* fuisse. De utroque dicam, cum scitu dignum, neque vulgo satis notum; sed, pro instituti ratione, breviter. Nemi- ni fere incognitum est, *Carausium*, ig- nobilem istum *Menapiensem*, arte militari prae-

(57) *Caroli Secundi, Anno tertio & quarto decimo, Cap. 22.*

† *Lib. 55. (58) Historia Lancastria, Cestria, &c. Lib. 3. p. 29.*

TAB. III.

Fig. 1.

Fig. 2.

Post pag. 82.

I
I
r
t
a
c
v
r
T
t
c
A
F
h
c
M
M
r
t
v
F
c
I
c

praecellentem, a *Maximiniano* Imp. propter inique facta, jussu occidi, *Purpuram* usurpasse, *Britanniam* occupasse, *Septennium* tenuisse. Legionem hanc *XXam* a partibus stetisse *Carau-
stis*, Nummus ostendit aereus, *Aquis Solis* inventus, & a viro Doctiss. *Tbo. Guidott* cum orbe literato 59 communicatus. Nummi hujus, Tab. 3. Fig. 1. expressi, facies habet altera Caput *Carausii* Imp. corona radiata cinctum, cum

*A Carau-
stis*.

*Numisma
Carau-
stis*.

IMP. C. CARAVSIVS. P. F. AVG.

Altera PAX. AVG. cum Pacis Imagine Fulmen dextera, Hastam sinistra comprehendente: Cui a lateribus B & E significant *Britannicum Exercitum*; sub pedibus MIXX, *Militia vicesimana*; vel, si legatur MLXX, *Milites Legionis vicesimae*.

NUMMUS hic excusus est, ut opinantur aliqui, victis Piratis, qui sub haec tempora mare *Britannicum* infestarunt; verum, ut ego quidem arbitror, aliquanto post, sub finem illius Imperii, pace videlicet, post bellum diutinum, cum *Romanis* Imp. conventa: qua de Pace sic 60 *Eutro-*

*Quo tem-
pore per-
cussus.*

M 2

pius

(59) *A Discourse of Bath*, Lond. 1676. Cap. x.

(60) *Lib. ix. Cl. Seldeni Mare Clausum*, L. 11. Cap. v.

*p*ius, quasi nummum hunc ob oculos habens, [*Cum* Carausio tamen cum *Bella frustra tentata essent*, contra virum rei militaris peritissimum, ad postremum Pax convenit.]

CARAVSIVM interfecit, ei maxime familiaris, *Allectus*; *Allectum*, post trium annorum Imperium, *Constantii Chlorigi*, qui sub auspiciis Augg. in eum duxit exercitum, Miles. *Britannia* Romano Imperio feliciter restituta, *Flavius Longinus*, qui Legionis XX^a fuit Tribunus, una cum Filio, *Devae* struxit Altare, cujus ante aliquot annos effossi 61 Inscriptio legitur hujusmodi.

Longin-
rum Al-
tare,

PRO. SAL. DOMN^I
ORVM. M. INVI

CTISSIMORVM

AVGG. GENO LOCI^I
FLAVIVS LONG.

TRIB. MIL. LEG. XX.

LONGINVS. FI.

EIVS. § DOMO
SAMOSATA.

V.

S

(61) *Additamenta ad Camdeni Cestriam.*

LUCE clarius meridiana patet, a *Longino* hoc Altare fuisse positum, ut ii, *Caesar* dudum, forsan etiam *Allecto*, nimis addicti, sed a *Constantio* nuper redacti, jam apud *Diocletianum* & *Maximinianum*, quos hic *Dominos* appellant *invictissimos*, *Augustos*, gratiam inirent; atque hac de causa, pro eorum salute, loci Genio fuisse positum.

quo Augustis se commendare conantur.

SUB Altari, qui ejus aetatem indicat, Nummus erat (*Romanorum* more, quibus solenne dictum est aedificiorum & monumentorum fundamentis eum injicere) repertus; cujus altero latere, cum Facie *Constantii* dimidiata,

Constantii Nob.C. Nummus ei subijcitur;

FL. VAL. CONSTANTIVS. NOB. C.

altero vero

GENIO POPVLI ROMANI.

cum Genii, dextera Pateram, sinistra Cornucopiam tenentis imagine.

NUMMUS iste rerum a *Constantio*, qui *Historie summam explicat*, *Nobili Caesare*, necdum *Augusto*, gestarum, quam a *Clarissimo Leigho* mutuatus sum *Historiam* s8, omnino confirmat. Superaddam, in istiusmodi Nummo, quem penes me habeo, & Tab. exprimi tertia,
Fig.

Fig. 2^a curavi, producta voce altera legi NOB. CAES: Genii vero huic illique lateribus, apponi literas R & E; quibus significatur *Romanus Exercitus*, & innui videtur *Romanum Britannico* (qui in Nummo *Carausiano* literis B & E notatus est) fuisse superiorem.

Leg. xx.
pars ali-
qua stati-
onem ha-
buit A-
quis Ca-
lidis.

M. VALERII & J. Vitalis Cippi, propter *Aguas Calidas* effossi, tum eos e Legione vicesima fuisse, tum illius Legionis seu Cohortem, seu Manipulos, seu Centurias aliquot ibi Stationem habuisse, non levi probant argumento: Alter eorum (scil. J. Vitalis Cippus) eas circa quarti seculi medium, aut finem, ibi egisse arguit; de alterius aevo nihil pronuntiandum.

Mora Le-
gionis
xxa in
Britan-
nia.

EX praedictis sequitur, ut dixi, Legionem hanc xxam ad quarti seculi quasi medium, (id est, a primo in *Britanniam* ingressu, praeter propter, annos ter centenos) in ea mansisse; quamdiu vero post incertum est.

ROMANI in *Britannia* regnare, ex quo *Roma* a Rege Gothorum *Alarico* capta fuit, a desiere: quod A. D. 410, Viris Clariss. β Savilio, γ Lydiato, δ Armachano,

(a) Bedæ Ecclesiast. Hist. L. I. C. xi.

(β) Fasti Regum & Episcoporum Angliæ.

(γ) Emendatione Temporum p. 236. (δ) De Britannicarum Ecclesiarum primordiis, Cap. ix.

no, fieri videtur: Postea vero *Britannos*, *Scotorum* & *Pictorum* incursionibus patentes, ab iis plurima perpeſſos, & auxilium implorantes, plus ſemel Legionibus ſuis iidem defendere. In *Notitia*, quae *Legionis ſextae* meminit, ut & Praefectuum Equitum, Numerorum, Alarum, Cohortium diverſarum, hic ſub Duce *Britanniarum* militantium, quum de *Legione Viceſima* nihil legamus, cum ⁶³ *Panciro* ſentiendum, eam tum temporis, (id eſt, Anno circiter 450,) alio forte tranſlatam, aut in Cohortes, & Equites, fuiſſe tranſfuſam.

*Viceſime
Britannicae
Notitia
nuſquam
meminit.*

BRITANNI a Romanis Artem Militarem, bonas Literas, Juſtitiam, & civilem Prudentiam, magis quam a Germanis, aut Gallis acceperè: quam quidem opinionem adverſus *Erasmus* ſtrenue defendit *Joh. Twini*. ⁶⁴ *Quinimo*, ait, ⁶⁵ *discite*, totius orbis terrarum Incolae, Britanniam noſtram a ſolis Graecis, atque Romanis, factam eſſe moribus cultiorem, bonis Literis instructiorem; aliarum vero Gentium omnium appulſu barbariorem. Ut autem

*Multum
a Romanis,*

(63) Fol. 1995, Edit. Graevian.

(64) Vide Joh. Twini, *De Rebus Albioniciſ*, &c. Comment. Lond. 1590. p. 132.

(65) Pag. 134.

Mukum,
abbacLe-
gione,
commodi
Britanni-
2.

a Romanis cultiorem reddi, sic quidem magna ex parte ab hac *Legione* reddi, verisimile est. Quod si minus *ἀξιόπιστον*, & temere dictum, quis existimet, perpendat omnino velim, primum nobilissimi illius populi (*Romani* volo) mores & ingenium, Virtutes has ubique exercentis: Deinde militum in *Legione* numerum, † sexies millesimum, & eo amplius; quae exercitus in *Britannia Romani* pars fere tertia fuit: Postremo, Legionis hujus in *Britannia* moram annorum, uti dixi, 300. Suadet autem humanae vitae ratio, suadet communis rerum usus, tantam annorum seriem, a tot hominum millibus, sine Commerciiis, sine Nuptiis, sine Familiaritate Consuetudineque multa, sine morum communicatione magna agi vix posse; imo quidem ne vix posse.

Legio-
num, &c.
Nomina
militum
Cippi in-
sculpi so-
lita.

LEGIO, in qua militavit *J. Vitalis*, in ejus Cippo, *Romanorum* more, caelo incisa est. Solebant illi, ex honore militiae, Legionum, Alarum, Cohortium, Centuriatum, Turmarum, &c. ad quas pertinebant Tribuni, Seviri, Aquiliferi, Signiferi, Equitum & Fabrum Praefecti, Optiones,

† Vegetius de re militari Lib. 11, Cap. vi.
Hesychius, voce Λεγεών.

tiones, medici, alique in Legionibus officia gerentes, earum nomina Lapidibus (ut ex *Gruteri* Thesauro patet) inserere: ^{Quando} qui quidem mos sub *Augusti* ævum, aut ^{incepit,} brevi post, videtur incepisse, & ad Imperii finem usque perdurasse. ^{quousque perduravit, ille mos.} Eodem modo atque hodie Collegia, Aulæ, Ordines, Hospitia, &c. Sodalium Epitaphiis inseruntur.

SECT. IV.

V. V.

UT in explicanda Inscriptione progrediar, Literarum [V. V.] post ^{Tē} [V. V.] [XX] ^{variantes} variantes sunt Lectiones: ^{sunt lectiones.} Et si enim earum altera, communi, ut opinor, omnium consensu, significet *Victrix*; altera tamen doctissimorum utique virorum ingenia non parum exercuit, nec, quantum video, fatis feliciter.

DE illa notandum, hanc vocem *Victrix*, ^{Literarum altera significat Vic-} apud Latinos venerandam, sed & suavem, magnum aliquod cum dulcedine sonare. Ita passim in Nummis *Venus Victrix*, ^{trix;} ^N ^{nerva}

(1) Vide *Thes. Numismat.* Auctore Jac. Oiselio,

Magnum
aliquod,
cum dul-
cedine,
sonans:

nerva *Viatrix*, Roma *Viatrix*: ita Legio-
num, 2 Marmore Romano insculptarum,
tum sexta, tum vicesima; & (quod 3 La-
terculo pridem agro *Eboracensi* invento pa-
tet) Nona etiam *Viatrix* appellata est. Hoc
etiam Vicesimae Legionis esse cognomen,
uti diximus, ex 4 *Antonini Itinerario* & ex
Ptolemaeo palam est.

Altera,
non Va-
lens:

DE literarum altera dicendum, quod
alii legunt [*Valens, Viatrix*;] ut Clarissimus
5 *Camdenus*, 6 *Burtonus*, 7 *Leighus*. *Cam-*
denus autem haesitanter, & dubie: nam
Inscriptionem Romanam ad *Crowdendale-*
waith in *Westmorelandia*, [V V] habentem,
ita legit [*Valens, Viatrix, &c. vel*
aliquid tale.]

HUJUSCEMODI Lapidem offen-
dit doctissimus, & de orbe literato meri-
tissimus 8 *Galeus*; (nam

Tois

(2) *Lipsii Notae ad Taciti Hist. Lib. 11.*

(3) *Philos. Transactions, N. 305.*

(4) *Itinere 11. (§) In Cestria.*

(6) *Burton's Commentary on part of Antoninus's Itinerary, p. 126.*

(7) *History of Lancashire, Book 3. p. 25.*

(8) *In Commentariis ad Antonini Iter Britanniarum, p. 51.*

Τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τὸ ξαμασίανεν)
 [Haec, inquit, Legio (de Coloniae Diva-
 nae Legione Vicefima Victrice, verba (quod ali-
 faciens) in Gruterianis Inscriptionibus sic qui vo-
 indigitatur, lunt ;)

LEG. XX. V. V.

Et in Saxo sequenti plenius

PRAEF. LEG. XX. VALEN. VICTR.]

Et in margine legimus [Huic Legioni (scil.
 Vicefimae Valenti, Victrici) a Vespasiano
 praepositus fuit Julius Agricola:] Quae u-
 tique fundamento non satis firmo inniti,
 & ex opinione unius tantum Vicefimae di-
 ci videntur. Certe istarum Propositionum
 veritas nequaquam manifesta; quum de
 hac nostra Legione, eas intellegi oportere,
 non fit necesse; dicam etiam intellegi non
 posse.

AUTOR Additamentorum ad Cam- Non Va-
 deni Cestriam legit [Victrix, Valeria.] E- leria;
 go vero, pace tot doctorum & de Litera-
 ria Republica bene meritorum hominum,
 post 9 Ursatum aliosque, lego [Valeriana, Sed Vale-
 N 2 Victrix;] riana;

Dionii,

Victrix;] *Dionis & Taciti* autoritate hac in re praecipue fretus : Ita enim *10 Dio*

ΟΙ εἰκοσὶ, οἱ καὶ Ουαλερείοι καὶ Νικήτορες ὀνομαζόμενοι, καὶ ἐν Βρεταννίᾳ τῇ ἀνω ὄντες, ἔσιν αὐτοῖς, ἐμοὶ δοκεῖν, μὴ ἥν τε τὰ εἰκοσὶ ἐπωρυμίαν ἐχόντων, καὶ ἐν τῇ Γερμανίᾳ [τῇ ἀνω] χειμαζόντων, εἰ καὶ τὰ μάλα μὴ ὕφ' ἀπάντων Ουαλερείοι ἐπεκλήθησαν, μηδὲ νῦν ἐτι τῇ περὶ τὴν ταύτην χρεῶνται, πρὸς τὰς ἐτήρησε nimirum [Αύγουστο.] id est,

VICESIMA Valeriana & Victrix, in Britannia superiori versantes : quos, ut mihi videtur, (cum ea Legione, cui nomen est Vicesimae, ac biberna in superiori sunt Germania, etsi plerumque non ab omnibus Valeriana dicta est, neque hodie id nomen retinet,) Ipse acceptos servavit [Augustus.]

LOCUS hic ostendit, primum Legionem aliquam fuisse Vicesimam, cognomine Valerianam & Victricem; hoc enim vocabula volunt Ουαλερείοι καὶ Νικήτορες. Nam

Et Taciti
Autoritate.

τὸ [Ουαλερείοις] verti oportere [Valerianus] ex eo liquet, quod, ut quae a Dione Κλαυδίῃσι, a Tacito iterum iterumque dicta est a Claudiana Legio; sic quae plus semel a Dione *10* Ουαλερείοις, a me (ut opinor) optime

(10) Lib. 55.

(a) Taciti Histor. Libb. 2 & 3.

optime reddi potest *Legio Valeriana*: praecipue cum hujusmodi Adjectivis, desinentibus in *amus*, vox *Legio* gaudere videatur, & ea sibi saepissime adjuncta habeat. Sic enim apud *Casarem* [*Legionis γ Fabiana,*] & [*Fabianis Legionibus,*] & [*Veterana δ Legionis :*] Apud *Hirtium* [*Legiones ε Julianae;*] alibique [*Quarta (Legio) ζ Afraniana,*] & de [*Legione secunda η Pompeiana.*] In Lapide *Messanensi* [*LEG. θ DEIOTARIANÆ.*] Apud *Tacitum* [*Vitellianarum θ Legionum;*] sicut etiam [*Hispana;*] iterum vero iterumque [*Legio ι Galbiana.*] Apud *Ptolemaeum* λ [*Τετταριανη Λεγιων.*] Apud *Vegetium* [*Martiobarbulos,* (qui duae Legiones erant) *Jovianos μ atque Herculianos;*] a *Zosimo* ιοβιανος ς Ερκυλιανος nominatos. Apud *Vopiscum* [*Legionem sextam ν Gallicanam*] legimus. Porro Inscriptiones, ab *Urfato* citatae, ο LEG. ANTO-

Legio
gaudet
Adjectivis
desinenti-
bus in a-
nus,

-
- (γ) *De Bello Civili, Lib. 1.*
 (δ) *De Bello Civili, Lib. 111. Hirtium de Bello Alexandrino. (ε) De Bello Africano.*
 (ζ) *De Bello Hispaniensi. (η) M. Velferi Monumenta peregrina Norimberg. 1682. fol. p. 427.*
 (θ) *Taciti Hist. L. 11. (ι) Lib. 1.*
 (κ) *Lib. 11. Cap. 86: 111; 7, 10.*
 (λ) *Geograph. L. 2. Cap. 9. (μ) De re militari, L. 1. Cap. 17. Lib. 111. (ν) In Vita Aureliani. (ο) De Notis Romanorum.*

π ANTONIANÆ, & SEVERIANÆ,
 • GORDIANÆ meminerunt.

Minime
 Valeria.

CONTRA vero tametsi *Gens Claudia*,
Gens Flavia, sicut etiam *Lex Pompeia*,
Lex Julia, *Lex Valeria* dici consueverat;
 non ita crebro dicitur, apud idoneos Auto-
 res, *Legio Claudia*, *Legio Flavia*, *Legio*
Pompeia, *Legio Julia*, vel *Legio Valeria*:
 imo quamvis saepissime *Lex Valeria* reperia-
 tur, ne semel quidem apud eos, qui Lati-
 nitatem fide conservarunt, nobisque tradi-
 derunt, *Legionem Valeriam* me legisse me-
 mini: quae ad confirmandam hancce ver-
 sionem, uti spero, sufficient.

Nulla un-
 quam in
 Britannia
 Legio

DEINDE, locus iste *Dionis* ostendit,
Vicesimam illam *Legionem*, *Alexandri Se-*
veri tempore, quo ea scripsit *Historicus*,
 in *Britannia* stationem habuisse: ex altera
 vero parte, quamvis ex *Lapide Parmensi* &
Inscriptione Gruteriana 11 supra memoratis,
 sit in confesso, *Vicesimam* aliquam fuisse
 dictam *Valentem Victricem*; nullo tamen,
 quod sciam, testimonio patet, *Legionem*
 ita dictam hanc ad Insulam unquam adve-
 nisse;

(π) V. de Robertellum *de Legionibus Romanis*.
Roman. Antiquit. Vol. x. p. 1472.

(ε) *Analeceta Lipfii ad Militiam Roman. Edit.*
Kesal. 1675. p. 423. (11) *Sectione precedenti.*

nisse; nullo patet, ullam unquam *Vicesimam* hic agentem *Valentis & Victricis* cognomen habuisse. Unus ille *Dionis* locus amplissimo mihi testimonio est; & ceteris, quae de hoc argumento contra proferuntur, omnibus, vi & momento longe gravior, Lætionis Inscriptionis isti *Julianae*, nempe [*Legionis Valerianae Victricis*] fidem, ut existimo, abunde praestat.

Cognomine Valens.

PORRO obiter notare licet, etiam ex hoc e *Dione* excerpto id constare, quod supra posuimus, nempe non unam modo fuisse *Vicesimam*. Affirmat *Dio Vicesimam*, a nostra *Valeriana* aliam, jam tunc in *Germania* hibernare, neque *Valerianam* ab omnibus appellari. Utrum illa Legio sit, quae in *Parmensi & Gruteriana* Inscriptionibus, *Valentis* nomine insignitur, annon, doctioribus, & magis otiosis, relinquam investigandum.

Probat-
tur ex
Dione
Vicesimae
duae.

UT de ratione Epithetorum *Valeriana & Victricis* examineinus, propter quam adjiciantur illa Legioni huic vicesimae; prius illud, inquirendum, an duci posset a *C. Valerio Flacco*, qui cum *M. Herennio* Cos. fuit, Anno U. C. (secundum *Fastos Capitolinos*) DCLX, in *C. Marii* locum substitutus; quique Legis, qua creditoribus quadrantem solvi jusserat, auctor fuit.

Quare
haec vicesima
dicatur
Valeriana:

Certe

Forsan a
Valerio
Flacco.

Certe ille *Valerius* imperavit ¹² Legionibus, quæ in *Sallustii* Fragmento, quod a *Prisciano* ¹³ servatum, ab Imperatore dicuntur *Valerianae*. Post occisum *Valerium*, sub *Flavio* ¹² *Fimbria*, qui exercitum occupavit; eoque seipsum interimente, sub ¹² *Lucullo*; tum sub *Pompeio* ¹² in *Asia* meruere. Tandem ad *Antonium*, qui post *Pompeium* in *Asia* late imperavit, eas devenire, non est sine ratione * sentiendum; ut & ex iis fuisse xiii Legionibus, quâs *Antonius*, *Armeniam* ingressus, contra *Parthos* ¹⁴ duxisse traditur. *Octavius* Legionum *Antonianarum* est potitus; de quo militiam *Romanam* ordinante, Legionemque XX^{am} servante, supra ex *Dione* dictum. Itaque Legionem hanc nostram *Antonii* fuisse XX^{am}, & e Legionibus *Valerianis* unam, non est ἐξ ἀδυνάτων εἶναι: quatenus vero probabile sit, propter harum rerum naturam, multa caligine obductam, & dubiis involutam, nequaquam oportebit δογματίζειν.

(12) Plutarchus in *Lucullo*. Velleius Paterculus, *Lib. 11. Cap. 24.*

(13) Priscianus, *Lib. 18.*

(14) Velleius Paterculus, *Lib. 11. Cap. 82.*

* *Supra, Pag. 24.*

Hoc con-
firmatur.

Legio
Tertia
Antoniana,

Contra
Vitellia-
nos dimi-
cavit.

O

forte

(15) *Hist. Lib.* 111. *Cap.* 24.

Forſan a
Valerio
Meſſalla.

forte poteſt nominis huiuſce ratio, a *M. Valerio Meſſalla*, *Claudii* Conſobрино, cujus filiam *Valeriam Meſſallinam* in matrimonium duxit 16 Imperator, ex eaque filium habuit; quem uti *Britannicum* ille, ita quoque Legionem hanc in *Britannia* merentem, Uxoris, Soceri Conſobrinique *Valeriorum* gratia, forſan ab iis *Valerianam*, appellari juſſit.

XXa Le-
gio poſt
Auguſ-
tum
multipli-
cata.

ITA plures fuiſſe Legiones *Viceſimas*, plures ſimiliter *Valerianas*, in propatulo eſt: Sed [omnes *Valerianas* fuiſſe *Viceſimas*,] vel e diverſo [*Viceſimas* omnes fuiſſe *Valerianas*] minime concludendum eſt. Videtur utique *Valerianarum* numerus, ante formatum ab *Auguſto* Exercitum, nomine tenus, ad unum redigi, & ſub illius imperio, 17 poſteaue, *Viceſimam* multiplicari. Quo primum tempore, & qua de cauſa, hæc *Viceſima* diceretur *Victrix*, non eſt ſine dubio. *Fimbriani*, quorum (uti dixi) ea Legio pars exiſtimari poteſt, a 18 *Plutarcho*, qui eorum cum malos mores,

(16) *Urſinus*, in *Familiarum Romanarum* *Valeria*. *Suetonius* in *Claudio*, *Cap. xxvi*, cum *Doctiſſ. Pitifci Notis*.

(17) *Dio*, *Lib. 55*.

(18) *Lucullo*.

res, cum virtutes exposuit, dicuntur *Αυθάρεις μὲν ἄνθρωποι, καὶ παρόνομοι, μάχιμοι δὲ καὶ τλήμονες μετ' ἐμπειρίας πολέμου.* A *Ptolemaeo* 19, Quare diceretur *Victrix*.
ut istam rem video, omnium primo, sunt appellati *Νικήτορες*. Utrum vero ob praeclare acta, in proelio cum *Boadicia* strenuissime pugnato, & vindicatas eo die *Romanas Aquilas*; an ob victos *Sihures*, *Cangos*, & *Brigantes*; an (quod *Ptolemaei* aevo propius accedit) ob ea, quae in *Caledonia*, sub *Julio Agricola* Propræto, adversus *Galgacum* egere, in medio relinquam.

UTUT haec sint, Vicesima nostra *Legio Valeriana*, e pluribus vicesimis una, & a *Valente* distincta est habenda. Sic, ob *Julium Vitalem* vicesimanum, Legionem *A xra Valente. omnino distinguenda.*
hanc vicesimam, non sine aliqua probationis specie, a *Valerio Flacco*, modo sub eo, modo sub *Fimbria*, modo sub *Lucullo*, modo sub *Pompeio* militantem; at clarius *Quot annorum haec Legio.*
evidentiusque ab *Antonio*, nunc in *Asia*, nunc apud *Rhenum*, nunc in *Britannia*, modo sub *Antonio*, modo sub *Augusto*, modo sub *Tiberio*, modo sub *Germanico*,
O 2 modo

modo sub *Plautio*, modo sub *Paulino*, modo sub *Agricola*, ducibus certe praeclaris, arma gerentem, ad A. D. CCCXLIV; id est, a *Flacco* CCCCXXXVI; ab *Antonio*, CCCLXXIV circiter annos, calculo (quod ita esse confido) probabili deduximus: quod de ulla alia Legione, haud scio, tam probabiliter an duci possit.

S E C T. V.

STIPENDIORVM. IX.

*Annua
Militis
Salaria
pro Annis
Militiae.*

PONUNTUR annua militis *Salaria*, five *Stipendia*, pro annis Militiae: ut [*Stipendiorum novem*] idem significet, atque nostro Idiomate [*One, who serv'd nine Years in the Army.*] Quae loquendi formula saepissime reperitur: Ita enim ¹ *Veg- etius*, [*Si pluribus stipendiis moretur in Castris:*] Ita ² *Servius*, [*Nec discedebant nisi completis stipendiis, id est, militiae temporibus.*] Ita ³ *Plinius* de *Sergio*, [*Stipendiis*

(1) *Lib. 1. Cap. 7.* (2) *Ad Aeneidos, Lib. 8. initio,* (3) *Nat. Hist. Lib. VII, Cap. 29.*

diis duobus ter & vicies vulneratus est:]

Ita Tacitus, Livius, Plautus: Ita passim

Jurisconsulti, & Inscriptiones. Unde [*Sci-*

pendiosus,] loco suo 4 *Vegetiano* a Doctissi-

mo *Stewechio* restituta vox, idem ei, aliis-

que Linguae Latinae scientibus, significare

videtur, (quando Adjectiva, quae exeunt in

osus, plerumque denotent abundantiam)

atque [*Veteranus.*]

Scipendi-
osus est
Vetera-
nus.

SECT. VI.

ANOR. XXIX.

DE Consonantium NN colligatarum

nota, nonnihil observandum. Tam

a se longe removentur extremae, hujus

Notae Lineae parallelae, ut mediam etiam

aliquando fuisse, quantumvis hodie fugi-

entem, (ne dicam minime cernendam)

nullus supersit dubitandi locus. Linea

Notae hujus postrema paulo erectior, ita

casu fieret, an studio, dubitari potest,

Casu fieri lubens sentirem, si non N^I in

Lon-

Litera-
rum NN
colligata-
rum Nota.

Longinorum Altari, (de quo supra) & Inscriptione Clariss. *Lisleri* cura in æs incisa, & Actis 1 Philosophicis edita, alibique in *Æmiliani Salviani* apud *Ottadunos* 2 In-

Ultima
Nota li-
nea paulo
erectior.

scriptione M reperissem: ut interposita (sic, ut in FABRICIESIS) vocali i, legi posse videatur molliuscule ANNIORUM: sed haec *soxasixōs*, nihil enim statuo.

Quo aetatis Anno,
militiae
nomen de-
dit J. V.

EX Annorum & Stipendiorum numeris apparet, *Julium Vitalem* anno aetatis vicesimo militiae nomen dedisse, quod a Romanis usitate septimo supra decimum; aliquando factum, anno supra decimum quinto. *Hadrianus*, scribente *Spartiano*, [quinto supra decimum (aetatis) anno ad patriam rediit, ac statim militiam iniit.] Hujusmodi Inscriptionem esse tradit 3 *Steweckius*.

Hoc in-
terdum
anno fa-
ctum
quinto
supra de-
cimum.

MILITAVIT AN. X.
VIXIT. ANN. XXV.

IMO quidem Inscriptio 4 *Marci Valerii*, hoc ipso sepulcreto eruta, annorum eum

(1) N°. 155.

(2) Cl. Camdeni *Britannia*.

(3) *Notis ad Vegetii*, Lib. 1. Cap. VII.

(4) *Actis Philosoph.* N°. 155.

eum XXV, stipendiorum XX, id est, anno aetatis quinto proficisci eum in militiae disciplinam asserit: sed in numero annorum *T* X videtur omitti; quo suppleto annus ad XXXV assurgit.

NOBISCUM haud ita pridem, *Iscae*, miles fuit, Pueritiam vix egressus, certe delicatulus, sed & bello peridoneus; omnes etenim ejus difficultates, atque adeo ipsam mortem obire paratissimus, sprexit, despexit, proque nihilo putavit: ut *Martius*, ex *Venere*, Filiolum crederes hunc *Neoptolemum*. Centuriam in armis tractandis, in servando ordine & intervallo, (ne quos finis illa, ne quas habeat curvaturas;) nunc dextrorsum, nunc sinistrorsum corpora versando; in agmine laxando, conglobandoque; in acie primo simplici formanda, deinde duplicanda, aliisque *T* *deus* legibus, *Optio* tam expedite, tam perite exercitavit, ut e Senioribus vix quisquam magis; ut ab Adolescentulo, Seniores instruerentur. Favit utique bellatulo suo *Britannorum Mars*, *Belatucadrus*: Parcae non pepercere. Febre enim castrensi paulo post correptus ille, suorum deliciae, peremptus est;

Neoptolemus
Exonien-
sis.

—Veluti succisus aratro

Flos tener.

RO-

*Cifras
Arithme-
ticae an
origine
Roma-
nae.*

ROMANI Numeros, ut in hac In-
scriptione, per Literas significabant: sed
an semper ita fecerunt, est in dubio. In
Syntagmate *Reynesiano*, Classis primae In-
scriptio CCLXXIX, Notas habet *Arith-
meticas* [2020;] & in veteri Nummo, in-
ter *Panormitanos* relato, in *Sicilia Parutae*
(de quo vir Excellentiss: s. *Ezech. Spanbe-
mius*, magno Reipub. literariae detrimento,
dudum mortuus) leguntur [1779.] Neu-
ter Autorum, ut ut doctissimorum, Notas
a se exhibitas, quod dolendum, explica-
vit. Si vero genuinae sint; *Arabicae*, qua-
les a 6 viris doctis passim agnoscuntur, ori-
gine minime videntur esse; sed e contra-
rio, *Is. 7 Vossii*, Notas sive *Cifras* hasce,
Romanas esse statuentis, sententiam con-
firmare.

SECT.

(5) *De praestantia & usu Numismat. Diss.
quarta.*

(6) *Vide Epistolam Clariss. Wallisii, Acto-
rum Philosophicorum, N°. 154.*

(7) *Observationes ad Mele, Lib. 1. Cap. XII.*

SECT. VII. NATIONE.

PRIMA hic Vocalis sine Linea trans-
versa fit, itaque viris eruditione cla-
ris: *Bouteravio & Camdeno*, ex antiquorum
more, interdum initio fieri videtur: sed,
ut *Camdenus* opinatur, non nisi post Se-
veri aetatem. [Observavi, 2 ait, a Severi
aetate ad Gordianum, & postea, Literam
A ubique in hac Insula, in omnibus ejus se-
culi Inscriptionibus, transversam lineolam non
habere: sed sic A notari.] Quo utique
dato, licebit hinc concludere, *Vitalis* In-
scriptionem non esse Severi aetate vetu-
stior.

*Prima Vo-
calis in-
terdum
sine Linea
transver-
sa.*

*Haec In-
scriptio
Severi
aetate
non vetu-
stior.*

MILITES undique dilecti, nationi-
bus apte distinguuntur, & quidem in Epi-
taphiis praecipue; quo sepultis, ita quasi
digito monstratis, honos ab amicis haberi
posset.

*Milites
nationi-
bus apte
disting-
guuntur.*

P SECT.

(1) Tab. IV. ad *Camdeni Britanniam*:

(2) In *Wassmoreland*.

SECT. VIII.

BELGA.

*Dicendi
formula.*

NATIONE *Belga* dicendi formula non inepta; *Natio* enim respicit patrium solum, sive in quo nascimur. [*Natio*, ¹ Paulus inquit Diaconus, *Gemus hominum, qui non aliunde venerunt, sed ibi nati sunt.*] Ita Plinius, ² [*Sauran atque Batræbun, Natione ipsi Lacones;*] & de Pamphilo Pictore, [² *Ipse Macedo Natione:*] Sic Inscriptiones ³ [*Natione Biturix,*] ⁴ [*Na-tione Friso.*]

*Belgae, a
Germanis
orti,*

BELGAE a Germanis orti, (quod a Rhemis ⁵ Caesari narratum est) fluviumque
Rhemum

(1) *Ad Festum, pag. 328. In Auctorum L. L. Corpore a D. Gotsfredo ed.*

(2) *Nat. Hist. Lib. 35, Cap. x. Lib. 36. Cap. v.*

(3) *Syntagmatis Reinesiani, Class. 17. Inscript. LXXIII.*

(4) *Lipsii Commentarium ad Annalium Taciti, Lib. xiii.*

(5) *De Bello Gallico, Lib. II, initio.*

Rhenum antiquitus traducti, eam *Galliae* ^{Primo Galliam invadunt;} veteris partem, quae Oceanum inter, *Sequanam*, & *Rhenum* interjacet, expulsis incolis, occupabant, eique *Belgii* nomen adsciscebant.

HORUM postea nonnulli, praedae, ^{Deinde Britanniam;} ita videtur, inhiantes, ejusque gratia bellum inferentes, tanquam examine facto, e *Belgio* in *Britanniam* transire, belloque illato hic in *maritima* ejus parte remanere, atque agros colere & traduntur.

QUO vero tempore huc commigraverint, ob defectum monumentorum, minime liquet: forte sub *Diviatico Rege* ^{Sub Diviatico Rege.} (quae *Cl. Camdeni* a conjectura est) quando ille, *Suessonum*, atque adeo totius *Galliae* Rex potentissimus, paulo ante *Caesaris* in *Galliam* adventum, cum magnae partis istarum regionum, tum etiam *Britanniae* imperium obtinuisse dicitur. Hoc a *Julio Caesare* & confirmatum, eos nempe, qui ex *Belgio* transierunt in *Britanniam*, fere omnes, iis nominibus Civitatum appellari, quibus orti ex Civitatibus, eo pervenerunt: itaque Civitatum in *Gallia* ^{priscarum,}

P 2

(a) Prooemio ad Com. Somerst.

(6) De Bello Gallico, Lib. V.

rum, & patriarum, in *Britannia* novis imponere nomina.

Clausenti
finu de-
scendunt
& navibus.

BELGAS ad *Clausenti* finum, (*the Bay of Southampton*) aut *Litus* ei proximum orientem versus, appulso, e navibus in arenam descendere, maritimamque ibi *Regionem* diu tenere, non est improbabile. Nam cum *Ventam* eos (spoliandi forsitan ergo) adire, vel eam condidisse, quae deterior est opinio, certissimum sit; quae tandem ad eum locum adeuntibus via probabilior, quae patentior, quam per finum modo dictum? quamve *maritimam in hac Insula regionem*, (ex *Caesaris* sententia) quam quae *Ventae* in propinquo, potius incolere crederentur?

Ventam
diripiunt;

ADEO Ventam eos, spe praedae faciendae, ejusque diripiendae ergo, adire verisimile est, ex ejus situ; distat enim a *Clausento*, tam *Antonini*, quam nostra *Gromaticae*, decem milliaria, nec quidem ultra: unde factum est, quod Anno Domini DCCCLX, ab exercitu navali in terram exposito, fuit oppugnata; iterumque Anno MVI praedonibus maritimi infestata; quod ex *Chronico Saxonico* manifestum.

VENTAE jam subactae, auctae conditaeve, nomen *Belgarum*, ut ex *Antonini Itine-*

* Itinerario, & β Ptolemaeo patet, addiderunt: Anonymus *Ravennas* γ, litera B in V mutata, scribit *Ventavelgarum*: Unde porro eorum descensus hanc in oram arguitur, & a *Silurum* & *Icenorum* *Ventis* Civitas haec distinguitur. Eique Belgarum non impertiant.

AB ea longius in mediterraneum, *Durotriges* inter, & *Atrebatios* veteres in *Gallia* vicinos, se insinuantes, terrarum tractus, qui (ex primae & secundae *Britanniarum* illa, quae multis post seculis in Comitatus facta est, divisione) nominibus *Ham-shire*, *Wilt-shire*, & *Somerset-shire*, hodie insigniuntur, aut maximas earum partes, armis aggressi, subegere. Ultra progrediuntur.

COMITATUS hodie *Somersetensis* Wells a nonnullis † *Belgae* nominata est. Wells a nonnullis Belgae appellata.

MINIME vero audiendi sunt, qui *Bristoliam*, ab antiquo *Ventam* appellari *Belgarum* opinentur; quoniam illa Civitas, etiam si nunc magnifica, Mercaturaeque beneficio opibus abundans, posterioris certe aevi est, non ante annum MLXXXVII orbi innotescens; & quidem nomine *Brig-* Non ita recte Bristoliam.

(α) *Iter. XII. & XV.* (β) *Geograph. Lib. I. Cap. 3.* (γ) *Editione Galeana.*

† *Lexicon Car. Stephani Geographicum, a Nic. Lloydio auctum, voce Belgae.*

[*Briggstowe*] i. e. *Pontis Locus*, ut testatur *Chronicon Saxonicum*: non autem, (uti nonnullis visum fuit) *Bright-stowe*.

Cangi

SCIO nonnullos, de *Belgarum* in *Britanniis* fede, aliter sentire; & 7 *Cangis* Agrum *Somersetensem*, cum *Wiltoniae* parte *Septentrionali*; 8 *Rbegnis* autem oram *Hantoniensis* agri *maritimam* attribueret: verum, ut hujus disputationis ne minutias secter, *etiamsi nihil habeam quod judicem*, nihilque ausim affirmare, quid mihi verisimile videatur lubens in medium feram, suis viribus, suo talo stare, vel decidere paratum.

Cornaviiis vicini;

DE *Cangis*, una cum iis, quae in *Sectione* praecedenti jam dicuntur, rem absolvere videntur *Inscriptiones*, numero viginti, totidem *Laminis plumbeis* legendae, seculo dudum elapso apud *Cornavios* 9 inventae, quae sunt apud *Camdenum* hujusmodi.

IMP. DOMIT. AUG. GER. DE. CEANG.

id est, *Imperator Domitianus, Augustus, Germanicus, de Ceangis, sive Cangis.*

HAE

(7) Vide *Additiones ad Camdeni Somerset.*

(8) *Illius Hantsshire.*

(9) *Illius Cheshire.*

HAE sunt testes incorruptae, integrae, certissimae, uno ore probantes, & *Cangos* istius esse Regionis, a *Belgio Britannico* longe disjunctos, & Imperante *Domitiano* vinci.

HOC a *Ptolemaeo* tam magnopere confirmatur, ut *Cangis* e contrario in *Belgio* viciniam admissis, celeberrimus ille Geographus sibi vix constare censeatur. En illius verba, punctis, aliter quam in impresso Codice, verum sic, ut oporteat, distincta. 10

Minime vero Belgis:

Τοῖς μὲν Ατρεβατίοις, καὶ τοῖς Καντίοις ὑποκείμεναι Πήγναι, καὶ πόλεις Νούμαγος. Τοῖς δὲ Δοβυνοῖς, Βέλγαι. καὶ πόλεις Ἰθαλῖς, Τ'δ' αὖτα Θερμαῖ, Οὐάβλα. Τούτων δ' ὑποδυσμῶν καὶ μεσημβρίας Διεστέργεις. Unde patet, primum, *Atrebatii* & *Cantiis* subjacere *Rhegnos*; & quidem eodem modo *Dobunis* *Belgas*; id est, ita, ut iis vicini sint proximi: hoc enim, vocabulum [*ὑποκείμεναι*] tam hic, quam alibi in hoc Auctore, saepissime significat. At cum *Dobunorum* Urbs esset *Corinium*, (*Cirencester*;) cumque Agros *Glocestrensem* & *Oxoniensem* omnium, ut opinor, consensu, tenerent *Dobuni*, qui fieri posset, ut iis ὑποκείμεναι, sive proximi vicini esse possent *Belgae*, si hisce populis (*Belgis* & *Dobunis*) interponerentur *Cangi*. De-

quod, ex Ptolemaeo, probatur.

Post Bel-
gas, aetate
Ptole-
maei, Du-
rotriges.

Deinde, quoniam mos est *Ptolémidei* pri-
mum Populos, tum eorum Urbes recen-
sere; *Ischalin* & *Aquas Solis*, non minus
quam *Ventam*, *Belgarum* esse Urbes in
propatulo est. Deinde, *Καρχαίων ἀνεον*, id
est, *Cancanorum*, (sive *Cangorum*) pro-
montorium, a *Ptolemaeo* ¹¹ in *Gunethae*
[*North Wales*] locis memorabilibus cense-
tur. Postremo, ut de *Rhegnis* verbum
superaddam, observatu dignum est, a *Pto-*
lemaeo, in Nationum Regionibus assignan-
dis, maximam partem accurato, *Rhegnos*,
ut *Durotrigibus* conterminos, non exhi-
beri: contra, illum asserere [*versus occa-*
sum & austrum, post *Belgas*, esse *Durotri-*
ges.] Hoc autem dato, *Hantoniensis* Agri
oram maritimam, aetate *Ptolomaei*, non a
Rhegnis, sed a *Belgis* occupari certissimum
est; quando illi, & quidem uni, versus
occasum *Δυοτριγες*. *Belgis* igi-
tur, Regionibus mediterraneis a *Clariss.*
Camdeno affixis, ora restituatur haec ma-
ritima; *Rhegnis* ad orientem actis, & diti-
one sua contentis: quos (si unquam) non
nisi *Belgarum* ante appulsum, ex jam dictis,
eam tenuisse arbitror.

BEL-

BELGAS maritimos, sub auspiciis Belgae
maritimi
a Vespasiano do-
misi.
Imp. claudii, domuit, uti licet opinari,
Vespasianus. Narrat enim ¹² *Suetonius*,
eum a *Claudio* missum in *Britanniam*, tri-
cies cum hoste pugnasse; *Vectam* Insulam;
quae huic Agro objacet, & duas validissi-
mas Gentes, (quarum unam *Belgae* se vi-
dentur agnoscere) in deditionem rede-
gisse. Huic opinioni favet, quod a Doctissimo
Viro ¹³ *Ed. Stillingfleet*, dudum Episcopo
Vigornienfi, aliisque traditum, Romanos a
Vespasiani invasione minime contra *Belgas*,
ut adversus *Silures*, *Icenos*, *Brigantes*, *Can-*
gos, aliasque *Britanniae* nationes, etsi ma-
gis remotas, arma parare; tanquam ab il-
lis, jam subactis domitisque, securos.

QUID quod ipsa *Vespasiani* Castra,
prope hanc oram, a se denuo reperiri, non
sine ratione putet, in detegendis antiquo-
rum monumentis Vir cum primis sagax, Vespasi-
ani Ca-
stra.
Cl. Aubrejus, Regiae Societatis Socius.
[Non procul, ait, ¹⁴ a *Cicestria*, visuntur
hodie Castra, nomine [the Brill] forma ob-
longa; lata duo stadia; longa, quatuor &
Q. perticas

(12) In *Vespasiano*.

(13) *Origines Britannicae*, pag. 31.

(14) *Aubreii Monumenta Britannica MS.*

perticas binas, cum munitione, Vallo nempe Fossaque legitima.] Pedum igitur area quadratorum est 3528360. Castrorum forma Romanis usitatissima, secundum Hyginum 15 (qui sub Trajano vixit) quadra fuit oblonga; quae a Vegetio 16 [*ceteris pulcrior;*] a 17 Leone Imp. *Ἐρασιμῶς* *ἡ ἀναγνώρισις* dicitur. Adeo patet, ab eorum forma, haec Romana fuisse Castra; Vespasiani vero fuisse, cum forma locus arguit, eique praequam aliis hujus Insulae quibuscunque Romanis summopere favet.

Taciti,
6

HISCE vero positis, de exercitus illius magnitudine, quo a Suetonio 18 [*toties secunda proelia fecisse, tot Opida, duasque Nationes validissimas subegisse*] dicitur Vespasianus, nonnihil eliciendum; eum nempe trium fuisse Legionum mixtis Auxiliis, atque adeo rebus tam praeclare actis parem. Adfuisse Auxilia patet ex † Tacito, [Divus Claudius, *auctor operis,* (in-

(15) *Antiquitatum Roman. a Cl. Graevio Edit. Vol. X. pag. 1281.*

(16) *De re Militari, Lib. III. Cap. 8.*

(17) *Constitutione IX. ut a Schelio citatur Notis in Hyginum: Rectius forsan alicubi in illius Imp. Libro* *ἡ ἀναγνώρισις* *ἡ ἀναγνώρισις*.

(18) *In Vespasiano.*

† *Vita Agricola.*

(invadendi Britannias) *transvectis Legionibus Auxiliisque, & assumpto in partem rerum Vespasiano.*]

CASTRUM trium Legionum cum supplementis, id est Auxiliariis, ad mentem Hygini, ab Hermanno Schelio 15 descripta, latitudinem habent pedum mille sexcentorum viginti; longitudo millia duo est, & trecenti decem; id est, Pedum quadratorum 3742200: Cujus areae, si cum Vespasiani Exercitus area comparetur, tantilla est differentia, (nimirum pedes quadrati 213840, qui militibus 2058 vix sufficient) ut ab ea ternus ille, quem dixi, Legionum cum Auxiliis, hoc in exercitu numerus abunde comprobetur.

Suetonii
locus illustratur.

Brevi rem complectar.

In Hygini Castris

Pedes

Longitudo 2310

Latitudo 1620

Pedes quadrati

$2310 \times 1620 = 3742200$

Q 2

In

In *Vespasiani* Castris

*Exercitus
Vespasia-
nei mag-
nitus.*

Pedes

Long. Stadia 4, Perticae 2 = 2673

Lat. Stadia 2 ————— = 1320

Pedes quad.

2673 \times 1320 = 3528360

at 3742200 — 3528360 = 213840.

Civium cum Auxiliis in Legione numerus
fuit 12000, in tribus Legionibus 36000;
at

Ped. quad.	Milit.	P. q.	M.	
3742200	36000	::	213840	2057
				<u>534600</u>
				3742200

*Cogidu-
nus his
in Castris*

COGIDUNUM regio more vestitum,
Satrapis stipatum, haec ad Castra venien-
tem, Aquilas, Elephantos, Arma Roma-
na mirantem, dexteram dexterarum cum Im-
peratore jungentem, quasi per nebulam
intueri videor. Erat ille unus e multis
Bri-

(19) Vegetius de re militari, Lib. III. Cap. 1.
Sir H. Savil's View of certain militar Mat-
ters, &c. Livius, Lib. XXIX. Cap. 24.

Britannorum Regibus; & cum in Bello *Romanis* impar esset, in eorum Societatem sive potius Clientelam accipi mallet, quam aperto Marte se suosque perdere. Non semper, & contra principes ubique omnes, a *Romanis* saevitum est. Alios clementer habuere, vinculis Amicitiae sibi devinxere, ut alios eorum opera subjugarent. Ita *Attalus*, *Eumenes*, *Prusias*, *Deiotarus*, *Herodes*, aliique nomine tantummodo Reges, sed revera *Romanis* subiecti. [Quaedam ^{Imperato-} *Civitates Cogiduno regi donatae. Is ad ri forte se* nostram usque memoriam (ait *Tacitus*) ^{dedit.} *fissimus mansit, vetere ac jam pridem accepta populi Romani consuetudine, ut haberet instrumenta servitutis & Reges.*] De eo, in *Ptolemaei Phrygiis*, tanquam eorum Rege, verba facit *Camdenus*; at *Cl. Galeus*, *Segontiacos* oram maritimam circa *Cicestriam* tenuisse, nullo sive Auctore sive Argumento in medium adducto, asserit. Utcunque ea res sit, neque enim meum est diversa haec componere, *Cogidunum* alicubi in australi hujus Insulae tractu, & (quod verisimile) non procul a *Vespasiani* in eam descensu regnantem, Imperatori se dedere, non est dubitandum; & quidem forsitan, his in Castris.

BEL-

Belgarum reliquos subegere Romani:

Quod ex Romano-
rum Viis,
& Numismati-
bus patet.

BELGARUM reliquos etiam Romani subegere: quod ex Viis eorum publicis, & Numismatibus effossis eliciendum: Ex Viis, a *Calleva* ad *Vindomin*, [*Silchester*;] deinde recta 20 ad *Ventam* *Belgarum*, ad 20 *Clau-sentum* [*South-hampton*,] ad 20 *Rhegunum* [*Ringwood*;] a *Venta* ad 20 *Brigen* [*Broughton*;] ad 20 *Sorbiodunum* [*Old Sarum*;] ad 20 *Vindogladiam* usque [*Winborn*;] Item a *Vindomi* in Occidentem, ad 21 *Pamber*, ad 21 *Litchfield* (i. e. *Cadaverum Campum*) ad 21 *Forestam de Chute*; ab *Alresford*, ad 21 *Alton*: Nomina veteribus ignota, Locos Romanis notissimos: A *Calleva*, ad *Spinas* 20 (*Spene*;) ad *Verlucionem* 20, (*Westbury*;) ad *Aquas* 20 *Solis*; & ab iis, Septentrionem versus, ad 20 *Abonem* [*Hanham*;] ad 20 *Trajectum*, [*Oldbury*;] Occasum versus, ad *Ischalin*, [*Ilchester*;] ad *Isam*. Ex Nummis Romanorum Imperatorum aeneis, argenteis, aureis, 21 *Vindomi*, *Venta* *Belgarum*, *Clau-sento*, *Verlucione*, *Aquis Solis*, *Ischali*, aliisque *Belgii* nostri *Britannici* locis quamplurimis, aetate nostra superiorique, 21 inventis:

-
- (20) *Tabulam Britanniae Romanae Galeanam.*
(21) *Camdeni Hampshire.*

ventis : Ut illius nulla fere pars non sit, quae vestigia *Romanorum* manifestissima non ostendat.

HI nostri *Belgae*, quoniam *Aquis* erant *Vitalis* *Palladius* omnium proxime vicini notissimi- *Britanno-* *Belga,* que, & *Julius Vitalis* simpliciter & sine adjectione [*Belga*] nominatur, ex iis illum fuisse adducor opinari.

7. *VITALIS*, natione *Belga*, *Roma-* *Legiona-* *rius,* *nae* se dat *Militiae*, non tanquam *Auxili-* *aris*, & qui *Romanis* adjumento esset *alie-* *nigena* ; sed *Legionarius*. In vulgus no- *tum* est, *Legionarios* omnes fuisse *Cives*, itaque interdum ²² appellari. Si quem moveat, quod *Julius Vitalis*, *Britanno-Bel-* *Civis Ro-* *manus.* *ga*, *Legionem* e *Romanis* *vn*am, quae nul- *los* nisi *Cives Romanos* accipere solebant, *inire* traderetur ; nequaquam isthuc *admi-* *ratione* dignum. Perpendat omnino *ve-* *lim*, *Civis Romani* significationem, modo *strictam*, modo *latam*. *Fus Civitatis* pri- *mum* aliquot in *Italia* *Municipiis* ; deinde, *toti Latio* ; mox, *universae Italiae* ; tum *extra Italiam* *privatis* quibusdam *homini-* *bus*, ut & *Opidis*, & *Provinciis* ; deinde *Ur-*

(22) Taciti *Annal.* *Lib.* 13. *Plinii Nat.* *Hist.* *Lib.* 33. *Cap.* 2.

Urbium extremarum Imperii primoribus, five Praefectis Limitaneis (sed iis alia aliaque ratione) concessum est. Tum *Antonini* Constitutione, omnibus in orbe Inge-
nuis; uti tria deinde post circiter anno-
rum secula, omnibus quacunque condi-
tione manumissis seu Libertis.

*Nobilissi-
ma Anto-
nini Con-
stitutio,*

*ab Al-
ciato re-
stituta,*

NOBILISSIMA isthaec Constitu-
tio, ad cognoscendam Civitatis *Romanae*
amplitudinem; quanta nempe fuerit, ab
A. D. 212, tercentenos inde praeter prop-
ter annos, adprime necessaria, *Leg. xvii.*
D. de Statu Hominis, sic refertur; [*In Or-
be Romano* (inquit *Ulpianus*) *qui sunt, ex
Constitutione Imperatoris Antonini, Cives
Romani effecti sunt.*] Qui varias hujus
Constitutionis sortes, ut *Ulpiani* excerpto,
in *Jus Justinianum* relato, (tanquam e
rempestate fragmento Navis) servatae;
ut *Librariorum* incuria, per aliquot secula
deperditae; ut ex *Hetrusco* Codice, ab
Alciato feliciter restitutae; ut a *Dione Coc-
ceiano* confirmatae; ut a *Romanarum* Le-
gum Interpretibus, ab eo tempore ac-
ceptae; qui, inquami, illius sortes intueri
velit, adeat Excellentissimi *Ez. Spanhemii*
[*Orbem 23 Romanum*] opus utique Doctis-
simum,

simum, Auctori tanto par; qui, ut de variis Limitibus illius Orbis, ita de hac Constitutione luculenter scripsit, & trium Antoninorum ultimo, *Caracallae*, 24 tanquam ejus Auctori latorique, secundum *Salmasium*, eam vindicavit, ejusque ferendae occasionem 25 exposuit.

Caracallae vindicata.

AB hac Constitutione in Orbe Romano mira quanta mutatio, quanta facta est amplificatio: Ut dicam e multis unam, *Britanniarum* Incolae, sive advenae sive indigenae, quotquot eo tempore Romano subjicerentur Imperio, non amplius *Peregrini*, sed tanquam unius Urbis cives, tanquam eadem, cum reliquo populo Romano, Matre progenerati, habebantur *Ingenui*, & nonnunquam appellabantur *Romani*. [Quisnam, ait D. Augustinus, 26 non cognoscit, Gentes subjectas Imperio Romano, quae quidem erant, quando omnes Romani facti sunt, & omnes Romani dicuntur.]

Britanniarum Incolae Romani aliquando dicti.

AB ea Constitutione Jus honorum Romanae adipiscendorum, omnibus in Orbe Romano, utut aucto amplificatoque, datum est;

Militia Romana fit denique provincialis;

(24) Pag. 195. (25) Pag. 205.

(26) In Psalm. LVIII. Part. 1. Prudentius contra Symmachum LIV. v. 601. & deinceps.

qua ever-
sum Impi-
riam.

Utrum
Vespasia-
nus sube-
git Dun-
monios?

est; Legiones olim a Romanis tantum ci-
vibus, e provincialibus dein (ut *δ' αὖν*,
jam nunc laudatus) ut plurimum dilectae.
Eum in modum, posthabitis Civibus, cre-
vit *Militia Provincialis*, ut Respublica mul-
tum inde caperet detrimenti, & demum
ab ea Romanum everteretur Imperium.
Adeo *Vitali*, *Britanno-Belgae*, post latam
hanc Constitutionem, Legionem Roma-
nam ineunti via patuit apertissima.

ANTEQUAM Sectionem hanc di-
mittam, inquirere non pigebit, Utrum
Vespasianus uti *Belgas*, ita sub jugum etiam
Romanum misit *Dunmonios*. Hoc ita esse,
Vir Reverendus & cum primis Doctus le-
ctori suggerere videtur 27: *Suetonio* enim,
de *Vespasiano* verba faciente, hunc in
modum ab eo *Anglice* verso, [*of whom*
(i. e. *Vespasian*) *Suetonius* saith, *That he*
conquer'd here two powerful Nations, above
twenty Towns, and the Isle of Wight;]
deinde addit Vir Clarissimus [*By which we*
find, his Employment was Westward, and
the

the Belgae and Danmonii were the two powerful Nations that way.] Unde manifestum est, *Dunmonios*, in numero Gentium a *Vespasiano* devictarum, illum innuisse & poni voluisse; qua vero probabilitate paucis expendam.

VESPASIANUM una cum exercitu & Classe, *Litus* appellit *Dunmonianum*, quod a *Galfredo* 28 *Monumetensi* traditum, & a *Pontico* 29 *Virunnio* totidem fere verbis affirmatum, in illius *Fabulis* est habendum; utpote nullo, quantum patet, argumento fide digno suffultum. Verisimilius esse iudico, ex subacta *Veste* *Insula*, 30 prope eam in arenam illum descendere *Britannicam*, & duas non procul ab eo loco Nationes in deditionem redigere. Harum unam esse *Belgas* lubens assentio; alteram, ob vicinitatem, existimo vel *Segontiacos* esse, vel *Bibrocos*, vel *Atrebates*, aut *Dobunos*, aut *Durotriges*, potius quam *Dunmonios*, qui illis omnibus remotiores, ideo difficilior non modo invadi subigique, sed ne adiri poterant.

Negatur,
1° ob distantiam.

R 2

RHEG-

(28) *Galfr. Monumetensis Hist. Reg. Brit. Lib. IV. Cap. 16.*

(29) *Britan. Hist. Lib. 4to.*

(30) *Suetonium in Vespasiano, Cap. IV.*

Romani,
quousque
paruit,
Imperii
Notae;

RHEGNOS a Romanis tanquam Socios haberi, nunquam eorum Arma Saevitiamque perpeti, nunquam ab iis evictos subjici, contendit idem 3^r vir Clarissimus; quoniam in eorum Terra (*Surrey, & Suffex* hodie nuncupata) rariora, quam alibi per *Britanniam, Romanorum* Monumenta reperiantur. [*Terras enim a Romanis habitatas omnes* (inquit ille) *ostendunt eorum Viae, Aedificia, Nummi, Urnae, Inscripti-ones.*] Videamus, ut haec cum *Dunmoniiis* convenient.

Dunmo-
nio appli-
catae tam
Occiden-
tali,

DE *Dunmonio occidentali* (sive *Cornwallia*) notatu dignum est, quod idoneus Auctor *Rich. Carew*, qui res *Cornubienses* scripto illustravit, 32 asserat; nimirum [*Vias Militares non a Romanis eatenus produci.*] Urnam equidem unam, cum Cineribus inclusis, Arca Lapidea contentam ob Agriculis effodi, se inaudivisse; & Numinum ex aere *Domitianeum* in Fodina inventam, se possidere narrat. Quae vero haec ad *Vespasianum*, & in asserendis hac in Regione Victoriis, ab eo praestitis, quantilli ponderis? Parvi profecto est
Urna

(31) *Origines Britannicae, pag. 63.*

(32) *Carew's Survey of Cornwall, pag. 53.*

Urna solitaria, praesertim ignorato illius aëvo. Poterat vel *Romani* alicujus fugitivi esse; poterat *Britanni*, *Romanam* affectantis sepulturam. Sed neque plurimi faciendum Numisma, quod & solitarium, & *Vespasiani* proeliis in *Britannia* longe recentius; omnique procul dubio a Fossore quodam advectum, ibi fuit deperditum.

UT a *Caraco* ad *Camdemum* transeam (virum utique gravem, & in *Britanniae* ruspandis Antiquitatibus certe diligentissimum) nihil ab eo, ut nec ab ejus Amplificatore, de *Cornubia* scriptum invenio, (quod olim ad Fluvium Dert extensum,) quod *Romanos* Flumen *Tamaram* transiisse comprobet. De Clarissimis *Burtono* & *Galeo*, *Antonini* Itinerum, qua *Britannicorum*, illustratoribus, idem dicendum. Nam quod a *Burtono*, de *Via Romanorum* militari, in *Cornubia* initium capiente, & per *Devoniam* in Comitatum *Somerset* deducto, 33 literis mandatum, initium illud *Totnesii* fuisse intellegendum est; quod olim (antequam ab *Ethelstano* *Cornubienses* trans *Tamaram* arcerentur) *Cornubiae*, ad Fluvium *Dert* tum temporis extensae, pars fuit; unde pagina praecedenti dicitur [*Totness in Cornwall.*]

HOC

HOC autem, [viz. a Romanis *Cornubiam* non multum agitari] vero similis iis videbitur, qui secum cogitant, Forestam olim totam fuisse *Cornubiam*, eamque primum *Johannem Angliae Regem*, Anno circiter 1204, (ut Legis nostrae municipalis utar Vocabulo) *Deforestasse* 34.

quam O-
rientali.

2° Ob de-
fectum
Monu-
mento-
rum.

Isca Dun-
monio-
rum

IN *Dunmonio orientali* (sive *Devonia*) Via quidem Militaris est *Durnovaria*, & *Mariduno*, aliaque ab *Ischali* ad *Isca* nostram pertinens. Numismata etiam aurea duo, (quorum unum *Neronis*, alterum *Theodosii*;) Argentea *Severi*, aliorumque Impp. aliquot; AErea vero permulta reperiri 35 legimus; sed ut nulla *Romanorum* AEdificia, nullae Inscriptiones, nullae (quantum scio) Urnae apud *Devoniam*; ita quidem nulla omnino Via, nulla Numismata, quae scilicet aevum agnoscant *Claudianum*, aut *Vespasianum* hanc domuisse Nationem (*Dunmoniam*) ulla ex parte arguant, inveniuntur.

HOC a Cl. *Camdeno* 36 confirmatum, qui de *Isca* hac a *Vespasiano* expugnata (quod

(34) Vide *Camdeni Cornubiam*, & ad eam secundi Alphabeti Literam f.

(35) In *Additionibus ad Devoniam*.

(36) In *Devonia*.

(quod est Galfredi Figmentum) enunci-
at [tantum abesse, ut hoc affirmarit, ut vi-
dum Iscam fuisse conditam existimet:] quo
nihil solidius, nihil Antiquitati conveni-
entius enunciari potuerat.

a Vespasiano mi-
nime ex-
pugnata.

CONCLUDIMUS ergo Dunmoni-
os, tum ob eorum distantiam a Vespasiani
in Britanniam descensu, tum ob Romano-
rum apud eos Monumentorum inopiam &
defectum, ab illo Duce minime subjugari.

Argu-
menti
conclusio.

SECT. VIII.

EX. COLECIO. FABRICE.

IN Editione hujus Inscriptionis Hearn-
iana, O in COL: tanquam Q, O
& I colligatas habens, describitur: quod
an cum Lapide concordet, dubitandum est.
Habet utique Vocalis ista Verrucam, in
fronte exstantem, hunc in modum [O]
(sed nullam subtrus, qua perfecta sit, i e
literis

O Sim-
plex in
Colecio:

(1) See Mr. Hearne's Remarks on this Inscrup-
tion, pag. 230, sub finem.

literis minusculis five *a*, five *o* l ligatio,
ei respondentem,) eamque non ab Artifi-
cis scalprio, sed temporis edacitate factam.
Hoc ex Lapide, iterum atque iterum meo
rogatu perhumaniter inspecto examinato-
que, mihi literis confirmavit, Ingenio &
doctrina singulari Viri, *Geo. Millard*, Ec-
clesiae (quae *Bathoniae* vicina) *Bor* ap-
pellatae Rector.

UNICUM *L* in voce *Colecio*. Ha-
veteres *Macelum*, *Supelix*, *Oli*, *Tera*, *Fe-*
sus, *Anis*; pro *Macellum*, *Supellex*, *Illi*,
Terra, *Fessus*, *Annis*; Consonas Scil. (&
ex iis *l*) non semper geminantes. Sic in
Columnae Rostratae Inscriptione 2 legimus
Depreset, pro *Depressit*; *Clase* pro *Classe*:
Et Inscriptione 2 ad *Portam Capenam* eruta
(quae vetustate proxime ad *Duillianam* ac-
cedit) *Fuisse*, pro *Fuisse*: ut pateat *Roma-*
narum hunc ab antiquo fuisse usum. Utque
nullas Consonas prisci geminabant, (quod
liberius a Cl. 3 *Dausquio* probatum,) ita
quidem ille mos, etiam si primum ab 4 *En-*
nio, deinde aliis *Graecorum* imitatoribus

Ex *Lari-*
nae *Lin-*
guae *con-*
suetudine
fere *per-*
petus.

(2) Vide *Florum cum Notis Graevii*, & *Va-*
riorum; apud *Wetstenium*.

(3) *Orthographicorum*, Tract. 2. Sect. 2.

(4) *Verrius Flaccus* apud *Festum*, in voce *So-*
lita *uralia*.

non parum mutatus, ad aetatem Linguae Latinae novissimam, sicut Inscriptiones hodie testantur, perduravit.

IN [Ci] brevis apertura cernitur: sed ab Artifice fiat, annon, in dubio est. Ita fuisse ab initio, pene mihi persuasum habeo, quando in Veterum Monumentis C pro G frequentissime occurrat: Sic in Columna 2 jam dicta Cerens, pro Gerens; Cocnatos, pro Cognatos; Arcentum, pro Argentum; Erco, pro Ergo: Et de cadente Imperio, (ne ob literam G nondum inventam, tanquam causam hujus scriptionis unicam, haec ita scribi quis existimet,) duo Numismata proferre sufficiat, non procul ab *Aquis Solis* effossa, meis jam nunc in manibus versata; quorum alterum habet CLAUDIVS. AVC. alterum CALLIENVVS; utrumque C, pro G: Ex quibus, & hujusmodi aliis observationibus aliquammultis, omnino patet, Consonantes hasce sic a Veteribus pronuntiari, ut hujus saepe vice fungatur illa.

ROMANI, qui bella fere perpetuo gerentes, illius usu artis suorum temporum militaris omne punctum tenuere, Pila, Thoraces, Ocreas, Scuta, Cassides, Sagittas, Arcus, Enses, Bucculas, & id genus *Arma*, quae nuncupantur ob praesentiam

C pro G
creberrime.

Arma
quae militaria.

Fabricae
Sacrae
diverso-
rum ge-
nerum.

stantiam *militaria*, (quod supra tetigi) publice fabricarunt; & propterea *Majores Officinas* illustrioresque, quam quibus antea contenti fuerant, huic negotio destinatas, publico sumptu passim constructas habuere. *Fabricas* appellarunt, & quoniam *Fabricarum* diversa erant genera, has interdum 5 *Fabricas* καὶ ἐξοχλῶ, interdum 6 *Sacras*, interdum 7 δημοσίας ὀπλοποιίας, 8 δημοσίας φάβεικας, & 7 ἱεγὲς φάβεικας appellando, a minoribus *Officinis* (de quibus supra Sectione II.) distinxerunt. Porro, quia *Fabricae* etiam *Publicae* 9 generum erant diversorum, aliae *Calcarienſium*, aliae *Fabricenſium*, aliae *Argentariorum* (quorum 10 hi *Barbaricarii* aliquando dicti, Armis Argento potissimum, sed & Auro tegendis ornandisque; illi fabricandis iisdem; isti Calcis excoctioni incubuerunt) a diversis muneribus cognomen impertiere.

DE *Fabrica* hujusmodi *Sacra*, *Lactantii*, qui sub exitum seculi tertii scripsit, locus

(5) *Cod. Justinian. Lib. XI. Tit. IX. Legg. 1, 2.*

(6) *Leg. 6.* (7) *Authentic. Collat. VI. Tit.*

XIV. de Armis, Cap. 1. (8) *Cap. III.*

(9) *Cap. IV.* (10) *Cod. Theodos. Lib. XII. Tit. 1. Leg. 37.*

cus intellegendus. [*Huc accedebat*, ¹¹ ait, *Lactantii*
[*Diocletiani*] *infinita quaedam cupiditas* ^{locus ex-}
aedificandi:—*Hinc Basilicae*; *binc Circus*; ^{plicatur.}
binc Moneta; *binc Armorum Fabrica*:]

quod de *Nicomedia* vult praecipue, ubi
egit *Lactantius*; & quam Imp. *Diocletia-*
nus Romae coequare studuit. Fabricam

Nicomediae *Clibanariam*, in *Orientis* cen-
set *Catalogo Notitia*. *Lactantio* prior, is-

tiusmodi *Fabricae* (nimirum *Sacrae*) me-
minit *Tarruntenus Paternus*, diligentissi-
mus ille *Juris militaris* assertor. [*Quibus-*

dam, ait, ¹² *aliquam vacationem munerum*
graviorum conditio tribuit: ut sunt *Men-*
sores, &c. *Victimarii*, & *Optio Fabricae*:]

cum aliis aliquam multis; qui non promif-
cui vulgi *Artifices*, (ut notat *Gotofredus*)

sed, ut docet hujus *Legis Inscriptio*, mili-
tiae & exercitus *Artifices*: *Erat autem Op-*

tio Fabricae Adjutor Praefecti Fabrorum.
Paternus sub *Antoninis* vixisse traditur.

TRAIANUS, uti conjicio, primus
Sacras hujusmodi *Fabricas* erexit; cujus

sub imperio res *Romanorum militaris* om-
nino ¹³ *florentissima* esse, & ad culmen al-

S 2

tissimum

Fab-icae
Sacrae
meminit
Paternus;

Qui sub
Antoninis
vixit.

A quo hae
Fabricae
primum
extructae,

(11) *De Mortibus Persecutorum*, Cap. VII.

(12) *D. De Jure Immunitatis*, L. 6.

(13) *Lipsii Analecta ad militiam Romanam*,
Vesaliae, MDCLXXV. pag. 421.

tissimum evehi perhibetur. Legiones ille numeravit triginta, quibus civilibus copiis Sociorum addendae totidem; itaque militum ter centies & sexagies mille armavit Imperator, Reipub. studiosissimus, & in Militia curanda diligentissimus.

UT Artificum eandem Artem exercentium (e. g. Pistorum, Naviculariorum, Coriariorum, Suariorum, Sagariorum, ne dicam alios) Sodalitates, Confortia, ¹⁴ si-
ve *Collegia*, sic etiam *Fabricensium* fuere; eaque Legibus suis astricta, Privilegiis & Immunitatibus donata. Selecti sunt ido-

Fabricen-
sium in
Collegiis
Oeconomi-
a.

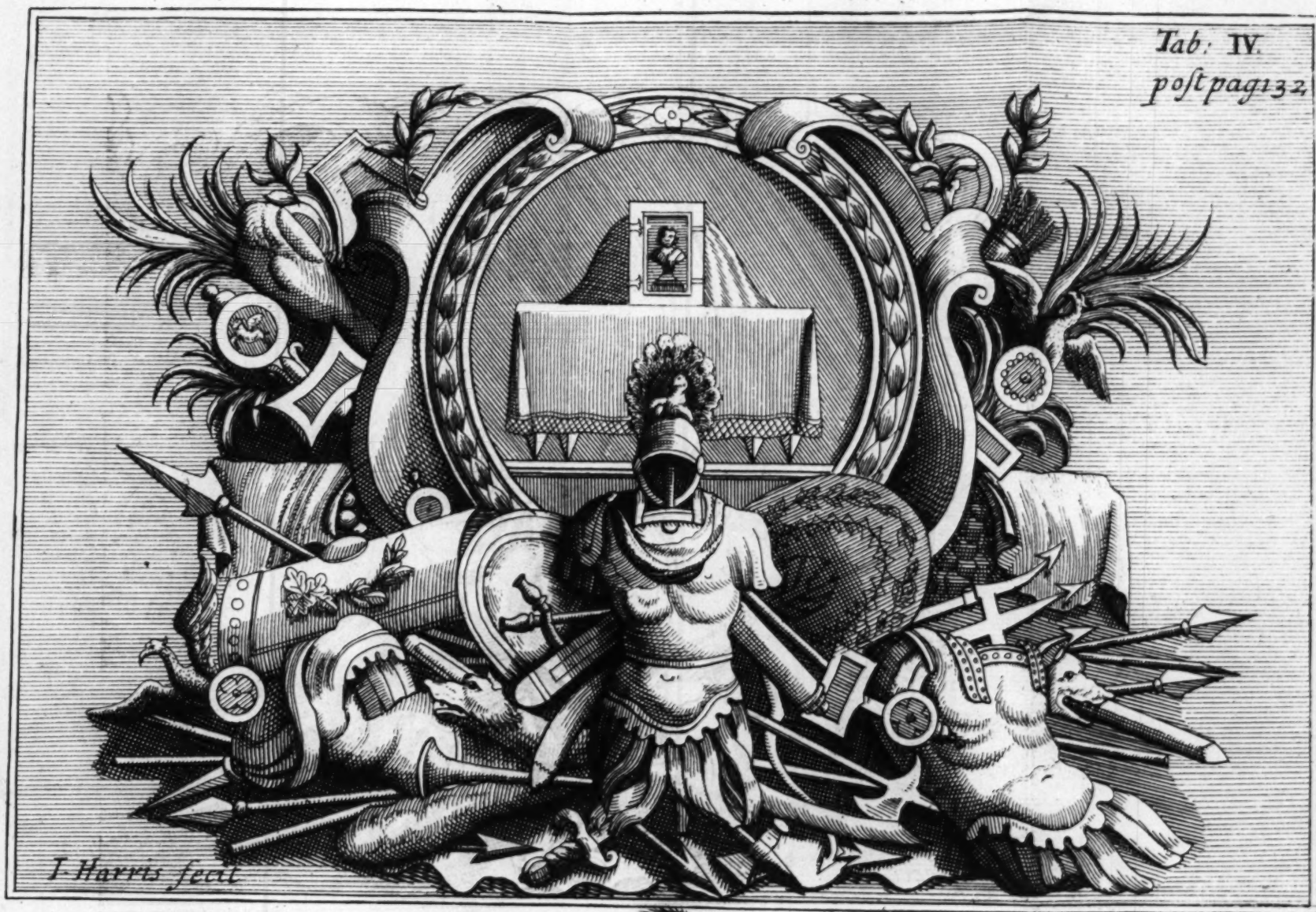
nei viri, quibus in *Collegium* cooptatis, a conditione sua recedere, neque ipsis, nec eorum suboli concessum est; utque dignosci possent Fugitivi, Stigmata eorum Brachiis (sic ut, *Aetio* ¹⁵ nostro tradente, Tironum manibus) inurebantur. A publico stipendium accipientes, Arma a se fabricata, in publicum Armamentarium deferenda, tradere cogebantur. Nulli ea vendere, vel emere; ut neque alibi, neque aliis cudere licebat. Ab universis Muneribus, & a Metati onere, (id est, ab Hospitibus
reci-

(14) *Cod. de Fabricensibus, L. 4.*

(15) *Tetrabibli secundae Sermo IV. Cap. XII.*

e
is
i-
it
n

n-
n,
e
i-
;
&
o-
a
ec
f-
a-
i-
li-
a-
e-
n-
is
s,
us
ci-
-

*Hæc Magistri
quæ Fabricam
DD. Guil. Speke,*

*Officiorum Insignia,
Illustrant Bathoniensem,
Nobilis Belga.*

recipiendis) fere semper immunes erant. Eorum aliquo decoquente, aut fugiente, pro illo ceteri tenebantur; & ut refarciretur hac in re *Collegii* (quae communis erat) Arca, sine legitimo haerede defunctorum bona ad *Collegium* pertinebant.

IN omni *Collegio* quinque primi eminebant; quibus ampliora, quam ceteris, Stipendia. Qui reliquis omnibus Praepositus fuit, nunc *Primicerius* appellabatur; nunc *Praefectus*; nunc *Tribunus Fabricorum*. Erat etiam *Optio Fabricae*, sive *Adjutor* ¹⁶, de quo supra. Omnes hi, ipsaeque *Fabricae*, aliquando erant sub dispositione *Magistri Officiorum*; cujus *Insignia* creduntur hasce *Fabricas* illustrare; atque ideo *Gelenius*, ante sesquiseculum, ea simul cum *Notitia dignitatum utriusque Imperii*, paulo ante in *Britanniis* inventa, edidit; sed deinceps multo accuratius, in *Commentario ad Notitiam*, ¹⁷ *Pancirolus*. Horum Imaginem exhibet Tabula quarta, Principis vultum, Libri dorso insculptum, tres Thoraces, cum Brachiali, duo Scuta, Clypeum item aureum Orbem

*Fabricas
illustrant*

*Insignia
Magistri
Officiorum.*

(16) *D. de Jure Immunitatis, Leg. 6.*

(17) *Pag. 1863. Ed. Graeviana.*

bem in medio continentem, cum nigris Lineis Aquas subtus simulantibus; Caeruleam porro Bucculam, duos Acinaces, toridemque Enses, Spicula, Secures, Fuscinas, Cuspitem, aliaque Armorum genera, quae pro militum usu in iis fabricabantur, ostendens.

HAC de re, & *Fabricensium* Oeconomia, vide *Notitiam Imperii* cum *Notis Pancirolli*; *Codices Justinianum*, & *Theodosianum*, cum *Notis Gotofredi*; *Ammianum Marcellinum*, cum *Notis Valesii*: Nam ex hisce fontibus ea, quae a nuperis Auctoribus hac de re traduntur, hauriri videntur omnia.

Fabrica
in Britan-
nia,

Non a
Trajano,

UT in plerisque aliis Provinciis, praefertim Imperii *Romani* extremis, *Fabricae* complures, & in *Gallia* nominatim 18 octo erant; ita etiam aliquam in *Britannia* fuisse, unde exercitus in usum conficerentur Arma, minime dubitandum est. Quo vero tempore, & cujus Imperatoris sub auspiciis, primum hic conderetur, est in dubio. Ne *Trajani* opus isthuc existimemus, eo prohibemur, quod, tametsi multa, eaque summe necessaria, construxit Imperator

(18) *Notitia Imperii utriusque.*

tor ille, revera *μεγαλόφρων*; uti Vias, Portus, Columnam, *Ædificia publica*, & quidem (uti conjicio) aliis in regionibus *Fabricas*; nihilominus, aut *Romae Italiae*ve adornandae, aut Imperii in Oriente dilatandi fatagens, in hujus Insulae rebus non multum egisse visus est; in *Fabrica*, apud nos statuenda, nihil.

QUI illi successit, *Hadrianus*, auctor hujus rei longe probabilior: Hic enim, cum (ut ex celebri illo *Favorini Philosophi* dicto patet) triginta Legiones habuit; cum militaris scientiae fautor, illius professores amavit, *AElium*, *Arrianum*, & *Frontinum*; (quorum hic, vir Consularis, *στρατηγικῶν* Libros quatuor; ille *τέχνης τακτικῆς*; iste, & quidem ad D. *Hadrianum*, *περὶ στρατηγικῶν τάξεων ἑλληνικῶν*;) cum 19 *Armorum* ipse peritissimus, & disciplinae militaris scientissimus, sic, ut ea scientia facile omnes, qui copiis unquam imperaverint, (quod de eo testatur *AElianus* 20) antecelluit, ei non modo 21 Constitutionibus caveri voluit, sed & perraro utique exem-

Sed (uti videtur) ab Hadriano constructa;

(19) Spartianus in *Hadriano*. Eutropius *Lib. 8.*

(20) In praefatione ad *Hadrianum*.

(21) Vegetii de *Re Militari*, *Lib. I. Cap. VIII.*

exemplo 22 scriptis ornavit; cum socias
urbes *Romanoque* subditas Imperio, *quam*
23 *eas operibus publicis pene 19 infinitis*
auxit: cum *Britanniam* petiit, quae post
Trajani mortem sub *Romana* ditione teneri
non poterat; & ei visum fuit (ut jocose
Florus)

Ambulare per Britannos,
Scythicas pati pruinas;

Quod pre-
batur;

simulque res *Britannicas* pessum euntes
sistere, stabilire: (nam in ea multa cor-
rexisse, & adversus hostem Murum inso-
litaе magnitudinis struxisse dicitur) quid-
ni censeamus, ab Imperatore tam magnifi-
co, tam prudente, *Fabricas*, quae sub hoc
tempus coeperunt esse in usu, *publicas*,
aliis aliisque Provinciis, sic, ut opus fuit;
atque adeo pro trium Legionum exercitu
in *Britanniis*, aedificari?

DESUNT equidem illorum tempo-
rum monumenta, quibus exhibeantur Offi-
cia

(22) Πτεὶ Τελειῶς. Salmasius in *Spartiani*
Hadrianum. Editione Lugd. Bat. 1671. pag. 83.

(23) Dio in *Hadriano*.

cia ab *Hadriano* instituta; Constat autem ex *Victoris* Epitoma, statuisse illum officia, tum *Palatina*, tum etiam *Militiae*; & quidem in eam formam, quae paucis per *Constantinum* immutatis, diu postea perseveravit: *Constat* illum, per universum orbem opida restituentem, ea [auxisse ordinibus] *Fabrum* (ut eruditissima 24 *Feminarum* interpretatur) *Carpentariorum*, *Ferrariorum*, omnisque generis artificum: qui alio nomine mihi videntur esse *Fabricenses*; ut & eorum *Egyptiacae*, *Fabricae*; quando opida non tam civium ordinibus, quam aedificiis augentur: *Constat* illum [Fabros, &c. in Specimen Legionum centuriasse;] quod de *Fabricae Sacrae Operarii*, potius quam de *Legionariis* intellegi debere, licet arbitrari. *Constat* denique *Hadrianum*, in memoriam rerum a se in *Britannia* gestarum, (quod *Is. Casaubono*, *Bactriani*, pro *Britanni*, in *Spartiano* legenti, merito reponi possit) duo percuti *Numismata* iussisse; de quorum altero supra pag. 79; alterum habet

variis
hanc in
rem ad-
ductis ar-
gumentis:

RESTITVTOR. BRITANIAE.

T

Ex

(24) Vide *Notas Annae ad Epitomen*, in *Hadriano*.

¶ qui-
dem A.D.
circiter
CXXI.

Ex quibus, & nonnullis hujuscemodi aliis, (nam huc referri possunt, quae de Altari apud *Silures* invento postea dicentur) *Hadriano* Imperante *Fabricam* ^{deponi} existimo; & quidem A. D. circiter CXXI. Nam in *Britanniam* migravit Imperator A. CXX; (Clariss. *Hen.* tradente † *Dodwello.*) In *Galliam*, uti videtur, A. CXXI. transfessus est.

E pro Æ.

VOLUNT aliqui Vocalem E, in FABRICE finalem, τ̃ [AE] subrogari, ut legatur *Collegio Fabricae*; non alio modo atque in Lapide, ²⁵ apud *Dimetas*, incisa est vox PATRIE pro PATRIAE; & Inscriptione *Comaroniana* ²⁶ FILIAE PISSIME; & Numismati incusum est ²⁷ LEGI PMNE pro Legioni *Primigeniae*. Veteres etiam E pro Æ, *Etas* pro *Ætas* scripsisse a *Jos. Scaligero* ²⁸ notatum est (ut

† *Ad Irenaeum. pag. 219.*

(25) *Doctiss. Lhwydi Additiones ad Cl. Camdeni Caer-Mardhin-shire.*

(26) *Dr. Brown's Travels. Lond. 1673. in 4to, pag. 28.*

(27) *Recherchè Curieuse D' Antiquitez, &c. Par Nic. Chevalier, a Utrecht, Tab. 8.*

(28) *Vide Conjectanea in Lib. V. M. Ter. Varonis de L. L. pag. 76. Ed. Hen. Stephani.*

(ut ut ista μελασσιχείωσις a Literatissimo Daus-
quio praetermittatur :) sed lego *Fabricen-*
sium, non *Fabricae*, aut *Fabrice*. De hac
hujusce verbi Lectione monitum me voluit
humanissime *Gualterus Moyle*, Nobilis *Dun-*
monius, tam ingenio & eruditione, quam
genere clarus. Cujus hac in re opinioni
summopere favet id, quod sequitur, primum
Fabricam manifestissime Locum ostendere;
ut ex *Vegetio*, & *Iustiniano* liquet. [*Habe-*
bant, (verba sunt † *Vegetii*) *Fabricas*, in
quibus omnia Armorum genera formaban-
tur:] Huic consonum illud *Iustiniani* *,
Συνείδομεν, τὸ τ' ὀπλοποιίας ἔργον μηδένα μὲν ἰδιώτῳ
ἐργάζεσθαι, μόνους δ' ἐμείνας τὰ ὄπλα κατασκευάζειν, ὥς
ἐν τ' δημοσίαις καταλεγεμένους ὀπλοποιίαις, ἢ τ' λεγο-
μέναις φάσει. Deinde, *Fabricenses* in eo
loco operam impendere: Postremo, *Col-*
legium, e diverso, esse Personarum; ut
Praetorum, *Augurum*, *Sacerdotum*, &c.
Regula vero Artis Criticae est, Ut Voces,
sive captu sive lectu per se difficiles, ab aliis
sibi adjunctis lucem foenerentur, &, ut
hae requirunt, legantur, accipiantur.

Collegi-
um est
Persona-
rum.

T 2

FA-

† De re militari, Lib. II. Cap. XI.

* Novell. Constit. LXXXV.

Fabricae
Bathonien-
sis,

Carbones
& Ferrum
praebuit
vicinia;

quod In-
scriptione
confirma-
tur;

FABRICAE duo sunt necessaria, *Fer-
rum & Carbones*. Utriusque facta est e vi-
cinia praestatio. *Ferrum*, ut de ejus, tan-
quam ad humanos usus maxime neces-
sarii, Inventoribus, *Idaeis Daetylis Kelmi &
Dammaneo*, in Chronico † Marmoreo me-
moratis; ut de eo nihil dicam a 29 *Strabone*,
inter hujus Insulae τὰ ἑσχατάρια,
(quae fuit illius Copia) numerato; *Fer-
rum*, inquam, praebuit *Transfabriniana Re-
gio*, Comitatum hodie *Gloucestersis*, &
Mommetbensis pars; in qua Fodinam ejus
etiam nunc percelebrem, olim *Romano-
rum* tempore aliquam fuisse, res est evi-
dentissima. Hoc demonstrat Altare, quod
Jovi Optimo Maximo, Dolichenos dictum,
Iscae Legionis secundae Augustae (at *Caer-
leon*) haud ita pridem 30 est inventum.
Dolichenus appellatur *Jupiter*, 31 a *Doliche*
Commagenorum urbe, quae *Ferri Fodina*
fuit

† Inter Marmora Oxoniensia, a Cl. Prideoco
Edita.

(29) Lib. 4. & Salmasii Plinianas Exercita-
tiones, Cap. XXII.

(30) Cl. Camdeni Silures.

(31) Stephanum de Urbibus, voce Δολιχὴ; &
in eum Abrahami Berkelii Notas: Ut & Lucae
Holstenii ad Stephanum Notas & Castigationes.

fuit insignis. Exstat enim *Arae*, in *Quirinali*, *Jovi Optimo Maximo Dolicheno*, [ubi *Ferrum nascitur*] exstructae Inscriptio, a *Luca Holstenio*, & *Reinesio* 32 relata: Unde Doctissimus *Lbwydus* 33 opinatur, & quidem rectissime, *Jovi* positum fuisse hoc Altare nostrum *Romano-Britannicum*, ut Dei illius propitii favore, *Ferri*, quod facile ignibus deducatur, venae nobiles invenirentur.

UT *Adrianus* Fabricam *Aquis Solis* erexisse; sic etiam *Ferri* hanc fodinam, apud *Silures*, aut primus aperuisse, vel minimum exercuisse, & quidem Fabricae ergo, (ut *Ferri* necessaria fieret praestatio) non sine ratione potest existimari. Nummus est, in quo legitur

Cui Num-
mus opi-
tatur.

Φ Λ Λ
C A M O
M H T R O
K O M

id est, interpretante *Luca Holstenio*, †

Φ Λ Λ-

(32) *Synagmate InSCRIPTIONum*, N. XV.

(33) *In Additionibus ad Camdeni Silures*.

† *Luc. Holstenii Not. & Castigationes in Steph. Byzant. de Urbibus*, pag. 283, Ed. Ludg. Bat. in Fol.

ΦΛΑΒΙΑ ΣΑΜΟCΑΤΑ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC ΚΟΜΜΑΓΗΝΗC

altera vero parte

ΑΔΡΙΑΝΟC

Ferrariae, apud
Silures,
auctor
Hadrianus.

Hinc colligimus *Adrianum*, *Commagenorum* populo, (terram Ferrifodinis celebrem incolenti) fuisse in honore; & quidem ideo forsan, quod eorum ille *Ferrariae* faveret. Cuivis autem opinari pronum est, ejus animi Imperatorem & *Commagenis* ita propitium, in eadem re *Ferraria* nonnihil etiam apud *Britannos* egisse; & *Silurum* Altare illud, *Jovi Dolichen*o sacrum, ut non sine *Commagenorum*, ita non sine aliqua *Adriani*, rei *Ferrariae* fautoris optimi, memoria, Augustorum monitu, a *Calpurnio* & *Rufliano* fuisse positum.

MULTO certius & indubitatus ex hoc *Altari*, quam a *Cineribus* eo terrae tractu conspiciendis, probari potest, *Romanos* ibi *Ferrum* crudum effodisse. Etsi enim *Cineres* (ex Veterum in re *Docimastica*, praecipue in tractando Igne imperitia) semiusti 34 hodie ibi sic, ut etiam apud

Cor-

(34) Mr. Hearne's Remarks on this Inscription. pag. 232.

Cornavios alibi cernuntur, & *Follium* nostrorum, quam qui *Romanis* erant in usu, longe fortiorum, † ope & beneficio, cum fructu iterum comburuntur; at minime liquet, cujus illi sint aetatis, & a quibus (*Romanis* scil. an *Saxonibus*, *Danis*, an *Normannis*, sive etiam *Britannis*) sint relictī: Verum, de *Romani* fide *Altaris*, nulla potest esse dubitatio.

FERRI a *Fodinis*, ad *Fabricam*, adportandi via fuit 35 trans *Sabrinam* Fluvium, eo loci duo circiter milliaria latum, ad *Trajectum* (*Oldbury*;) & ex eo, strata, ad *Aguas Solis*. Vide Fig. quintam.

IN diversis *Fabricis*, aut ex toto, aut magna ex parte (paucis exceptis) Arma fiebant diversa. Hinc *Fabricarum* alia *Sagittaria*, alia *Scutaria*, alia *Loricaria*, alia *Spatharia*, & sic ab aliis *Armorum* generibus, aliae nominabantur. *Argentoratis* 36 *Fabrica* *Armorum* erat omnium; ut & aliquae in Oriente. Nescio an eo numero sit habenda *Bathoniensis*. Enimvero

Ferrum ad Fabricam adportandi via.

Fabrica Bathoniensis aut Armorum erat omnium; aut cum Arma mentario Batavico commercium habuit.

† *England's Improvements*, by A. Yarranton, pag. 60. *Mr. Carew's Survey of Cornwall*, pag. 12, b.

(35) *Vide Tabulam Britanniae Romanae Gauleanam.* (36) *Vide Notitiam*, Ed. Graevianae, pag. 1864.

vero ita esse, hoc uno pene suadeor argumento, quod *Britannia Romani* angulo Imperii sita, praecipue pars illius ea, quae Septentrionalis simul Occidentalisque, Arma a Fabricis *Gallicanis*, seu quibusvis aliis, non nisi difficulter acciperet: contra, ab *Aquis Calidis*, in omnes Insulae Regiones, qua navibus, qua carpentis Arma promississime ferri possent.

Contra
hanc Fabricam
Argumentum:

Quod diluatur.

ADVERSUS Fabricam hanc *Bathoniensem*, nonnullis, & doctrina clavis, & iudicio pollentibus, argumento fuit, quod e *Graecis Romanisque*, qui de rebus *Britannicis* scripsere, & quorum ad nos scripta pervenere, nemo quisquam unquam eam commemoraverit; & in *Notitia Imperii*, (quae *Fabricas* omnium plenissime luculentissimeque exhibet,) de *Britannica* ne verbum quidem occurrat. Hunc defectum, ut ut gravem & demirandum, *Julii* nostri supplet *Inscriptio*, mentiri nescia, remque omnem extra dubium ponit; dum e *Collegio Fabricensium*, quod in propinquo sit necesse, *Vitalem* efferri tradit: Sed & de *Notitia* dici potest, non eam omnis aevi gentisque *Fabricas* omnino omnes exhibere; verum tempori suo forsan accommodari: quod ut exemplo uno alteroque confirmetur, nullius meminit haec *Notitia*

tia Fabricae, Constantinopoli fundatae; quae tamen una e nobilissimis erat, *Valentis* Imp. 37 Lege cohonestata. Notat etiam 38 *Pancirollus*, Editionem *Notitiae* cum Manuscriptis eo non convenire, quod *Scordiscorum* (sunt hi *Pannoniae* Populi) *Fabricam* omiserit. *Constantii Chlorig*, & *Constantii Junioris* Nummos *Londini* 39 fuisse percussos, certissimum est: Officinam autem monetariam *Londinensem*, nemo est, quod sciam, antiquorum, qui memoriae mandavit: nulla ejus, nisi ex ipsis Nummis, hodie vestigia; sed illis manifesta. At quod dubium omnino diluit, *Notitia*, *Pancirolo* * non sine ratione opinante, sub finem Imperii *Theodosii Junioris* (id est, circa annum CCCCLI) scripta fuit: Sed testante *Beda* 40, anno CCCCIX, (quo, vel proxime sequenti, secundum *Ar-*
machanum 41, *Gothi* *Romam* diripuerunt)

Officina
Romanae
rum mo-
netaria
Londinensis.

U *Romani*

(37) Vide Cod. Theodos. Tit. de Fabricensibus. Leg. I. & in eam Gotofredi Commentarium.

(38) Ed. Graevianae, pag. 1866.

(39) Nummos Romanos in Cl. Camdeni Britannia.

* Praefationem in Notitiam.

(40) Epitomen Historiae per Bedam.

(41) Ad Britannicarum Ecclesiarum Antiquitates Indice Chronologico.

Romani in Britannia regnare cessarunt: ut diu (id est, quadraginta praeter propter annos) ante scriptam hanc Notitiam, Fabrica nostra Britanno-Belgica defuisse, neque locum in Notitia vindicare potuisse censeatur. Adeo quidem absurdum est rectaeque rationi alienum, a Fabrica Bathoniensi in Notitia Imperiorum omissa, eam non fuisse, argumentari.

CUM *Fabricae, & Fabricensium* mos ac conditio talis sit, qualem in superioribus exhibui, jure merito dubitari potest, utrum *Bathoniensis* illa *Fabrica, Sacra*, (id est magna, illustris, pluribus inserviens Legionibus) an potius Legioni XXae propria sit habenda. Prior utique videtur opinio probabilior. Nam (ut de *Fabricae* illustris in hac Insula sub Romanorum Imperio necessitate, & de *Ferri Carbonumque* prope *Bathoniam* abundantia, conficiendis Armis idonea, nihil repetam) res difficilis ad credendum est, Legionem XXam *Devae* maxima ex parte stationem habuisse; illius autem *Fabricam* r' d'at' fuisse *Oequois*: id est, secundum *Antonini* vias, & calculum, Milliaria ducenta & eo amplius, a Legione sua distare.

*Fabrica
Bathoni-
ensis e
Sacarrum
numero.*

IGCIRCO Fabricam Batboniensem in Sacris habeo; & in ea fabricata Arma ad Ischalin; ad Iscas, hanc Dunmoniorum, illam Legionum; ad Devam; ad Eburacum; ad Exercitum, & omnia Romanorum in Britannia militum praesidia, & ad Batavicum Armamentarium, ab ejus Primicerio mitti probabile est. Ex Fabrica, per 42 angarias & naves, ad loca deputata transvehebantur Arma. Ad Exercitum advecta curavit Armorum in eo Custos: de quo quidem munifice 43 Paulus, & duae apud 44 Stewebium Inscriptiones, & Doctiss. † Velferus.

Arma fabricata Primicerius ad exercitum, & Armamentarium misit.

Armore in exercitu Custos.

BATAVICUM illud Armamentarium, quod in Rheni fuit ostio (& cujus meminit 45 Hadrianus Juvius, & 46 Bergierius) non ita capiendum, ac si a Severo, tanquam primo ejus Conditore, sumisset initium, & ab Imperatore, Severi fuisset dictum; quod tamen innuit Bergierius: Sed e contrario, Vetustate conlabsum illud restitui patet ex

Armamentarii propter Rheni ostium, antiquitas.

U 2 In-

(42) Cod. Justinian. Lib. XI, Tit. IX, Leg. 7.

(43) Digest. Lib. XLIX, Tit. XVI. Leg. 14.

(44) Ad Vegetii Lib. 2, Cap. XV.

† Pag. 417. (45) In Batavia.

(46) De publicis & militaribus Imperii Romani Viis, Lib. 4, Sect. 21, Paragrapho 8.

Inscriptione, quam ad Litus Oceani prope
Lugdunum Batavorum erutam, ex rutis
 caelis Castris *Batavici* vidit *Stewechius* 44,
 & exprimendam curavit. Magni profecto
 quidem aestimanda haec Inscriptio, propter
 ea quod *Armamentarii* illius antiquitatem
 abunde probat; & ab eo Arma, tum diu
 ante, tum post *Severum*, prout opus fuit,
 nunc in *Britannias* transferri, nunc ex iis
 recepta in illo custodiri, reddit probabile.
 Ipsammet Inscriptionem hic subnectam;
 Tab. quinta.

*Corporum
 Coalitio* **SIQUIS**, in sacrum hoc Collegium
 cooptari etiam *Legionarios Fabricenses*,
 (quorum e numero, quod dixi, fuit *Vita-*
lis) opinetur, sententiam ab usu & legi-
 bus, ut existimo, *Romanis* minime tuebi-
 tur alienam. Collegium *Fabrorum*, & Cor-
 pora hoc genus ex 47 distantibus constare
Romanis *Corporibus* omnino liquet, ut (secundum
 non inusi- 48 *Pomponium*) Corpora plura non soluta,
 tata. sed uni nomini subiecta. *Romanis* Impera-
 toribus alias saepe placuit Corpora con-
 nectere.

(47) Vide *Gotofredi Notam* [y] ad D. Quod
 cujuscunque universitatis nomine, vel contra eam
 agatur.

(48) D. De Usurpationibus & Usucapionibus,
 l. 3. Sect. 1.

n
b
t
q
d
q
q
q
r
b
re
ha
su
le
in
bu
ef
cr
in
bi
fo
#

nectere. Jussit Constantinus 49, ut in quibuscunque opidis Dendrofori fuerint, Centonariorum (annon Centenariorum?) adque Fabrorum [Corpora] adnectantur: (addita ratione) quoniam haec Corpora, frequentia hominum multiplicari expediet. Atque haec coalitio Corporum Inscriptione 50, quae sequitur, illustrata est.

QVIR. RVFO. &c. COOPTAT. IN COLL. OMNIUM
FABR. CENTONARIORVM ET DENDRO

UT UT ista sint (neque enim de Fabricensium istac Coalitione aliter, quam de re probabili, verba facio) pro certo hoc habendum, Julium Vitalem sacro Fabricensium Aquis Solis Collegio, familiarem & dilectum esse; quod Humanitati, Morum integritati, Urbanitati, aut Dignitati tribuendum.

Collegio
Vitalem
commen-
davit for-
san Hu-
manitas,
Integri-
tas, vel
Urbanitas.

HUMANITATE nihil pulcrius, aut efficacius; qua in aliorum animos, vi secreta, potestate inexplicabili, homines se insinuant, eosque sibi vinculo indissolubili devinciunt. Morum suavitate, facilitate,

Humanitatis vis,

(49) Cod. Theod. de Centonariis & Dendroforis; Leg. 1, & ad eam Gotofredi Notas.

(50) Praefationem ad Antiquitatum Roman.
¶ Cl. Graevio Ed. Vol. X.

litate, probitate, ad officia quæque paratissimi, dum servi esse conantur, fiunt domini. Sine tumultu, parta hæc Victoria; sine clade, hæc opima Spolia. *Humanitas* ipsam *Homini*s naturam apposite videtur significare: quid enim *Humanitate* carens *Homo*?

Integritatis,

MURIN

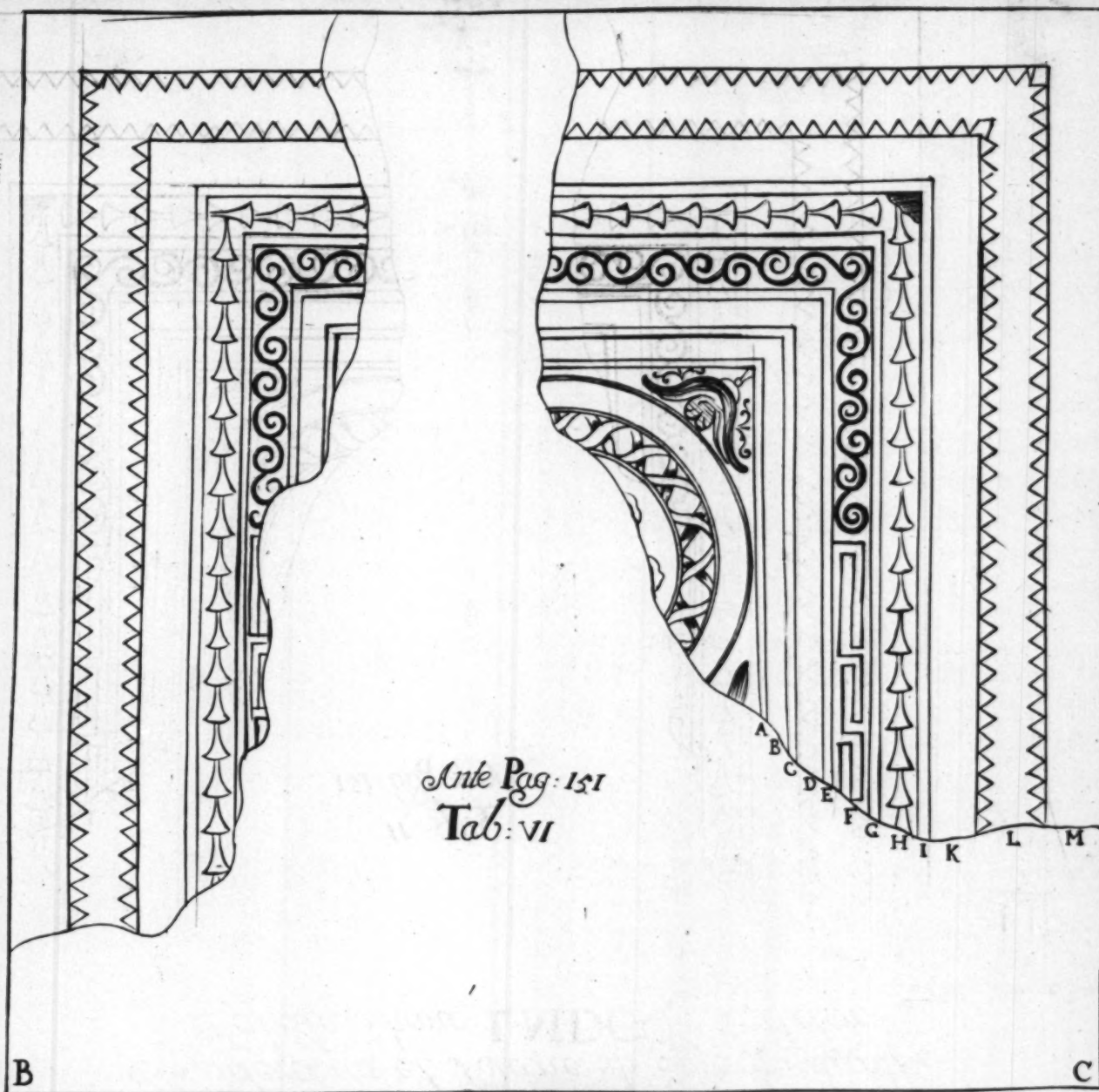
AT, qui *Integer vitae, scelerisque purus*, virtutibus plane divinis exornatus, *is* videtur: Habet enim *Virtus* non solum quod, apud homines omnino omnes, honorem, cultum, & reverentiam mereatur; sed & quod, apud eos, qui utuntur recta ratione, semper eam obtineat.

Urbanitatis.

*Leg. xxx
& Fabri-
centium
Luxuria.*

SED cum de Militibus agitur, iisque seculi luxuriæ deditissimi, cadentis scilicet Imperii *Romanis*; in quo disciplinae militaris severitas, qua summo Reipub. cum emolumento Vetetes usi fuerant, jam in molliem & luxum abiit; alienum minime erit opinari, de ea *Vitalem* non parum degustasse; forsan etiam exquisito & jucundo in voluptatibus ingenio, *Fabricensibus* Collegis, & *Legionis vicesimæ* Viris principalibus, sese carum reddidisse. Certo certius est, Legionem illam hoc tempore, ut & *Fabricenses*, nimio plus sibi indulgisse, delicate, & dapsiliter egisse: cujus rei testimonio nobis sunt *Hypocausta*, quæ paucis ante annis,

ni
A
5
-
-
P
P
+
n
-
;
a
e
l
i-
n
n
ne
e-
n-
bl-
li-
ft,
ri-
e,
io
te
is,

V.

E.

THOMÆ PALMER^e Nobilitate BELGICA,
 Musarum et Charitum delicijs,
 Παλατιοφιλω,
 PAVIMENTI hujus SEGMENTATI,
 Ruderibus et Ruina ab Ipso vindicati,
 Tabulam hanc LMDCQ. Editor.

Jo. Godes. Exon. Sculp: ~

annis, Urbe *Devana* & illius propinquo, sunt detecta. Pavimentum huc facit, de quo Doctiss. *Galeus*, apud *Wellow*, *Somersetensis* Agri pagum, non procul a *Bathoniis*. Huc etiam Pavimentum, ad *Bathford*, haud ita pridem adaperitum: At omnium maxime *Villa*, quae sexto ab Urbe lapide, prope fundum *Hasilburiensem*, jam nunc inventa est, *Romana*; cujus, aevo ruinosae & collapsae *ἡρώδης*, a seipso delineatam, mecum amicissime communicavit *Tho. Palmer*, e Nobilitate *Belgica*, non minus Eruditione, & Ingenii candore, quam Honore illustris.

Villa, prope Hasilburiam, Romana.

VIDE Tah. sextam, quae Pavimentum exhibet *Musivum*; in quo albi coloris Area est, Figuras habens caeruleas, cum Mistura rubicunda. Tessellarum superficies, duas unciae trientes quadratae, vivido etiam nunc, post tot annorum secula, sunt colore. Non autem omnium eadem superficies; nam ad L, Unciam sesquialteram erant hac atque hac extensae.

Pavimenti Musivi descriptio.

Pavi-

Pavimenti Dimensiones.

Pedes quadrati ————— 21

Ejus Di-
mensiones.

Litterae, quae sequuntur, spatiorum, quibus sunt affixae, latitudinem denotant. Ut.

Pedem. Unciam. Pedem. Unciam.

A	—○—	1½	G	—○—	1½
B	—○—	4½	H	—○—	9
C	—○—	1½	I	—○—	1½
D	—○—	6	K	—○—	6
E	—○—	1½	L	—○—	6
F	—○—	9	M	—○—	0

Pavimento tam eleganti superimpositum est e tegulis Operimentum, eique Rudus superstratum. Totius aedificii fundamenta, hodie visenda, sed nec omnia, sunt pedes 184 longa: Ut plane constet, Domum olim magnificam hanc fuisse, & Dominum eam non sine revertendi spe deseruisse. Quod iis, quae a *Gilda* & † *Beda* narrantur, imprimis convenit: ex iis enim patet, sub Imperii finem, *Romanorum* aliquos hanc

† *Ecclesiast. Historiae, Lib. 1.*

hanc Insulam & saepe reliquisse, & ad eam saepe revertisse.

ROMANORUM, ne dicam *Fabricensium*, qui *Vitalis* aevo stationem *Aquis calidis* habuere, lautam & luxuriosam vivendi rationem ostendit hoc AEdificium, aliaque passim *Hypocausta*, quae hoc terrae tractu creberrime deteguntur, plane ad voluptatem facta. Nec a vero multum aberrari existimo, si a me judicentur hoc Conclavi, si *Catullianis* hisce *Tenebris* otari, & aliquando latere *Fabrorum* & *Legionum Praefecti*, & cum iis una forsan etiam *Vitalis*,

Fabricensium
Luxuria.

Διὰ τῆς ἐγκαθίδου,
Αλιποφύτου τάνου,
Τεχνονομίας Ἀνδρῶν.

HIS aliisque Virtutibus *οὐκ ἐλάττωται*, id quod verisimile, Collegio *Vitalis* se commendavit; iis (quae bona fuit ejus *Fortuna*) percarus, quos amavit: adeo percarus, dum in vivis esset, ut jam mortuus ex Collegio (id est, forsan illius frequenti comitatu, communibus lacrymis, & forsan etiam ex communi arca impensis) *Efferretur*: Utque Collegio *Vitalem* commendare videtur *Humanitas*, *Integritas* & *Ingeni-*

um; ita quidem Honori fuit *Collegio*, Viri tam digni merita & virtutes, honore tam justo, publica nempe sepultura afficere, & (ut licet opinari) Cippo hoc donare.

MORIS fuisse *Romanis* Sodalitatibus aliisque Statuarum, Cipporum, Ollarum, aliorumque monumentorum honore suos augere; nunc ob illorum Virtutes, erga Rempub. eximias; nunc ob privatam erga se munificentiam; ex *Grutero*, *Reinesio*, &c. manifestum est. *M. Vinicio* *municipes* sui *aere conlato pietatis causa posuerunt*. Sic Inscriptio ⁵¹ *Neapolitana*. Et alibi ⁵² *Huic Decuriones Funus Publicum, Statuam Equestrem, Clypeum Argenteum, Locum Sepulturae decreverunt*. Et *P. Petreio* *Mater* *statuam* posuit, ob cuius dedicationem *Coll. Cent.* (id est, Centonariorum) *Epulum* ⁵³. *Proculo*, ⁵⁴ *Patrono* praestantissimo, Collegium Pistorum, *Populonii*, Statuam erexit; uti etiam Corpus ⁵⁴ *Suariorum*, & Confectuariorum. At cum *Publici Funeris*, quale fuisse *Julii* probabile est, honores viro- rum magna ex parte celebrium & digni-
rate

Julii
Dignitas.

(51) Kirchmannus de *Funeribus Romanorum*, Libro primo, pag. 27. Ed. Brunswig.

(52) Pag. 33. (53) Ibi, pag. 189.

(54) *Inscriptionum Antiquarum Sylloge*, pag. 136, 7.

tate praecellentium fuere; *Fulium* nostrum non e *Fabricensium* vulgo & e multis unum fuisse, sed eorum forsitan Praefectum, *Fabricensem* eminentiae causa dictum, & tam Officii, quam Personae dignitate praecelluisse censendum est.

SECT. X.

ELATVS.

VERBUM exequiale, non ab omnibus satis intellectum: nam cum *Efferre* interdum idem significet, atque *Extollere*; unde ¹ *Cicero* [*cum Pupillum filium ipse pene in humeros suos extulisset,*] & alibi [*Patriam demersam extuli,*] quidam ² hinc, *Efferri*, in altum extolli evebique volunt intellegi; quoniam cum pompa, quod aiunt, humeris clarorum virorum Feretro suppositis, Cadaver elevatur. Hoc autem minus accurate. Nam apud plerasque gentes, praecipue vero *Romanam*, cum

Elatus
quid significet.

X 2

mos

(1) *De Oratore.* (2) *Sipontinus, &c.*

mos obtinuit, ut extra Urbem mortui sepelirentur; ideo *Efferre*, quasi diceret *extra ferre*, a Mortuorum Exportatione trahitur, idemque sonat, atque *ad Sepulchram ferre*. Luculenter rem describit, uti Romanorum mores alios plerosque, *Virgilius*. De Apibus, 3 ait, (quoniam & illas Funeribus studere, sunt qui opinentur.)

—TU M corpora luce carentum
Exportant tectis, & tristia funera ducunt.

Rectissime *Kirchmannus*, 4 [*Elatio*, mortui hominis ad sepulchram, exportatio est.] Huic aequivalet *Plauti* [*foras ferre*,] ut in *Anlularia* 5; [*Perendie foras feratur soror*.] *Graeci* apertissime: *Elationes* a *Julio Polluce* dicuntur 6 *Exopoi*; verum affirmat *Hesychius* 7 *Exopoi*, ἔξοποι, τὰς ἐν τῇ ἐμὴ μὴναι & *ἐξοποι*.

QUARE [*ex Collegio elatus*] ejusmodi locutio est, atque *Ciceronis* 8 [*efferre ex acie*];

(3) *Georgic. Lib. IV.*

(4) *De Funeribus Romanorum. Brunsvigae, MDCLXI. Lib. II, Cap. I.*

(5) *Att. II, Scena I.*

(6) *Lib. III. Segm. 102. Ed. Amstel. Fol.*

(7) *Voce Exopoi.*

(8) *Tuscul. Quæst. Lib. 2.*

acie;] *Nepotis* 9. [*ex acie elatum:*] utrobique enim *Coetus* hominum respicitur. Quoniam autem a *coetis*, ad illius locum, migratio facilis est, & illius in vicem *Metonymia* libenter hunc suppeditet, ideo illi, qui inuenuste non tam *Latine*, quam *Grammatici* loquuntur, nō Collegium nisi sunt, pro Collegiarum Habitaculo. Hoc autem *Linguae Latinae Ferrea* dicam, an potius *Lutea* aetate factum? Cum *Aurea* illius dicta, *Gratiae*, *Venustates*, in *Barbariem*, in dicendi turpitudinem, in Vocabulorum Monstra desiere, & *Epistolis Ciceronianis* suffectae sunt *Virorum* istae obscurorum.

Collegium, pro Loco, parum Latine.

SECT. XI.

H S E

APUD *Veteres*, inquit: *Val. Probus*, cum usus *Notarum* nullus esset, scribendi facultatem, maxime in *Senatu* qui ade-

(9) In *Eumene*.

(1) Apud *Dausquium*, aliosque.

Notarum
Origo.

aderant Scribendo, ut celeriter comprehenderent, quaedam verba atque nomina ex communi consensu primis Literis notabant; & Singulae quid significarent in promptu erat. Ita Probus. A Senatu ad Artifices, ad Lithotomos dimanavit mos; quando tam hisce, non sine multo labore voces sculpsentibus, quam illis scribentibus, earum Notae essent utilissimae.

Notae bu-
jus signi-
ficatio.

NOTANT Literae supra-scriptae Voces [*Hic situs est*;] quae interdum integrae producuntur, ut in *Juliani* 2 Epitaphio: hic, ut alibi saepissime, partim ex ipsius rei notitia, partim ex communi consensu, primis suis tribus literis significantur.

Unde Sin-
gulae, &
Siglae,
quas

HISCE Literis, & hujusmodi aliis, Singularum appellatio a desolatione facta est; quia una Litera a reliquis seorsum, figebatur 3. A vocabulo Singulae, con-
tracte Siglae †. Hinc illud *Manilii* 4

—Cui Litera verbum est.

QUIA ex Siglarum usu facile posset oriri error, ideo cavit *Justinianus*, ne
Li-

(2) *Ad Silures Additamenta.*

(3) *Dausquii Notas ad Val. Probi Notas.*

† *De Siglis Vett. vide Joh. Nicolai Tractatum, Ludg. Bat. impressum, MDCCIII.*

(4) *Lib. IV.*

Librarii, in exscribendis Institutionibus, a Justiniano vestitis, & Codice, 5 Siglis uterentur.

NOTAE hujus Literis, in Galeana Inscriptionis editione, adduntur *Puncta*, singulae singulum; quod in *Hearniana* editione non est, ut nec in ipso Lapide, cernendum; imo nullae *Punctorum* hoc in loco reliquiae, sive inaequalitates sunt; ut nulla unquam hic fuisse *Puncta*, verissimum habeatur.

Nulla hic
Puncta.

SI quis autem opinetur, ea de causa hic omitti *Puncta*, quia Literae istae, magno intervallo distantes, & longe a se invicem remotae, Verba, Lectorem minime interturbando, clare significant; e diverso manifestum est, *Punctorum* usus non esse ullis perpetuis & certis legibus astrictos, neque aut Literis hisce, aut aliis hujusmodi (*Singulariis*) ut neque Verbis, semper ea postponi. Hic autem, sive Literae istae juxta, sive procul essent, *Puncta* minime necessaria sunt; quando *Notae*, ex iis confectae, usus ut creberrimus, (nam in omni *Romana* Lingua vix ulla magis in vulgus sparsa, sive crebrius,) ita captu facillimus.

Usus eorum in
hac Nota
incertus,

ALI-

(5) Martinii Lexicon. voce Singularae.

ALITUANDO vero hisce Literis, a se remotis, & cum hiatu sculptis, *Puncta* subjiuntur: Ita in duobus *Murrii Valerique* Monumentis, hoc ipso (*Walcotiano*) Agro repertis, ipse *Camdenus* 6, *aurorae* Epitaphia cum tribus hisce Literis, totidemque *Punctis*, sua manu transcripsit.

EODEM plane modo in *Ehupii* Inscriptione, quae *Cornavorum* est, V.S.L.M. quibus significatur [*Votum solvit lubens merito*] habent Singulae *Punctum*, etiam si dissitae; ut & alibi 7: Sed in *Belatucadri* [sive *Martis*] Ara, quae *Brigantum* 8 est, occurrunt eadem Literae, conjunctae sine *Punctis*; ut denique *Punctorum* his & hujusmodi *Siglis* appositio, non tam consilio, quam fortuitu fieri, liceat existimare.

Operariorum hac in re incuriam manifestissime ostendit in *Westmorlandia* 9 Inscriptio reperta, cujus linea postrema habet R.FVS. L. M. pro R. F. V. S. L. M. Nam

(6) Vide Cl. *Camdeni* Belgas.

(7) Ad *Cornavios* Additamenta.

(8) In *Ottadinorum* & *Brigantum* Inscriptionibus.

(9) Vide *Antonini* Iter *Britanniarum*, per *Galacum*, pag. 7.

sic legendum arbitror, ut literae *VS*,
quae sine *Puncto* coniunguntur, significent
Votum Solvit.

HUIC per *Literarum compendia* scri-
bendi modo, affinis est *Cryptographia*,
quae a Militibus, & res civiles gerentibus
omni fere aevo adhibita, praecclarum nu-
per habuit explicatorem interpretemque,
Johannem Wallisium, Professore in *Oxoniae*
Savilianum, profundi admodum Ingenii
Virum, Scriptis celeberrimum. Hic quum
Interpretandi Artem, excepto tantum ex
Filia Nepote, (qui regio stipendio mune-
ratus, eam hodie laudabiliter exercet, &
in secretis habet) cum nemine, quantum
ego scio communicavit; integrum mihi
erit, quid de eo cogitaverim, obiter in me-
dium proferre.

QUI huiusmodi *Scripturae* student oc-
cultae, in eo fere sunt plerique omnes, ut
sive *Literarum* mutando potestates (& in
pro *b* ponendo, vel aliquid tale,) sive *Li-*
teris necessariis otiosas interponendo, sive
utroque hoc modo, *Alphabetum* quoddam
inducendo novum, Lectori faciant offuci-
as, sensumque, nisi ab *Alphabeti* participe,
celare conentur. Jam vero, quando in

Wallisius
Crypto-
graphias
Interpret.

omni

Vulgaris

Ut dete-
gatur; W

videtur
in quibus

aLinguae
ignavis-
simo.

omni omnino Lingua, primum, Literae omnes, tam *Vocales*, quam *Consonantes*, sunt inter se in certa & peculiari ratione; cumque insuper Literae uniuscujusque Linguae peculiarem habent & privatum *Ordinem*; (quae quidem Literarum inter se *Ratio*, cum earundem *Ordine*, multa lectione diligentique observatione discenda est) nihil impedire mihi videtur, quominus, ex datis *Rationibus Ordineque* praedictis, sciatur id, quod *κρυπτόμενον*, tanquam ex Vultu Persona. Imo, quoniam ad hanc rem ex hisce duobus sufficiat alterutrum, (sic ut, intellecta certoque posita *Ratione* praedicta, sive *Ordine*, quem dixi, solo, scriptum intellegatur) ex iis utrisque, tanquam binis ejusdem rei testimoniis, nisi verum, nihil expectandum. Imo quidem adeo manifeste Linguam e. g. *Latinam*, aliamve quamvis apud nos in usu, declarant illius literarum inter se *Ratio*, & in verbis componendis *Ordo*, ut nihil obstare videatur, quominus in ea quoddam occulte, signis alphabeti Literis respondentibus, scriptum, ab illius Linguae ignaro, involucris exuatur, planius reddatur, &, tametsi prima facie paradoxum haberi possit, ejus scienti perfacile intellectu: quando *ratione literarum ordineque* praec-

praedictis, linguam aliquam investigando dignoscere, eamque aliis palam facere, penes sit illius linguae vel ignarissimum.

HOC autem de illa tantum Scriptura valet, quae, vel ex Literis vel (Literarum loco) Signis, *Alphabeto*, sicut dixi, *novo & constanti* facta est. Alios esse non ignoro occulte scribendi modos, qui non ita detectu faciles sint; imo, qui nullo possint ingenio detegi humano: nimirum illi omnes, qui, huiusmodi commercia tenentium ex pacto, solis eorum animis (si demas unum *Καὶ δὲ τοῦ πάλαι*) nemini vero praeterea mortalium innotescant; nec, cum nullas sive *Rationes*, sive *Ordines*, aliaque, quibus comprehendantur (ut ita dicam) *Anfas* exhibeant, a quoquam unquam comprehendendi possint.

Scribendi ratio occultissima.

DEMUS *Εὐμειρογένης* *Cajum & Titium* convenire inter se, ut Libri alicujus (*Historiae puta Livianae, Plinianae, Pandectarum, Bibliorum, aliusve*) amplissimi *Littera* quaeque tertia, quarta, quinta, vel alius numeri aliqua, sic in usum trahatur, ut earum prima locum habeat in novo *Alphabeto* *Litterae a*; secunda, *b*; & sic deinceps: Huiusmodi *Alphabeto*, *Titio & Cajo* unis omnium mortalium noto, nec ab alio quoquam hominum investigando,

Ut perficiatur.

non sine difficultate Scriptura esse potest
tam facilis, quam quod facillimum; tam
occulta, quam quod occultissimum. Sed
ad *Julium* revertamur,

QUOD de verbis *Horatius*,

—*Verborum vetus interit aetas,*

Et juvenum ritu florent modo nata, vi-
gentque,

Phrasium
aetas va-
ria;

de *Literis*, & loquendi formulis idem fere
pronuntiandum. *Digamma AEolicum*, ip-
so cum inventore periit; tanquam in usum,
illius solum gratia, vocatum. Nusquam a-
pud nos, in istius aevi monumentis, inven-
tum memini; quamvis a *Britannia* gloriam
sibi filioque magnam Imperator acquisivit,
& privatus adhuc de tribus *Literis* a se
commentis volumen edidisset. Non hoc
gratissimum, quod *Digamma* suum nobis
Claudius invideret: imo quidem *μεινωειαν*
ejus & *αβλεψαν* hanc existimemus. Sed &
nonnullae sunt *Litterae*, *Verba*, *Phrases*,
quae multa annorum secula perduravere,
nullam mutationem, nullam ab iis injuri-
am passae. *Augusto* Imperante, *V* pro
Consonante accepta est; quae locum sibi
datum ad hunc usque diem retinuit, eum-
que confirmatum habet ob *Vocalem* aliter
for-

formatam. Hujusce numeri Phrasis [*Hic Cujus longissimus* situs est] quæ omni Latinitatis ævo placuit, Sic enim Ennius de Africano,

Heic est ille situs, quoi, &c.

In Arca Annibalis lapidea inscriptum erat, & teste † Aurelio Victore, suo tempore lectum,

Annibal hic situs est.

Ita Lucilius,

Luceili Columella heic situ' Metrophanes.

De seipso Pacuvius eleganter.

Hic sunt Poetae Pacuvii Marci sita

Offa: hoc volebam, nescius ne esses; vale.

Ita de Phaethonte, Ovidius;

Hic situs est Phaethon, &c. & de seipso

Hic situs est Vates, quem Divi Cæsaris ira Augusti, Patria cedere jussit humo.

Et ne nimius sim, ita Tibullus de Lygdamo, Plinius alter de Ruffo, Vopiscus de Probo; ita Inscriptio Capuana, cum sexcentis aliis.

HIC

† De viris illustribus, Cap. XLII.

HIC situs est; id est, extra Urbem, ad Viam publicam. Ut, qualis iste locus esset, intelligamus, & *de Via*, & *de Urbe* dicendum.

Viae publicae Romanorum admirandae:

VIAE Romanorum militares, aetatum & nationum multarum opera constructae, sunt ex humanae artis operibus summe admirandis; quorum pauca admodum cum iis conferri debeant, anteponi vero paucissima, sive nulla: & quanquam temporum injuriis, & ruinae quotidiano usu exponuntur, Reipub. tamen illius magnitudinem hodie, post tot annorum secula, sic, ut nihil magis, ostendunt. Unam consideremus *Appiam*, e multis unam, & omnium antiquissimam; quae a *Roma*, ad *Brun- dusum* usque, Milliaria quadraginta supra tercentum exporrecta, annis abhinc bis millenis emunita, hoc ipso die visenda, calcanda est.

Quae & in Britanniis.

UT Provinciae pleraeque omnes aliae, sic & *Britannia* Vias habuit a *Romanis* publicas stratasque. *Mithradates* enim nostri *Monu- metensis* Rex, *Mulmutius*, ejusque Artes Magicae, rationi rectae prorsus alienae, uni tantum huic sufficiunt, ut Vulgi ejusque similibus, de Viis hisce, ac si virtute plusquam

quam humana conditis, opinionem mon-
strent. Historicis sanæ mentis omnibus
in confesso est, eas a *Romanis* esse factas;
quo vero tempore, non ita manifestum.
Hanc in rem (quoniam non parum ad *Vi-
talem* attinet) ut inquiram, primo loco
advertendum, eas (ut rectissime *Camdenus*)
nec unius Imperatoris, nec unius ævi esse;
sed per vices, & successu temporis, uti res
Romanæ tum postularent, tum pateren-
tur, emuniri: deinde, a *Julio Cesare*
(*Romano* Imperio inhiante, & ad illud ac-
quirendum ex hac Insula festinanter abe-
unte) nihil in hoc genere fuisse factum;
sed *Claudio* Imperante primas in *Britannia*
Vias sterni militares.

Imperax-
te Clau-
dio incho-
atae:

CERTISSIMUM est, a *Claudio* Le-
gionum aliquot Exercitum in hac Insula
relictum, in ea diu moratum esse; nec im-
probabile, five ad evitandas otii corrupte-
las, five ad usum publicum, in faciendis
hisce Viis, eum, Imperatoris ex jussu, fu-
isse occupatum. *Imperatoris*, inquam, ex
jussu: Nam *Appia*, *Aurelia*, *Flaminia*,
Æmilia, aliaque Viae publicae complu-
res in *Italia*, commodissimæ jam repertæ
fuerant, & earum ad instar in Provinciis
(in *Galliis*, *Provincia* sic dicta, tum *Aquita-
nia*, tum *Lugdunensi*, & *Gessoriacum* usque)
aliae

Quod Ar-
gumento
non uno
probabile.

aliae dudum munitae. His adde, quod iis, tam in *Italia*, quam in *Provinciis*, sumtu immodico reficiendis, *Augustus* 10 paulo ante se Populo commendaverat: Quod *Drusus* 11, trans *Rhenum*, Fossam novi & immensi operis effecerat: Quod ipse *Claudius* 11 *Drusum* Patrem fuerat precatus, ut se eadem ausum juvaret: Quodque ille, factus Imperator 11, *Aquaeductum*, *Emissarium Fucini Lacus*, *Portum Ostiensem*, aliaque magna Opera, sic, ut iis delectari videretur, perfecerat; ut denique *Augusti*, (cujus ei vel nomen carum) Patrisque exemplo, suoque Genio ductus, vias in *Britannia*, sibi Triumphum, sibi Filioque Cognomen impertiente, publicas stravisse, non immerito credamus.

Atque adeo propter
Aguas
Solis.

DE Viis ad *Bathoniam* militaribus, hoc peculiari jure confirmatur, Eas nimirum sub *Claudio* Imp. fuisse inchoatas; quod partim ex iis, quae alibi dicemus, de Urbis istius origine; partim ex eo, quod jam proxime dicendum, eliciatur. Ex *Lamina plumbea*, quae in Tropaeum olim erecta fuerat, non procul ab *Ogone* (*Ochy-*

(10) Dio, Lib. 53.

(11) Suetonius in *Claudio*.

(Ochy-bole) in Comitatu *Somerset*, aratro jam 12 pridem eruta, cujus haec Inscriptio fuit,

TI. CLAUDIVS CAESAR. AVG. P. M.
TRIB. P. VIII. IMP. XVI. DE BRITAN.

hac, inquam, ex *Lamina* patet, Exercitum *Claudianum*, aut magnam ejus partem, *Antistio* & *Suillio* Coss. (id est, secundum *Savilium*, A. D. 51.) ejus in vicinitate versari; patet eum, proelium jam confectis, domitisque hostibus, eo terrarum tractu otari; quidni dicamus, sub idem tempus in *Viis hisce publicis* operam navare.

IN *Viis* hujusmodi faciendis, una cum Militibus Legionariis, Plebis etiam Provincialis opera usi sunt *Romani*; eodem plane consilio atque *Israelitis* in Pyramidibus aedificandis *AEgyptii*, nimirum ut labore eos detererent; qua ab iis male habita; fustibus, flagris, opprobriis affecta, gravissima exstat hac de re querela in laudatissima illa 13 *Galgaci* Oratione; qua, ut recte *Lipsius*, in omni *Romana* Lingua nihil prudentius,

Galgaci
Oratio
laudatissima

Z

(12) Vide *Camdeni Belgas*.

(13) *Vitam Agricola*.

dentius, disertius, argutius: addam etiam nihil animosius, aut homine libero magis dignum. [*Bona*, inquit magnanimus ille *Caledonius*, Libertatis patriae strenuissimus assertor, *fortunasque in tributum egerunt* [*Romani*];] in annonam frumentum Corpora ipsa, ac manus Sylvis ac Paludibus emuniendis, verbera inter ac contumelias conterunt. Nata servituti mancipia semel veneunt, atque ultro a dominis aluntur. Britannia servitutem suam cotidie emit, cotidie pascit.]

AD illustrandam hanc rem, non parum lucis affert exercitus in *Britannia Romani*, per hosce septem & viginti annos, ab expeditione *Claudiana* ad *Neronis* mortem, magnitudo: haec autem (uti res modo pacata, modo turbulenta postulavit) diversa fuit; raro tribus Legionibus (id est, millibus octodecim) minor, aliquando duplo, aliquando triplo major. *Romanorum*, qua Civium, qua Sociorum numerus in primo cum *Boadicia* proelio occisorum, a 14 *Tacito* septuaginta millia; a *Xiphilino* 15 octoginta millia dicitur. At hujusmodi

Romani
Exercitus
in Britan-
nia mag-
nitude.

(14) *Annal. Lib. 14. Cap. 33.*

(15) *Pag. 700.*

modi exercitum, quoties a proeliis vacaverit, praecipue post devictam sub *Paulino Boadicam*, cum populis foederatis, aliasque passim *Britanniae* Nationes sub *Plautio*, *Vespasiano*, aliisque *Romanis* Ducibus, in Viis muniendis, ex prudentia *Romanorum* militari, operam impendere, potius quam nihil agere, aut otio diffluere, cogitandum est. Haec sunt, quae arguere videntur, Vias ad *Aquas Solis* Militares, Imperantibus *Claudio* & *Nerone*, fuisse coeptas.

UT ad eas speciatim descendamus, Viae *Romanorum* militares, prope *Bathoniam*, numero quatuor observatae sunt; (vide *Tabulam sept.*) quarum una *Trajectum* (*Oldbury*) tendit, ad *Sabrinæ* ripam; recta quidem in *Tabula Burtoniana*, sed in *Galeana*, majori cum probabilitate, & correctius, per *Abonem*, (*Hanham*) quae est a sinistra: Altera versus occidentem, *Belgas* (*Wells*) & *Ischalim* (*Ilchester*): Tertia *Verlucionem*, quae aliorum Urbs est *Warminster*, aliorum, & quidem verisimilius, *Westbury*: Quarta *Durocorinium*, si ve *Ravennatis Corinium Dobunorum*, (*Cirencester*) in Oriente pertinens. Secunda & Quarta non sunt in *Antonini Itinerario*; sed, quod majoris est momenti, earum

Quadri-
um ad
Aguas
Solis Ro-
manum:

In quo Vi-
talis se-
pultura;

Aliorum-
que.

Sepulcre-
tum Nobi-
lissimum.

partes, jugo notabili eminentes hodieque
conspiciuntur, & a viatoribus teruntur.
Hae quatuor Viae *Bathoniis* concurrunt,
sed non eodem modo: Nam a *Verlucione*
quae porrecta est, Fluvium *Avonem*, tertio
vel quarto supra Urbem lapide, traducta,
in eam se aperit, qua a *Durocorinio* itur; at-
que hae duae jam una *Via* ducit in *Urbem*:
contra vero distincte reliquarum singula
eam pertingit. Harum quatuor Viarum
gruma, siue concursu, uno circiter ab Ur-
be lapide, sepultus est *Vitalis*, & eodem
Sepulcreto *Vibia Jucunda*, *Cajus Mur-*
rius, & ex eadem XX^a Legione *Marcus*
Valerius, (quorum omnium hodie super-
sunt 16 monumenta) cum plerisque aliis,
sicut ex rebus eo loci effossis autumare li-
cet, quorum monumenta periire.

ALIA Romanorum apud nos Sepulcræta
detexere Viri Clarissimi 17 *Camdenus*,
18 *Evelynus*; ille ad *Londinum*; hic apud
Rhegnos: quorum neutri, quantum ex re-
liquiis patet, *Julianum* hoc secundum:
quod proinde Romanorum omnium, quae
in hac Insula nunc visuntur, nobilissimum
est habendum.

DE

(16) *Camdeni Somerset.* (17) *Middlesex.*
(18) *In Additamentis ad Suthrey,*

DE *Vitis* jam diximus, & in *Notitia* Plura, extra Urbes, sepulcra desiderantur;
Belgii nostri de *Urbe*. Restat, ut optemus,
hujusmodi plura nobis, *Extra Urbes*, Sepul-
cra esse; in quibus *Ossa Mortuorum* mol-
liter cubare permetterentur. Omnis enim
aevi, & gentis, sapientiae professoribus
in ore fuit, ut *Mortuis* habeatur *Honos*;
ut *Amicorum*, & *Propinquorum*, quibus
familiariter usi fuimus; ut *Parentum*, quo-
rum amore & cura, tum nati, tum edu-
cati sustentatique; ut *Conjugum*, quo-
rum brachiis accepti; ut *Liberorum*, quo-
rum blandiloquentia capti fuimus; ut o-
mnium, qui naturae nobiscum humanae
participes fuere, eorum, jam a nobis ere-
ptorum & humo conditorum, in sepulcro
quiescant *Ossa*. Hoc postremum erga il-
los humanitatis, amoris, pietatis indici-
um; haec nostrorum memoriae, haec
Monumentorum sanctitati debetur reve-
rentia.

PUDET ergo *Sepulturae* posthabita Ut Mortui honores habeatur;
(quae omnium consensu gentium, omnis
aevi, maxima esse debet) reverentia, per-
turbari, & vicinorum, amicorum, affinium,
consanguineorum *Ossa*, tanquam acie in-
stituta se invicem confodientium, & mu-
tuis vulneribus occisorum, inter se con-
fundi. Pudet ea, carne semitecta, tabe
squal-

Neque
Tem-
plum in
Acelda-
ma verta-
tur.

squallida, sanie tetra, naribus gravia, tumultis evelli, huc illuc agitari. Si mortuos minime curemus, saltem eorum misereamur, qui sunt in vivis; & Febrium malignarum pestilentiumque, ab istiusmodi contagio nasci solitarum, habita consideratione, vivos a mortuis defendamus: quod, ut omnibus locis, populo frequenti cultis, ita quidem in Urbibus est imprimis ad salutem publicam necessarium. Sin nihil nos affecerint humana, at divini cultus habeatur ratio: Pudeat *Templum in Aceldama* verti: quod, ne diutius sit, cavere, Magistratu dignissimum opus videtur.

Romanis
Ec. extra
Urbem in
more se-
pultura.

EXTRA Urbem sepeliendi mos invaluit, ante latas a Decemviris Leges; quod argumento non uno probat ¹⁹ *Kirchmannus*: Cum mos ille laudabilis abolevit, primum a Decemviris confirmatus est; sic enim illi in XII. Tabulis, [*Hominem mortuum in Urbe ne sepelito, neve urito.*] Postea, *Duillio* Cos. Senatus prohibuit, & lege cavit, [*Ne quis in Urbe sepeliretur.*] Quod etiam cautum ab *Adriano* Imp. ab *Antonino Pio* Imp. & a *Diocletiano Maximiano*que

(19) *De Funeribus Romanorum Lib. 2. sub finem.*

anoque Impp. Uti etiam ab exteris nationibus, *Judaëis, Atheniensibus, Smyrnaëis, Sicyoniis, Deliis, Corinthijs, Syracusanis*, sicut exemplis quam plurimis ostendit doctissimus Auctor.

IN Ecclesia ne fiat Sepultura, legibus saepe vetitum fuit: Imppp. *Gratianus, Valentinianus, & Theodosius A. A. A. Pan-* Ne sit in Ecclesia, Legibus saepe vetitum.
cratio Praefecto Urbi rescripsere, 20 [Nemo Apostolorum vel Martyrum sedem humanis (annon humanis?) Corporibus existimet esse concessam. Lege ultima Cod. Theodosiani XVII, Μὴδὲς ἐν Ἐκκλησίᾳ θάψῃσθαι νεκρῶν. Nullus in Ecclesia sepeliat Mortuum. Inter Caroli Magni Leges, Caput exstat; [Ut nullus deinceps in Ecclesia mortuum sepeliat.] Id ipsum sanxit Consilium Braccarense priinum; [Item placuit, ut Corpora defunctorum nullo modo intra Basilicam sanctorum sepeliantur; sed si necesse est deforis circa murum Basilicae.] Haec e Kirchmanno toties laudato.

EXTOLLEND A ergo Pietas, Honosque Templo habitus, a Viro, Sanctitate morum & Caritate plane *Christiana* Episcopi Batho-Wellensis Εὐκλείου.
insigni, Reverendo admodum *Thoma Kenn*, qui a Familia sui nominis pervetusta, de

(20) Cod. de Sacro-Sanct. Ecclesia. Leg. 11.

Kenn-

Kenn-Castle in Comitatu *Somerset* originem ducens, & ad Episcopatum *Batho-Welensem* evectus, non ita pridem mortuus, in Coemeterio Ecclesiae *Frome-Selwood*, Corpus, abstinencia & aetate confectum, (uti audio) sepeliri iussit.

De Inscriptionis Orthographia, Dignitate, Ornamentis, Usu, &c.

Inscripti-
ones opti-
me docent
Ortho-
graphi-
am :

Et contra
eam sae-
pissime
peccant.

NON abs re futurum arbitror, Hic loci de Inscriptionis hujus *Orthographia*, aliisque ejus accidentibus, paucis differere. Qui *Orthographiam*, numeris suis absolutam, a Lapidibus exspectaverit, nae ille omnino frustra erit. Optime quidem illam hi docent; sed & contra illius leges quam saepissime, quam gravissime peccant: quorum alterum eorum fidei debetur, alterum inscitiae caelatorum. *Orthographiae* sunt *Puncta*, *Litterae*, & earum in *Syllabas* conjunctio; de quibus singulatim.

PUNCTA

PUNCTA hodie sententias, earum- ^{Puncta} que membra dividunt; & pro eorum diver- ^{quem in} sitate sunt diversa: Verum initio *Romanis* ^{finem ad} qui Literas (ut e vetustis *Inscriptionibus* ^{hibeam} etiamnum patet) continuata serie scripse- ^{tur, si quis} runt, nulla fuisse constat. **Quo Verbo-** ^{in hunc} **rum** inde confusio vitaretur, *Puncta* in ^{subscribitur} usum adhibebantur; Verbis omnibus post- ^{et aliter} ponebantur, eaque non unius formae. Alia namque rotunda, alia quadrata; & ex his alia aequilatera, alia Rhomboidea; Alia trilatera; alia tribrachiata, nunc Graecum, nunc, nunc eversum & ^{in hunc} & repraesentantia; interdum brachiis ae- que distantibus, interdum alio alioque di- varicatis; interdum duplicia, sed plerum- que simplicia, *Romanis* apud nos *Britannos* *Inscriptionibus* inveniuntur.

EA, quae *Julianae* sunt *Inscriptionis*, ^{Hic trila-} ut doctissimus & oculatissimus ^{tera, &} *avertus* mihi ^{aequila-} per literas significavit, istiusmodi sunt, quae principio trilatera, & aequilatera se fuisse agnoscant omnia. Talia nunc cer- nuntur sex, septem; ut in *Tab. 1*; reli- qua tempore plus minus exesa; cuncta ve- ro Literarum medio, non (ut nunc die- rum mos est) imo apposita.

Primae
Vocalis
forma,
cadente
Imperio.

Secundae
admodum
peculiaris.

V Conso-
nantis
Pronunti-
atio.

Vocalis U
Basis a
Veteribus
arcuata.

PRIMA Vocalis sine Linea transver-
sa, ut in NATIONE (de qua supra
Sectione VII) exeuntis est Latinitatis.
Saepe occurrit in *Reinesii Syntagmate*, &
Camdeni Britannia; sed multo saepius in

Aringhi Roma Subterranea. Altera Vocalis E modo tres lineas habet parallelas, & aequales; modo supremam brevem, reliquas & longiores & aequales; quod in Vocibus COLECIO. FABRICE. & in Vocali omnium ultima, ostendit Tabula I.

LITERA [V] quamvis officio duplici fungatur, tam nempe Consonantis, quam Vocalis, unam eandemque retinet in hac Inscriptione figuram; eam nempe, quam accipere dicitur a Litera Pythagorica Y, reciso scapo. Pronunciationem habet \approx W, sic, ut *Vitalis* pronunciatur *Witalis*, labris apertis; non, ut cum \approx Vi efferimus, labrum infimum ad dentes superos elevando. Ita nostrates *Wine*, *Widow*, *Wast*, a Latinorum *Vino*, *Vidua*, *Vasto* sibi finxerunt.

DE [U] Vocalis forma, Grammaticis inter se non convenit. Alii modo scriptam [V] volunt; alii Basin nunc arcuatam, nunc in angulos rectos formatam. Formam hanc recentem esse, tradit in *Orthographia* Clariss. Cellarius [*Majusculae*, ait, id

id est veteris Romanae Scripturae una figura V fuit, sive ea Vocalem, sive Consonantem significaret; id quod ex Nummis & Inscriptionibus manifestum est. Nec dum centesimus annus est, quum altera U, U Vocalis literae quae nota esset adjiceretur.] Virum utique doctissimum, & de republica literaria multis nominibus bene meritum, hac in re non parum alucinari suspicor. Vocalem enim hanc, cum Basi semicirculata, saepissime scriptam, observare licet, (ut de hac re certiore me fecit, tam Humanitate, quam Literis vir excellens, Tho. Hearne, a Bodleio,) in duobus apud eum MSS. pervetustis, Characterem majusculo exaratis: Horum alterum est *Actorum Apostolorum*, inter MSS. *Laudiana*, Graece & Latine, annorum minimum mille: alterum *Canonem Ecclesiasticorum*. In Bibliotheca *Juris Canonici veteris*, studio G. Voellii, & Hen. Justelli, edita, pag. 141, ubi incipit Synodus apud *Carthaginem*, ita legimus, [cum Aurelius Papa, una cum Valentino primae sedis provinciae, &c.] quae utique verba Henricus, e Christophori Patris Codice MS. quem in hac

Quod probatur.

E MSS. pervetustis.

A a 2

Edi-

(1) *Luceriae Parisiorum*. CLOCLXI,

Editione *κελ' ελκ* secutus est, desumfit. Codex autem ille celeberrimus, Academiae Oxoniensi dono datus, huiusmodi Vocalem U ostendit creberrime: sic, ut pateat latam huius Vocalis Basin, antiquis non tantum in usu, sed & frequenti fuisse. Excerpta haec Verba, ut & ex MS. *Laudiano* alia, quae sunt *Aët. App.* Cap. II. V. 2. exhibebit *Tabula octava*. Haec e Thesau- ro Librorum Oxoniensi; quibus addi potest, quod Doctissimus 2 *Mabillonius*, de *Virgilio* in Bibliotheca Vaticana MS, quem multis & gravibus de causis, ante sexcentos a mille annis, fuisse scriptum existimat, asserere non dubitaverit, nempe quod [*Litera U quadrata passim illo in Codice occurrit:*] ut de hac re nullus superfit dubitandi locus.

TANTUM abest, ut in rebus nuper inventis, & Latinae Linguae accedentibus, Vocalis huiusce formam habeamus; ut illam e contrario Lingua ipsa Latina vetustiore esse, pene ducor ad suspicandum. Quod ne temere dictum quis existimet, advertat, oro, Lamellam, ex 3 *Olai Wormii*

A euata
U

(2) *In Itinere Italico.*

(3) *Literatura Runicae, pag.*

.
n
.
.
.
.
.
e
n
s
t,
d
ce
a-
er
i-
s;
aa
n-
ti-
ai
mi
—

Act. App. cap. II. v. 2.

ET FACTUO EST

REPENTE

DE CAELO

SONUS

UELUT

ADUENIENTIS

SPIRITUS

UIOLENTIS &c.

Tab. VIII.
Fig. 1.

Fig. 3.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11.
V N | N | N | S | A | N | R | N | G | W |

Fig. 2.
CUM AURELIUS PAPA UNACUM VALEN-
TINO PRIMAES DISPROVINCIAE &c.

Viro Reverendo THO. BRATHWAIT.
S. J. P.

Novi Coll: OXON: *Custodi meritissimo,*
Academiae Vice-Cancellario;

Scripturae Veteris haec Specimina,
e Bodleio sumta, D.D.D. 2. Editor.

Wormii Tabula, varietates *Literarum Runicarum* exhibente sumtam, & in *Tabula nostra octava*, Fig. III. incisam; quae varios *Literarum* istius Alphabeti, τῇ V respondentium, ductus exprimit. Est ibi loco sexto Λ, id est, *Litera V* inversa; loco nono, □; septimo, □; secundo, □; tertio, □; quarto, □; octavo, □; decimo, □; omnes *Vocalem* hanc inversam repraesentantes. Postremo loco W; (quae & τῇ F aequivalet) a qua, brachia obliqua in recta commutando, & *Literam* invertendo, uti plane factum est *Digamma Aelicum* (quā in opinione consentientes habemus 4 *Olaum Wormium*, *Bon. Vulcanium*, & *Anonymum Commentatorem* in *Alphabetum Gothicum*, a *Vulcanio* editum;) ita quidni liceat existimare, lata *Basi* *Vocalem* hanc, ex eodem Alphabeto, *Runer* appellato, sumi: *Digamma* quidem a *Claudio*, *Vocalem* hanc a *Julio Caesare*, *Grammatices* studio, & in vicinia *Germaniae* diu versato, vel ab alio *Romanorum* aliquo, *Litteraturae Runicae* non ignaro. II inversi II figuram ostendit, ait
5 Wor-

*Lingua
Latina
forsan antiquior,*

Utpote
Runica.

5. *Wormius*, eandemque fere potestatem obtinet. Literas autem *Runicas*, cum *Graecis* & *Latinis* (quarum hae ab illis magna ex parte sunt formatae) convenire, satis ab *Olao* probatum est; ut & utrisque hisce *Runicas* antiquiores ⁶ esse. Ut argumento finem imponam, V videtur origine *Graeca* esse, U *Runica*: Prior in Lapidibus usitatio, forsan ob facilitatem incidendi.

Litterae
minusculae
maioribus
interpositae.

E diversis
Alphabetis
Litterae
minusculae.

LITERA minuscula i in voce FABRICI⁵ESIS, iterumque in COLECIO, & in Literis numeralibus IX, maioribus interseritur ex veteri consuetudine. Linguae *Latinae* Literarum magnitudo, & forma, raro diu eadem: Nam antiquissimae Inscriptiones Literas habent *Latinas Graecis* interpositas: tum omissis *Graecis, Latinae* erant solae, & quadratae: deinde facta earum divisione, maioribus immistae sunt minusculae; ut in hac Inscriptione, & sexcentis aliis: dein *Latinis Saxonicae,* ut in *Elisegi* (fuit ille *Powissae* Princeps) Monumento, Anno circiter DCCCL. in Agro 7 *Denbejensi* erecto; & celebratissi-

mo

(5) *Litteraturae Runicae*, pag. 124. (6) 122, 3.

(7) Vide Ed. Lhuydi *Archaeologiam Britannicam*. Oxford. MDCCVII. pag. 229.

mo illo magni *Alfredi* Cimelio, ad *Pedredum* haud ita pridem invento, & figura *Actis Philosophicis* 8 edita, descripto. Ita nempe mutationem in Literis fecit interdum usus, & rerum necessitas; aliquando humanum ingenium, in omni propemodum re versatile, & novitatis avidum.

SYLLABAE in Lapidibus immane quantum distrahuntur: Nunc P—ORTI—CVM, nunc E—X, nunc POSVI—T, nunc D—VLCIS, & in hac nostra Inscriptione cernuntur FABRIC—ES—IS, ST—PENDIOR—VM, BE—LGA, ELA—TV—S; ejusdem Syllabae Literis in diversas lineas, contra Canones Orthographicos, divisis. At hoc Lithotomis parum est.

AB hac Inscriptione, & hujusmodi aliis, observare licet, antiquarum rerum Notitiam iis optime omnium conservari, nobisque post tot annorum spatia fidelissime tradi. Nullum hic Adulterium; nulla fraus artificum; simulatio nulla: Sed pura puta genuina Veritas; supra quam a Papyro, Membrana, Linteo; quam a Plumbo, Aere, Argento, vel Auro, aliove quovis e veterum reliquiis, aut elici possit, aut

Syllabarum ini-qua divisio.

Notitia Veterum optime Lapidibus servata; unde

Dignitas
Inscripti-
onum

Hujus spe-
ciem.

Inscrip-
tionum
Defectus;
a Lapi-
dis aetate
caesis;

sperari debeat. Quoti sunt in Historia, in Chronologia, in omni pene re antiqua, quantique momenti apices, qui nisi Lapidibus servati, profus intercidissent, & a Lapidibus solis servari potuissent? Inde merito Disciplinae & Sapientiae consultis, sinceræ simplicisque Veritatis hi Custodes sunt auro contra; ex Barbarorum manibus quovis pretio redimuntur; non sine magno labore & expensa, domum ab iis ex longinquo advehuntur; inter Aedium ornamenta locantur; Magnatum atris, hortis, domibus; Regum Palatils Ornamenta. Magistratus *Barbomienfis*, ut Civitatis suæ studeret tum Antiquitati, tum etiam dignitati, *Julii Vitalis* Stelam, multa annorum secula (quod ex Literarum integritate conjecto) abditam, Ambulacri muro affixit, tanquam Urbis suæ pervetustæ, origine *Romanæ*, totiusque *Belgicæ* Nationis insignie quidem & venerabile Monumentum. QUOMODOCUNQUE vero magna sit Inscriptionum excellentia, Lapidumque fides, non defectibus eos carere, atque adeo iis scaterere, & abundare constat. Multum hic Aetati attribuendum, durissimorum Marmorum edaci, mortuorum Tumulis non parcenti. In nostris *Oxonien-sibus* quæ lacunæ, quot desiderata? Chronicon

nicon illud *Arundelianum*, Monumentorum Antiquitatis, quae supersunt, longe praestantissimum, injuria temporis servatum est, tanquam e Naufragio Fragmentum. Multum hic Inscitiae debetur Operariorum, multum Incuriae transcribentium. Quis sine stupore legerit DOMVS. AVRIA. pro DOMV. SAVARIA. quis MATRI. VIRILISSIMAE. PH. pro MATRI. ITRICI. PISSIMAE. quae a *Rei nescio* proferuntur, sicut alia possunt ex aliis Auctoribus istiusmodi proferri quamplurima. At transcribentium errata numero pene sunt infinita, excusationeque indignissima; ea praecipue de causa, quoniam doctrina & literis imbutos homines, in rebus summi aliquando momenti fugientibus sistendis, arguant non satis accuratos. Quis *Camdeno* & *Guidotto*, rerum antiquarum amantissimis, earumque scientissimis, in *Aquarum Calidarum* Inscriptionibus *avvria* delineandis, adhiberi fidem, minime tuto posse suspicabitur? Ipsarum autem Inscriptionum Editio, quam a Cl. *Listero* post accepimus, quanto correctior & emendatior? Quis, pro Lapidum V, a Viris literatissimis & *κεκλημένοις*, iisque fere omnibus, toties excubiri posse U, vel secum cogitaverit? Contenti sumus ea caligine

lignae rerum, in qua necessario versamur; reliquam vero, quae in nostra est potestate, quoad ejus fieri potest, dissipemus; eaque dissipata lactemur, & luce, quam Divina nobis Benevolentia concessit, in Divini nominis Honorem uti connitamur.

Sed in hujus Editione non multam esse, confido.

UT *Julianae* Inscriptionis Editionem, quam possem, accuratam adornarem, nec unius viri, nec indotti lectoribus, iterum & saepius repetitis confirmatam eam, calamo graphice exaratam, in cuprum affabre incisam, ad literarum in Cippo ductum & figuram, edidi: Qui quidem Inscriptiones edendi modus, eo, qui per Typographorum literas sui generis, suisque formis figuratas, & a sculptis plurimum differentes efficitur, longe praestantior, a Doctiss. *Listero* jam olim orbi literato fuit commendatus.

MNHMELIA Veteres exornarunt diversarum rerum simulacris, ut Triumphorum, Sacrificiorum, Deorum, Venationum, Pugnarum, Suppliciorum, &c. de quibus *Broissardus* & *Fabricius* copiose,

& ex illis breviter 9 *Kirchmannus*. In iis, quae *Romanorum* apud nos supersunt, obtuam licet ipsas *Inscriptiones*, magna ex parte *Herbis*, tanquam humanae, inobscilitatis & brevis vitae optimis indiciis, ornatas; iisque in Lapidem fere incis: in quibus eligendis *Sculptores*, arbitratu & ingenio suo plerumque usi, nunc *Roris marini*, nunc *Periclymeni ramum*, nunc *Verbenae folium*, caelo repraesentarunt. Extra limites *Inscriptionum*, vacua *Lapidum spatia* figuris non unius generis implentur. *Julii Annularii* fastigium habet acuminatum, & in eo *Triangulum isosceles*, *Orbi* circumscriptum; ex cuius utroque ad *Basin* angulo, assurgit *Iridis* (si recte conjicio) *Flos*; qui, foliis apertis & versus *Orbem* expansis, eum amplecti nititur. Enimvero nobile hoc *Emblema* mortis, universo *Orbi* communis; &, si studiosa, certe ingeniose confictum. Huic non multum absumile illud, in quo *Corvus*, avium nigerrimus, *Orbi* insedit, crocicans, & extensis alis eum diverberans: quod a 10 *Gratio* sic describitur,

Cippi bu-
jus Orna-
menta,

C c 2

Scar

(9) *De Funeribus*, Lib. 3. Cap. 17.

(10) *Vido Cynegeticon*, & in illud *Notas* viri eruditissimi *Christophori Wase*.

Stat Fatum supra, totumque avidissimus
Orcus
Pascitur, & nigris Orbem circumsonat
Talis.

CIPPO hoc conspecto, Viatoribus licebit in mentem vocare Aquarum istius loci virtutes, quasi sexcentos supra milles annos, a Romanis agnitas; Vena terrae benignissima perpetuo calefactas, & ad hunc usque diem, ab alieni mistura, miro quodam artificio, servatas: Adhaec Urbem, media Palude, fundamento fistucato, Aquarum ergo, conditam; & quidem a Romanis, Populo universi generis humani gloriosissimo: Tam magnifica, & iusta illius Civitatis ostentatio! Licebit iis secum perpendere Legiones, Fabricas, Vias Romanorum militares, aliasque eorum magnitudinis apud nos reliquias. Licebit etiam Personarum, Nationum, Imperiorum vices animo agitare: Romani vices Imperii, ut ut omnium maximi nobilissimique, jam olim a Barbaris everfi. Nationis Britanno-Belgicae vices, tempore tam obscuratae, ut de illius Sede, ne dicam Memoria, sit hodie dubitatio. Personarum vices ostendit *Julii Vitalis*, istiusque vel Monumenti se-

Usus.

Sepultura. Meminerint *res*, tametsi
forma & viribus redintegratis alacres,
(certe meminisse expedit) perbreve[m] istam
fore Satisfactionem, perbreve[m] Vitam, &
cum *ubique mors sit*, vel in amoeno isthoc
Ambulacro spatiantibus, Lethi viam a se
calcar: Denique meminerint, tam illos
esse, quam *Julium* fuisse mortalem; &
nihil Sepulcrorum Inscriptiones, nihil Elogia
magis significare, quam ut nos futura etiam
cogitemus.

UT rem Inscriptionis omnem brevi per-
curram, indubitatae fidei Monumento hoc
eliciamus, primo, *Belgas* aliquem in *Br-*
tannia tractum olim tenuisse; quod alio
quovis Lapide non videtur exprimi; &
ex eorum Natione *Julium* hunc fuisse *Vi-*
talem: Tum *Fabricam* (ita dictam *κατ'*
ἰξολω) *Aquis*, quod orbi literato jam diu
latuit, fuisse *Calidis*: Deinde *Legionis Vi-*
cesimae, Valerianae Victricis (ut ostendi-
mus) appellatae, partem aliquam ibi egis-
se, & ex ea *Julium*, Civem Romanum,
istius *Legionis Fabricensem*: Stipendia
porro novem eum meruisse; *Collegio Fa-*
bricensium, quod eo loci fuit, dilectum
esse, & in familiaribus habitum, forsan
ei Praepositum: Collegii sumtu, Mortu-
um

Inscripti-
onis sum-
ma.

um honorifice elatum; ad *Quadrivium militare*, Sepulcreto nobilissimo, in suburbis sepultum; *Cippo* isthoc honestatum; posterisque, ut illum ii non nesciant, commendatum.

Conclusio.

PLURA de *Vitali* sum meditatus; uti etiam de aliis rebus antiquis, eodem Sepulcreto, vel ejus vicinia, non ita pridem effossis: Sed (ut *Columellae* verbis parum mutatis utar)

— *Cinthus aurem*
Vellens, inceptum Podagrae finire laborem
Jussit; at hos Aloe, Suso, plenos Amarantho,
Et tristi Viola, jussit claudamus ut Hortos:
Claudimus, Imperioque tuo paremus, Apollo.

F I N I S.

I N D E X
A U C T O R U M,

Qui in hoc Opusculo laudantur, emendantur, illustrantur.

A

ACTA Apostolorum MS; pag. 179.
180.

Acta Philosophica Londinensia, pag. 102.
104. 305. 183. 186.

Acta Urbana, a Cl. Dodwello, in Appendice
Praelectionum Camdeniarum edita, p. 80.

Additamenta ad Camdeni Devoniam, p. 126.
ad Westmorelandiam, p. 81.

AELIANUS, p. 135.

AETIUS, p. 132.

ALCIATUS, p. 120.

ALFREDI magni Vita, Anglice, per Tho.
Hearne, p. 41.

Am-

I N D E X

Ammianus Marcellinus, 62. 134.

Anacreon, 153.

Anna, *vide* Dacier.

Anonymus *Commentator in Alphabetum Gothicum*, 81.

Anonymus *Ravennas*, 109. 171.

Antonini Caracallae *Constitutio*, 120. 121.

Antonini *Itinerarium*, 13. 16. 19. 22. 67. 80. 90. 108. 146. 160. 171.

Apostolorum *Acta*, *vide* *Acta App.*

Appianus *de Bellis Civilibus*, 63.

Arrianus, 135.

Aringhi *Roma subterranea*, 178.

Arundelianum *Chronicon*, *vide* *Chronicon Marimoreum Oxoniense*.

Aubreyi (Joh.) *Monumenta Britannica MSS.*

Augustinus (D) 121.

B

B E D A, 86. 145.

Berkelii (Abrahami) *Notae in Stephanum de Urbibus*, 140.

Bergierius *de publicis & militaribus Imperii Romani Viis*, 147.

Bouterovius, 105.

Brown (Dr. Edward) *his Travails into Hungary, &c.* 138.

Broissar-

I N D E X.

Broissardus, 186.
 Burton (William) *his Commentary on part*
of Antoninus his Itinerary, 90. 125.

C

CÆSAR, pag. 58. 62. 93. 106. 107.
 108.

Camdeni *Britannia*, p. 19. 41. 46. 67. 73.
 74. 81. 82. 84. 90. 102. 105. 107. 110.
 112. 117. 118. 125. 126. 140. 141.
 145. 160. 167. 169. 172. 178. 185.

Ad eam Additamenta, vide *Additamen-*
ta, &c.

Canones Ecclesiastici MS, p. 179.

Caracalla, vide Antoninus.

Carew (Rich.) *his Survey of Cornwall*,
 p. 124. 143.

Casaubon (Is.) in *Spartianum*, p. 137.

Cellarii (Christoph.) *Orthographia Lati-*
na, p. 178.

Chronicon Marmoreum Oxoniense, p. 140.
 184. 185.

Chronicon Saxonicum, p. 108. 110.

Cicero, p. 57. 155. 157.

Cluverii (Philippi) *Geographia Germaniae*
Vet. p. 26.

Codex Hetruscus, p. 120.

D d

Co-

I N D E X.

Codex Justinianus, p. 43. 61. 130.

134. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Codex Theodosianus, p. 4. 5. 6. 7. 61.

130. 134. 145.

Columella, p. 190.

Commentator in *Alphabetum Gothicum*,
p. 181.

Constantii & Constantis Imp. *Constitutiones*, p. 60.

Cyprianus (Sanctus) p. 35. 59.

D

DA CIER (Anna) *Ejus Notae ad Floris Epitomen*, p. 137.

Damascius *Περὶ Ἀρχῶν* MS. p. 39.

Dausquii (Claudii) *Orthographica*, p. 55.

128. 139. 157. 158.

Demosthenes, p. 36.

Diaconus (Paulus) p. 106.

Digestum, p. 120. 131. 147. 148.

Dio, p. 2. 12. 13. 16. 20. 22. 62. 63. 66.

67. 70. 82. 92. 94. 95. 96. 98. 120.

136. 168.

Dionysius Halicarnessensis, p. 58.

Dodwelli (Hen.) *Praelectiones Camdenianae*, p. 30. *Idem ad Irenaeum*, p. 138.

Acta Urbana, vide Acta Urb.

Duodecem Tabulae, p. 174.

E

E

- ENNIUS**, p. 128. 165.
Erasmus, p. 87.
Evagrii Historia Ecclesiastica, p. 15.
Evelynus, p. 172.
Eunapius, p. 15.
Eusebii Chronicon, p. 41.
Eutropius, p. 83. 135.

F

- FABRETTI Inscriptiones**, p. 4.
Fabricius, p. 186.
Fasti Capitolini, p. 95.
Fasti Saviiani, p. 55. 60. 73. 76. 86. 196.
Festus, p. 128.
Flaccus (Verrius), p. 128.
Fleetwood (Guil.) Inscriptionum antiquarum Sylloge, p. 41. 54. 154.
Florus (Lucius) cum Notis Graevii, p. 128. 136.
Frontini (Julii) Stratagematica.

INDEX.

G

- G**ALBAE *Epistola ad Ciceronem*,
p. 63.
- Galeus (Tho.) in *Antonini Iter Britannia-*
rum, p. 41. 45. 54. 80. 90. 117. 125.
160.
- Tabula Britanniae Romanae Galeana*,
p. 118. 143.
- Galfredus (Monumethensis) p. 123. 127.
- Gelenius, p. 133.
- Gevartii *Commetarius in Numismata Croy-*
jaca, p. 66.
- Goltzii *Nummus*, p. 74.
- Gotofredus in *Codd. Justinianum & Theo-*
dasianum, p. 134.
in *Digestum*, p. 131. 148.
in *Cod. Theodas.* p. 145.
- Grævii (Georg.) *Thes. Antiq. Roman.*
Vol. XII. p. 54. *Vol. X.* p. 56. 59.
- Gratii *Cynegeticon*, p. 187.
- Gruteri (Iani) *Thesaurus Inscriptionum*
Romanarum, p. 33. 34. 40. 41. 89. 91.
94. 95. 154.
- Guidot (Tho.) *his Discourse of Bath*,
p. 41. 83. 185.
- Gutherius, p. 54.

H

INDEX

H

- H**ADRIANI *Imp. Constitutiones*, p. 62.
Pæd Taxilæns, p. 136.
 Hearne (Tho.) *his Remarks on this In-*
scription, p. 127. 142.
 Helvici *Chronologia*, p. 55.
 Herodianus, p. 15.
 Hesychius, p. 88. 156.
 Hirtius, p. 58. 93.
 Holstenii (Lucae) *ad Stephanum Notæ &*
Castigationes, p. 140. 141.
 Horatius, p. 164.
 Huetii *Demonstratio Evangelica*, p. 104.
 Hyginus, p. 60. 114. 116.

I

- I**NSCRIPTIO *Reinesiana*, p. 23. *Cam-*
pensis, p. 56. *Romana*, p. 56. *Camala-*
dunensis, p. 59. *Firmiana*, p. 59. *Grute-*
ri, p. 66. *Longinorum*, p. 84. 102. *Romana*
Legg. p. 90. *Messanensis*, p. 93. *Parmen-*
sis, p. 94. 95. *Æmilitiani Salviani*, p. 102.
M. Valerii correctæ, p. 102. *Apud Dimetas*,
 p. 138. *Camaroniana*, p. 138. *Apud Si-*
lures,

IX N D E M XI

hures, p. 140. 142. *Neapolitana*, p. 154.
Populoniana, p. 165. *Ogonensis*, p. 169.
Elifegi, *Principis Povistae*, p. 182. *Oxonien-*
enses, p. 184.

Interariam, vide *Antoninus*.

Julius Capitolinus, p. 80.

Justelli (Christ.) *Bibliothecae Juris Canon.* vet. Codex MS. p. 172.

Justelli (Hen.) *Bibliotheca Juris Canonici* vet. p. 179.

K *KIRCHMANNUS* (Johan.) *de* *Fu-*
neribus Roman. pag. 154. 156. 174.
 187.

L

L *ACTANTIUS* (Coelius) *de* *Mortibus*
Persecutorum, p. 5. 9.
Ejus locus explicatur, p. 131.

p. 19.

Lampridius, p. 15.

Lapis Parmensis, p. 66.

Latereculum vetus, p. 67. *Romanum*
 p. 74. 90.

Lazius

I N D I X.

- Lazius (Wolfgangus) p. 65. 66.
 Leigh (Dr.) *his History of Lancashire*,
 p. 82. 85. 90.
 Leo Imp. πειρ Ταξιάρχ, p. 114.
 Lhuydi (Edoardi) *Additiones ad Camdeni*
Caer. mard. hin-shire, p. 138. 141.
 Lipsius, p. 65. 71. 94. 106. 131. 169.
 Lloyd (Hunfred.) *Lexicon Geographi-*
cum, p. 109. 111. 112. 113. 114. 115.
 Listerus (Martin) p. 41. 185.
Ejus cura Inscriptiones Babbonienses,
aes incisae, p. 102. 185. 186.
 Livius, p. 62. 100. 116.
 Longus (Velius) *apud Grammaticae anti-*
quae Auctores, a Putschio editos, p. 37.
 Lucilius, p. 165.
 Lydiat (Tho.) *Emendatio temporum*, p. 70.
 86.

M

- MABILLONII *Iter Italicum*, pag. 180.
 Machell (Tho.) *ad Camdeni West-*
morelandiam Additiones, p. 181.
 Manilius, p. 158.
 Marcellinus Ammianus, v. Ammianus Mar-
 cellinus.
 Marmora Oxoniensia, p. 184.
Romanum, p. 65. 67.
 Martinii *Lexicon*, p. 159.

N

I. N. D. E. X.

N

- N**EPPOS (Cornelius) p. 58. 157.
 Nicolai (Joh.) *Tractatio de Siglis*
 Vetti. p. 104. 158.
Notitia utriusque Imperii, p. 4. 5. 11. 12.
 19. 87. 131. 133. 134. 143. 144. 145.
 Novellae Constitutiones, p. 139.
Nummus, p. 138. Claudii Gothici, Volusi-
 ani, Quintilli, p. 56. Antonii 64. Ge-
 tae 74. Hadriani 79. Carausii 83. Con-
 stantii Nob. C. 85. Constantii Nob. Caes.
 86. Romanorum Imp. 118. Domiti-
 ani 124. Neronis, Severi, & Theodô-
 si 126. Claudii Gothici Auc. Callieni
 129. Commagenorum 142. Constantii
 Chlorig, Constantii jun. 145.

O

- O**ISELII (Jacob.) *Thesaurus Numis-*
 maticum, p. 89.
Ovidius, p. 165.

P

I N D E X.

P

- PACUVIUS**, p. 165.
Pancirollus (Guido) *in Notitiam utriusque Imperii*, p. 65. 87. 133. 134. 145.
Panvinus (Onuphrius) p. 44.
Papirianus Grammaticus, p. 57.
Parutæ Sicilia, p. 104.
Paterculus (Vellejus) p. 96.
Paternus Tarruntenus, p. 139.
Patinus, p. 44.
Paulus J. C. p. 147.
Paulanias, p. 80.
Pighii Annales, p. 73.
Pitisci (Sam.) *Notæ ad Suetonium*, p. 70. 98.
Plautius, p. 101. 156.
Plinii Nat. Hist. p. 59. 100. 106. 119. 169.
Plottus (Robertus) p. 44.
Plutarchus, p. 56. 59. 64. 96. 97. 98.
Pollux (Julius) p. 156.
Pomponius J. C. p. 148.
Ponticus Virunnius, p. 123.
Prideocus (Hunfred.) *in Marmora Oxoniensia*, p. 80. 140.
Priscianus, p. 96.
Probus (Valerius) p. 157. 158.
Prudentius, p. 121.

E e

R

I N D E X

R

REINESII *Synagoga Inscripturarum*, p. 3. 24. 30. 44. 54. 104. 106. 141. 154. 178. 185.

Robertellus *de Legionibus Romanis*, p. 94.

Rosini *Antiquitates*, p. 85.

SALUSTII *Fragmenta*, p. 98.

Salmasius (Claud.) p. 121. 136. 140.

Savil (Sir Henry) *his View of certain Military Matters*, p. 116.

Scaliger (Jof.) p. 138.

Schedius (Elias) *de Diis Germanis*, p. 63.

Schefferus, p. 54.

Schellius (Hermannus) p. 60. 115.

Seldenus, p. 41. *Mare Clausum*, p. 83.

Serenus Sammonicus, p. 57.

Servius in *Virgilium*, p. 100.

Sigonius (Carolus) *de antiquo Jure Civium Romanorum*, p. 54.

Sipontinus, p. 155.

Smetius, p. 41.

Spanhemius (Ezech.) *de Præstantia & usu Numismatum*, p. 56. 104.

Orbis Romanus, p. 120. 121.

Spartia-

I N D E X

- Spartianus, p. 102. 135. 136. 137.
 Speed's *History of Great-Britain*, p. 79.
 Sponius, p. 41.
 Statuta *Caroli secundi*, p. 82.
 Stephanus de *Urbibus*, p. 33. 140.
 Stewachii (Godescalci) *Commentarius ad Vegetium de re militari*, p. 79. 101. 102. 147. 148.
 Stillingfleet (Bishop) *his Origines Britannicae*, p. 113. 122. 124.
 Strabo, p. 140.
 Suetonius, p. 98. 113. 114. 122. 133. 168.

T

- T**ABULA *Britanniae Veteris Bunt-niana*, p. 171.
Galeana, p. 171.
 Tacitus, p. 21. 26. 58. 62. 67. 68. 69. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 92. 93. 97. 101. 114. 117. 119. 169. 170.
 Tertullianus, p. 25.
 Theodosii *Jun. Novella*, p. 8. 61.
 Tibullus, p. 165.
 Trajani *Constitutiones*, p. 62.
 Turnebus in *Varron de L. L.* p. 56.
 Twini (Joh.) *de Rebus Albionis*, p. 87.

I N D E X.

U

- V**ALENTIS *Imp. Lex.* p. 145.
 Valesius in *Annianum Marcellinum*,
 p. 134.
 Varro de *L. L.* p. 56. 63. 138.
 Vegetius de *re militari*, p. 57. 59. 62. 88.
 93. 100. 114. 116. 135. 139. 147.
 Velferus, p. 41. 93. 147.
 Victor (Aurelius) p. 165.
 Epitemator, p. 10. 137.
 Vitalis (Janus) p. 55.
 Virgilius, p. 156. *MS. antiquissimus*, p. 180.
 Vopiscus, p. 15. 93. 165.
 Ulpianus, p. 120.
 Vossius (If.) *ad Melam*, p. 104.
 Ursatus (Sertorius) de *Notis Romanorum*,
 p. 2. 66. 67. 91. 93.
 Ursinus (Fulvius) p. 67. 98.
 Ufferius (Armachanus) de *Britannicarum*
Ecclesiarum primordiis, p. 165.
 Vulcanii (Bonavent.) *Commentator in Al-*
phabetum Gothicum, p. 181.

W

I N D E X.

W

WALLISIUS (Joh.) p. 104. 160.
Wafe (Christoph.) p. 187.
Wormii (Olai) *Literatura Runica*, p. 181.
bis. 182. bis,

X

XIPHILINUS, p. 53. 170.

Y

YARRANTON (Ant.) *England's*
Improvement, p. 143.

Z

ZOSIMUS, p. 9. 14. 93.

F I N I S.

ERRATA, in *Notis Criticis & Explicatione*, sic ab eorum Auctore sunt correctæ.

PAG. 6. Linea 8. lege *Constitutionibus*
 L. 7, l. *Prætoris*.
 L. 10, l. *Regiam*.
 L. 20, l. *solitæ*.
 P. 7, L. 7, l. *Auri*, quod fuerat. *aid*.
 P. 15, L. 20, l. *ἡ ἀρχὴ*.
 L. 21, pro 4. E. L. 3. lege H. Eccl. L. III. c. 39.
 P. 24, L. ult. pro CH. AP. l. SECT.
 P. 28, L. 13, pro designatque l. designatio
 P. 33, L. 7, l. *Macedonibus*.
 P. 35, L. 20; *ἡ ἴδια*.
 P. 39, L. 26, l. *Ἀρχὴ*.

ERRATA in *Commentario* sic corrigenda sunt.

PAG. 60, l. 22, l. in *Constitutionibus*.
 P. 61, L. 18, pro 598, l. 398.
 P. 62, L. 10, l. *Commentarius*, & *Constitutionibus*.
 P. 72, L. 1. in Margine l. *Proelio*.
 P. 107, L. penult. l. *Somerset*.
 P. 112, L. 17, l. *Ptolemaei*.
 P. 114, L. antepen. l. *et*.
 P. 126, L. 2, l. *verisimilius*.
 P. 143, L. 14, pro *quintam* l. *septimam*.
 P. 146, in margine, l. *Sacrarum*.
 P. 150, L. 19, l. *Veteres*.
 P. 168, L. 14, pro *ductus* l. *ductum*.
 P. 180, L. 72, pro *Vaticana*, legendum forte *Laurentiana*.

